

Pražská vysoká škola psychosociálních studií

**NEGATIVNÍ ZÁŽITKY PO POŽITÍ
PSYCHEDELICKÝCH DROG (BAD TRIP) A JEJICH
ZVLÁDÁNÍ**

Bc. Lukáš Junek

Diplomová práce

Studijní program: Psychologie

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Ing. Eva Dubovská

Praha 2018

Prague College of Psychosocial Studies

NEGATIVE EXPERIENCE AFTER INGESTION OF PSYCHEDELIC DRUGS (BAD TRIP) AND COPING WITH IT

Bc. Lukáš Junek

Diploma Thessis

Fields of study: Psychology

The Diploma Thesis Work Supervisor: Mgr. Ing. Eva Dubovská

Prague 2018

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci jsem vypracoval sám, pouze s použitím zdrojů a literatury, kterou uvádím v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., v platném znění, souhlasím se zveřejněním mé diplomové práce, a to v nezkrácené podobě Pražskou vysokou školou psychosociálních studií na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, že elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Praze, dne 30. 7. 2018

Podpis studenta

Bc. Lukáš Junek

Poděkování

Rád bych na tomto místě poděkoval své vedoucí diplomové práce paní Mgr. Ing. Evě Dubovské za ochotu, odborné vedení a užitečné rady. Dále velké díky patří všem, kteří se zúčastnili výzkumu a věnovali svůj drahocenný čas pro realizaci této práce.

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá problematikou zneužívání halucinogenních látek mimo terapeutické a výzkumné prostředí. Hlavním cílem výzkumného šetření bylo prozkoumání negativního zážitku po požití psychedelické látky LSD, jeho popis a identifikování klíčových aspektů tohoto zážitku. Kvalitativního šetření se zúčastnilo celkem 6 dobrovolníků, jež měli za sebou alespoň jeden negativní zážitek po aplikaci LSD. Výzkumný vzorek tvořili 4 ženy a 2 muži ve věku od 24 do 33 let. Hlavním záměrem bylo detailně popsat negativní zážitek a následně pak definovat doporučení k jeho zvládnutí. Pro realizaci výzkumného záměru byla zvolena kvalitativní metodologie. Pro sběr dat byla zvolena metoda polostrukturovaného dotazování. Data byla analyzována prostřednictvím Tematické analýzy.

Práce je členěna do části teoretické, kde jsou shrnuty poznatky týkající se vědomí, informací o LSD a dalších halucinogenech a také informace o současné podobě akutní péče o osoby prožívající negativní zážitek. Výzkumná část pak popisuje samotné výzkumné šetření společně s výsledky a závěry. Bylo zjištěno, že nejzásadnějšími aspekty negativního zážitku je kombinace několika faktorů, zejména úzkosti, paranoii a rozpadu ega. V závěru výzkumu pak bylo definováno doporučení ke zvládnutí negativního zážitku.

Klíčová slova

LSD, Bad Trip, PsyCare, Změněné stavy vědomí

Abstract

The diploma thesis inquiries into the issue of abuse of hallucinogenic substances outside therapeutic and research environment. The main aim of the study is to examine negative experience after ingestion of psychedelic substances LSD, its description and identification of key aspects of this experience. Six participants took part of the qualitative inquiry. All of them have gone through at least one negative LSD experience after its application. The research sample is consisted of four women and two men aged between 24 and 33 years. The main objective is to describe in details negative experience and consequently define suggestions for coping with it. In order to achieve the aim of the thesis, qualitative method is used. The semi-structured interview was selected for data collection. The data has been analysed via Thematic analysis.

The thesis is divided into theoretical part, where is summarized knowledge concerning consciousness, informations about LSD and other hallucinogens. Furthermore, there are informations about the current form of acute care for people going through a negative experience. Examinational part describes the research examination, alongside with results and conclusions.

It was discovered that most influencing aspects of negative experience is combination of several factors including panic attacks, anxiety, paranoia and collapsing ego. In the end of the research conclusion is defined by recommendation about handling negative experience.

Key words

LSD, Bad Trip, PsyCare, Altered states of consciousness

Obsah

Úvod.....	9
1. Lidské vědomí.....	10
2. Změněné stavy vědomí	12
2.1. Potenciál změněných stavů vědomí.....	14
2.2. Dosahování změněných stavů vědomí.....	17
3. Diethylamid kyseliny lysergové – LSD.....	20
3.1. Vedlejší účinky	22
3.2. LSD a mozek	25
3.3. Objev a historie LSD	27
3.4. Historie výzkumu LSD	28
4. Výzkum v Československu.....	30
4.1. Výzkum v oblasti psychoterapie - Československo	31
5. Jiné druhy halucinogenů	35
5.1. Psilocybin.....	35
5.2. Muchomůrka červená	36
5.3. Meskalin - Peyotl	37
6. Soudobý výzkum halucinogenů.....	39
7. Harm Reduction - PsyCare	42
8. Vlastní výzkum	46
8.1. Cíl práce.....	46
8.2. Výzkumný problém a výzkumné otázky	46
8.3. Typ výzkumu a plán výzkumu.....	47
8.4. Způsob analýzy dat-Tematická analýza.....	49
8.5. Metoda sběru dat.....	51
8.6. Charakteristika výzkumného vzorku a jeho výběr	52
8.7. Tematická analýza - popisná část	53
8.8. Sumarizace a závěry výzkumu	78
8.9. Diskuse.....	86
Závěr	89
Seznam použitých zdrojů.....	91

Přílohy.....	1
Příloha 1. : Rozhovor 1 - Lída	1
Příloha 2.: Rozhovor 2 - Leona.....	9
Příloha 3.: Rozhovor 3 - Natálie	13
Příloha 4.: Rozhovor 4 - Petr	16
Příloha 5.: Rozhovor 5 - Libor.....	22
Příloha 6.: Rozhovor 6 - Běta	29

Úvod

Tato diplomová práce se bude zaměřovat na negativní zážitek po požití psychedelické látky Diethylamidu kyseliny lysergové (LSD). Toto téma bylo vybráno hned z několika důvodů. Prvním důvodem je, že výzkum v oblasti psychedelických látek má v České republice potažmo v Československu dlouhou a poměrně bohatou historii. Dalším z důvodem je pak fakt, že se tento výzkum, po relativně dlouhém období restrikcí, na našem území obnovuje. A v neposlední řadě je pak důvodem i osobní zájem o téma samotné. Dalším důvodem je pak skutečnost, že na našem území do nedávna nefungovala žádná účinná péče, která by se starala o jedince intoxikované psychedeliky a ti pak byli nuceni vyhledat lékařskou pomoc, která byla nejčastěji ve formě hospitalizace. A to i za situací, které by byly v případě poskytnutí kvalifikovaného zásahu zvládnutelné bez hospitalizace. Někdo může namítat, že je chybou vytvářet záchrannou síť jedincům, kteří zneužívají nelegální látky. Je však nutno zmínit, že i jedinci, kteří užívají tzv. tvrdé drogy, mají dostupnou a kvalifikovanou pomoc. Proč tedy tuto pomoc upírat i těmto lidem? Dalším faktem je, že není v našich silách zamezit zneužívání těchto látek.

V úvodní části budou popsány základní fakta, která jsou spojená s fenoménem užívání psychedelik. Níže budou zmíněny základní poznatky o lidském vědomí. Následně se pak práce zaměří na změněné stavy vědomí a na aspekty tohoto fenoménu. Vzápětí pak budou sumarizovány poznatky o Diethylamidu kyseliny lysergové (LSD). Nebude opomenut popis objevení a výzkumu této látky. A jak již bylo zmíněno, bude zde pojednáno o výzkumu v Československu. Dále pak bude zmíněn současný stav vědeckého zkoumání. V závěru první části bude popsán systém péče o jedince zažívající negativní zážitek po požití halucinogenní drogy.

Cílem výzkumné části bude pak prozkoumat a popsat fenomén negativního zážitku. Dále pak bude snaha identifikovat případné přínosy tohoto zážitku. Dalším cílem je pak využití zjištění k formulování doporučení, které mohou sloužit ke zvládnání negativního zážitku.

1. Lidské vědomí

Lidské vědomí, jako součást lidské jedinečnosti, odedávna fascinovala celou řadu filozofů a později i psychologů. Jedná se o oblast lidské psychiky, která je zkoumána z různých úhlů pohledů. Dodnes však mezi vědci a psychology nepanuje úplná shoda v pohledu na tento psychologický fenomén. Proto existuje i dnes celá řada teorií, které se snaží vědomí uchopit a definovat.

Důvodem oné nejednotnosti pohledu na lidské vědomí, je právě problematičtější uchopitelnost tohoto fenoménu. Tento problém vzniká již v samotném zárodku, tedy v samotném přijetí skutečnosti, že něco jako vědomí vůbec existuje. Vědecký přístup ke zkoumání vědomí, jako produkt biologického a fyziologického fungování lidského těla se setkává s velkou nevolí a to zejména v kulturně historickém kontextu, který je do značné míry ovlivněn náboženskými systémy. Kombinace kulturního a duchovního přístupu předpokládá oddělitelnost tělesné a právě duchovní substance. Tento vztah duchovní a tělesné substance je oním pověstným kamenem úrazu při pohledu na vědomí. Podle Searla (1994), jehož myšlenky zde byly do této chvíle prezentovány, bylo pojetí mysli a těla v posledních několika desetiletích okleštěno na pouhý vztah mysli a mozku. Dalším problematičtější bodem, který se pojí s vědeckým zkoumáním tohoto fenoménu, je pak schopnost záměrně jednat a plánovat, tedy intencionalita. Tato schopnost se vymyká myšlence kauzální předurčenosti. Samostatnou kategorií problému je pak individuální subjektivita vědomí. Propojení mysli a těla s sebou nese i další obtížně přijímanou myšlenku. A to tu, že by mentální produkt mohl ovlivňovat materiální nebo fyzický celek. Tedy skutečnost, že vědomí ovlivňuje mozek a nervový systém. Toto ovlivňování nazývá Searle mentální kauzaci (in Plhánková, 2003).

Poté, co bylo poukázáno na problémy, které se s tímto pojmem pojí, by bylo dobré tedy vědomí definovat. Slovníkové definice vědomí jsou celkem značně rozdílné a mnohdy dost vágní, i přesto, zde pro představu, bude jedna uvedena.

„Vědomí je základním pojmem empirické psychologie definované jako věda o stavech vědomí; zahrnuje subjektivní jevy, od vnímání prostého podnětu až k složitým poznávacím procesům, na nichž se podílejí psychodynamické činitele, jako je motivace, vliv předchozí zkušenosti a momentální stav (únava, drogy)” (Hartl & Hartlová, 2000, str. 666).

Pro ucelenější představu bude vhodné uvést i definice některých pojmů, které jsou v souvislosti s vědomím často používány tak, aby dotvořily obraz tohoto fenoménu.

Vědomí je základním předpokladem k tomu, aby člověk mohl přijímat podněty z vnějšího i vnitřního prostředí, tedy vnímat. Přípravenost ke vnímání, tedy být při vědomí se označuje pojmem *Vigilance* neboli bdělost. Jasnost vědomí, neboli jeho úroveň, je označována jako *Lucidita*. Opakem vědomí je pak bezvědomí. Zvláštním případem sníženého vědomí je spánek, který je považován za přirozený biologický stav sníženého vědomí (Plháková, 2003). Specifickou kategorií jsou pak změněné stavy vědomí, o kterých bude pojednáno níže.

Dříve než zde bude pojednáno o změněných stavech vědomí, mělo by zde být uvedeno, jaké má v lidském životě tento fenomén vůbec funkci. Zkoumání funkcí vědomí vychází z evolučního modelu, což znamená, že veškeré obsahy slouží k lepšímu přizpůsobení okolnímu světu. Můžeme identifikovat dvě stěžejní funkce. Za první se jedná o *Monitoring*, tedy sledování, a to nejen okolního prostředí, ale i sebe sama. Při monitoringu okolí se člověk zaměřuje především na změny v okolí. Z evolučního hlediska je tato funkce důležitá k anticipaci možných nebezpečí. Monitorování změn tedy umožňuje adaptivně reagovat na konkrétní situaci. Druhou zásadní funkcí vědomí je pak *Ovládání*. Ovládání, a to nejen ve smyslu ovládání svého těla, ale i ve smyslu záměrného ovlivňování okolního prostředí. Další funkcí vědomí je pak schopnost plánovat a vytvářet alternativní scénáře. Společně s pozorností tvoří vědomí také základní podmínku pro osvojování si nových dovedností a učení. Ve vědomí se také manifestuje lidská identita a dovoluje nám zkoumat obsahy uložené v dlouhodobé paměti (Plháková, 2003). Další důležitou součástí pojmu vědomí je pak sebeuvědomování. Tedy uvědomování si sebe sama, své vlastní existence, ale také svého vlastního vědomí. Toto uvědomování pak může probíhat čistě v osobní rovině, ale také v kontextu ostatních skupin jedinců. Jedinec se tedy vnímá jako jedinečná bytost ve skupině dalších jedinečných bytostí (Koukolík, 2007). Pro zajímavost zde bude ještě uvedena práce, která se zabývá revizí pojmu vědomí. Poukazuje na to, že se často zaměňuje pojem vědomí a obsah vědomí. Tato záměna pak vytváří zmatek v chápání tohoto pojmu. Poukazuje na to, že obsah vědomí je soubor mentálních epizod, které jsou přístupné vědomí jako takovému a že tyto obsahy nejsou vědomím samotným (Rock & Krippner, 2007).

2. Změněné stavy vědomí

V této části se bude pojednávat o klíčovém tématu této práce, a to o změněných stavech vědomí. Toto téma není mezi odbornou veřejností příliš oblíbené, protože při zkoumání změněných stavů vědomí se pohybujeme na hraně mezi realitou a fantazijními světy zkoumaných osob.

Jak bylo naznačeno na konci předchozí kapitoly, je třeba se i na definice změněných stavů vědomí dívat kriticky a i zde je třeba revize pojmů. Tedy alespoň podle autorů Rocka a Krippnera. Tito autoři se domnívají, že při takzvaných změněných stavech vědomí dochází ke změně vnímání fenoménu, a nikoli ke změně vědomí jako takového (Rock & Krippner, 2007). V této práci však na celou problematiku bude nahlíženo optikou stávajícího pojmového aparátu.

Většinu svého života člověk prožívá ve stavu plné jasnosti a bdělosti. V tomto stavu je jedinec schopen plně ovládat své tělo, je schopen učit se novým dovednostem, a proto je tento stav považován za normální. Jakékoliv jiné stavy jsou považovány za patologické. Jde o stavy, které podle majoritního pohledu vyžadují lékařský zásah. Většinou jsou tyto stavy přidružené k nějakému somatickému onemocnění. Projevují se celkovým snížením orientace, a to nejen v prostoru, ale i v čase. Výrazným projevem je pak narušení osobní identity, výskyt bludů a halucinací. Znamé jsou také stavy, které nemusí být nutně příznakem somatického onemocnění a to proto, že jsou buď přirozené, jako je například již zmiňovaný spánek, nebo uměle navozené prostřednictvím drog nebo určitých konkrétních technik. Těmito technikami mohou být například hypnóza, holotropní dýchání nebo rytmický tanec (Plháková, 2003). Ačkoli jsou tyto techniky vnímány jako přínosné pro osobní rozvoj, jako samostatné léčebné procedury a svébytné terapeutické postupy považovány nejsou. Nejsou brány za relevantní a nýbrž spíše za kontroverzní. Na tento fakt poukazuje Stanislav Grof (2004) ve své knize *Psychologie budoucnosti*. Poukazuje na to, že i přes mnohé důkazy a studie, publikované v renomovaných psychologických časopisech, se těmto metodám nevěnuje dostatečné množství pozornosti. Přiznává také, že na vážnosti těchto metod ubírají amatérští experimentátoři, kteří lehkovážně s těmito technikami experimentují. Nutno podotknout, že tento trend se v poslední době pomalu, ale jistě mění. Grof také podotýká, že technika holotropního dýchání, respektive holotropní

stavy, se v léčbě objevují již odedávna a oponuje tak rigidním postojům „klasických“ psychiatrů a psychologů.

Podobný pohled na změněné stavy vědomí přináší i jiní autoři. Vztahují k tomuto pojmu neurokognitivní změny. Tyto změny na nevědomé úrovni způsobují vytvoření chybných obsahů vědomí. Ty se projevují již zmiňovanými halucinacemi, bludy nebo změnami ve fungování paměti. Zároveň také tvrdí, že je tento stav dočasný a vratný (Revonsuo, Kallio, & Sikka, 2009).

Na tomto místě je potřeba uvést, že Grof definuje změněné stavy vědomí poněkud úžeji a pojmenoval takto definované stavy jako stavy holotropní. Co si tedy pod tímto názvem představit? Nejprve je důležité zmínit, že holotropní stavy se od patologických stavů, které se pojí se somatickým onemocněním, v zásadě dost liší. Vědomí v těchto stavech není narušeno v takovém rozsahu, jak tomu bývá u psychotických onemocnění nebo u deliria. Dochází ke změně na kvalitativní úrovni vědomí, nikoli však na kvantitativní rovině. Jedná se o stav, kdy jedinec zažívá jiný rozměr vědomí. Jde o intenzivní zážitky, jež mohou mít až charakter zaplavení různými podněty, přičemž na rozdíl od psychotického stavu nedochází ke ztrátě kontaktu s realitou. Časoprostorová orientace je částečně zachována, nicméně do jisté míry pozměněna. Grof tento stav popisuje tak, že se člověk dostává na pomezí dvou světů. Dále jsou tyto stavy typické změnami vnímání, a to na všech sensorických úrovních. Vizuelní vnímání může být doslova „bombardováno“ obrazy různého druhu. Může se jednat o obrazy z života jedince, ale i o obrazové výjevy, které Grof považuje za nevědomé nebo jako obsahy kolektivního nevědomí. Dokonce se mohou objevit obrazy z říše zvířat, rostlin, či celého vesmíru. Tyto obrazy, vyskytující se ve vizuelním poli, pak mohou ovlivnit vnímání okolní reality a vyvolávat vjemy i v jiných smyslových orgánech. Mohou se tedy objevit i prožitky chuťové, či sluchové (Grof, 2004).

Holotropní stavy nemohou být redukovány pouze na oblast vnímání. Jde o velice komplexní a dynamickou situaci, která zasahuje i do emocionální složky člověka. Na emocionální úrovni se opět jedná o velice intenzivní zážitek, který přesahuje běžnou úroveň a intenzitu „normálních stavů“. Prožívané emoce v tomto stavu mohou být diametrálně odlišné. Na jedné straně se mohou objevovat pocity blaha, míru, až slasti, které jsou všeprostopupující. Na opačném pólu se pak mohou

objevit propady v podobě nepředstavitelného strachu, hněvu, až po prožitky krize osobní identity a pocitů viny (Grof, 2004).

Další oblastí, kterou tyto stavy zásadním způsobem ovlivňují, je pak oblast intelektová. Intelekt v průběhu těchto stavů není nijak zásadně narušen, nicméně se dá říci, že je jakýmsi způsobem přeprogramován, či přesměrován. V holotropních stavech je jedinec schopen dosáhnout různých vhledů do rozličných problematik. Ať už se jedná o čistě profesní rámec nebo o rámec mezilidských vztahů. Další rovinou je pak jakýsi přesah či vhled týkající se filozofických, metafyzických a spirituálních otázek. Mnohdy jedinec po prožití těchto stavů zjistí zásadní věci o sobě samém, o svém přístupu k životu, či o svých interpersonálních vztazích. S interpersonálními vztahy se pak v průběhu zážitku pojí i pocit splynutí s ostatními jedinci, přírodou nebo s Bohem (Grof, 2004).

2.1. Potenciál změněných stavů vědomí

V závěru předchozí části bylo zmíněno, že při změněných stavech vědomí, Grofovou terminologií řečeno, při holotropních stavech, může dojít k jistému rozvoji v určitých sférách lidské existence. V této části bude pojednáno právě o potenciálu těchto stavů.

Některé studie se zabývají přínosem přirozených stavů vědomí na určité oblasti lidského života. Linton (2015) se ve svém článku zabývá přínosem hypnagogického stavu a aktivní imaginace na jeho uměleckou tvorbu. Hypnagogie je stav, který nastává mezi aktivní bdělostí a spánkem. V kontextu této práce však bude více pozornosti věnováno stavům indukovaným jiným než přirozeným způsobem.

V důsledku snahy o racionální popis a pochopení vědomí byly jiné stavy, než stavy převládající po většinu bdělého stavu jedince, odsunuty do pozadí a označeny jako patologické. V padesátých a šedesátých letech minulého století se však tento přístup k holotropním stavům vědomí rapidně mění. Někteří badatelé obrací svou pozornost k jiným kulturám a kritizují západní přístup k lidskému poznání jako příliš rigidní a etnocentrický. Součástí této kritiky je také to, že vědci berou za relevantní pouze to, co je přístupné našim pěti smyslům (Grof, 1993). V této době a mnohdy i dodnes se k poznání a zkoumání přistupuje výhradně a jenom pragmaticky. V USA

byla psychologie ovlivněna snahou o její zrovnoprávnění s přírodními vědami, a proto se i mimořádné stavy vědomí a náboženské konverze považovaly za patologické (Benda, 2007). Pokud má být pojednáno o potenciálu těchto stavů, je třeba se oprostít právě od zmiňované rigidity a zkosnatělosti tradičních přístupů k lidskému poznání.

Je třeba tedy opustit představu o vědomí, jako výsledku aktivity lidské bytosti, jako hmotného celku. V tomto kontextu vychází Grof z Jungovy myšlenky kolektivního nevědomí. Vyčleňuje tedy vědomí mimo hmotu lidského těla, ba dokonce mu dává jistou nezávislost na jedinci jako takovém. Toto vědomí není vázáno konečností a jedinec má možnost se s ním částečně spojit prostřednictvím smyslů. Právě rozšíření vědomí prostřednictvím holotropních stavů se dostává jedince za hranici smyslů a má možnost nahlížet do větší části tohoto vědomí, které Grof (1993) přirovnává rozlehlostí k vesmíru.

Potenciál, jež mohou mít tyto stavy, je třeba hledat daleko za běžnými zážitky všední reality. I samotný změněný stav vědomí má své určité úrovně, jejichž potenciál pro osobní rozvoj je různý. Prvním a zároveň nejméně významným stupněm holotropního stavu je stav, kdy dochází k pouhému „zvýšení“ aktivace senzorů. Reálně si takovéto zvýšení lze představit tak, že jedinec vnímá různé druhy například barevných vizí nebo sluchových šelestů. Druhou a o poznání intenzivnější úrovní, kam se prostřednictvím těchto stavů lze pohroužit, je úroveň vlastního personálního nevědomí a oblast vzpomínek. Tato úroveň stavu má již svůj určitý rozvojový potenciál, kdy se mohou dostat do popředí nejrůznější obsahy různě důležitého charakteru. Může se jednat o obsahy, které jsou neintegrovány nebo vytlačeny do osobního nevědomí. Aby mohl být obsah z nevědomí vyvolán, je nutné, aby měl emoční podbarvení určité intenzity. Hlavní síla této fáze spočívá v identifikaci skutečně důležitého obsahu, a to nezávisle na směru, ve kterém je daný terapeut vycvičen. A také v tom, že je obsah nejen vyvolán, ale zároveň je tento obsah odžit s veškerým emocionálním doprovodem. Na závěr pak tento stav ve své nejvyšší fázi může vyjevit minulé inkarnace, porod a v neposlední řadě i fyzická traumata, která mohou mít významný vliv na vznik somatických onemocnění, jako je astma, chronické bolesti atd. (Grof, 1992). Dosažení integrace potlačených obsahů by měla být cílem každé psychedelické cesty. Této integrace lze dosáhnout právě díky změně myšlení, která nastává na základě rozplynutí hranic mezi vědomím

a nevědomím. Prostřednictvím psychedelického zážitku může dojít k uvědomění, že myšlenky, paměťové stopy, či případná traumata, která ovlivňovala jedincův život, jsou výplodem chybného zapamatování nebo přiřazením chybného významu celé situaci. V extrémnějších podobách pak omezující obsahy mohou mít charakter kompletní fabulace nebo přání, které je pro člověka vnitřně nepřijatelné, proto došlo k jeho potlačení. V tomto kontextu lze říci, že psychedelický zážitek má charakter psychoanalytického či hypnotického vhledu (Masters & Houston, 2004).

Potenciál holotropních stavů nemusí být čistě jen při terapii psychogenních abnormalit. Co se týče další z možností těchto stavů, je tato celkem obtížně uchopitelná. Týká se duchovní filosofické stránky lidské osobnosti. Na tomto místě je třeba alespoň krátce pojednat o tom, co je duchovno. Duchovno a oporu v něm může jedince hledat v situacích, kdy se nachází v tíživé situaci, a to jakéhokoli druhu. Na duchovno může být nahlíženo mnoha pohledy a různí autoři ho mohou vnímat různě. Mnohé výzkumy ukázaly, že lidé s rozvinutou spiritualitou, jsou celkově více psychicky odolní a lépe se vyrovnávají s různými druhy životních obtíží (Koenig, 2012). Vanek (2008) vidí duchovno jako soubor vnitřních myšlenkových pochodů, které se snaží vybalancovat a najít rovnováhu mezi negativy a pozitivy. Narušením této rovnováhy může dojít k takzvané psychospirituální krizi. Jak již bylo řečeno výše, mnohdy jsou tyto krize zaměňovány za duševní onemocnění. Přitom tyto krize mohou, při správném nakládání, vést k rozvoji jedince. Správným uchopením a prací s takovouto krizí může jedinec dosáhnout obohacení v mnoha sférách života, a to jak v rovině somatického zdraví, tak ale i v celkovém pohledu na svět. Jedinec může získat větší celkovou míru tolerance k ostatním lidem a náboženství. Dále pak získá větší psychickou odolnost a jedním z nemálo významným přínosem je pak změna v hierarchii hodnot (Grof, 2007).

Pokud však jedinec chce dosáhnout tohoto stádia, musí se při svém holotropním stavu dostat až za hranici svého osobního nevědomí, tedy do další z fází tohoto zážitku, o kterých bylo hovořeno výše. Během těchto zážitků pak mohou vyvstávat právě různé filosofické otázky např.: otázky o smyslu svého života, či smyslu života jako takového, také se mohou objevovat otázky vztahující se k možným zážitkům božského charakteru (Grof, 1992).

2.2. Dosahování změněných stavů vědomí

Je celá řada způsobů, jak dosáhnout změněného stavu vědomí. Zjednodušeně řečeno se dá říci, že se postupy dají rozdělit na legální a nelegální. Mezi legální postupy spadají techniky jako meditace, hypnóza, či holotropní dýchání. První dva způsoby jsou celkem rozšířené a známé. Jejich nevýhodou je to, aby se jedinec alespoň přiblížil takovému efektu, který je popisován v předchozí části a je zapotřebí dlouhotrvajícího nácviku a velice zkušeného průvodce, učitele, respektive terapeuta. A jak je z výše uvedeného textu jasné, naplnění plného potenciálu změněných stavů vědomí není zcela možné. Pak je tu cesta nelegální. Tedy navození stavu prostřednictvím halucinogenních látek, zejména LSD. Tato látka byla používána v oficiálním výzkumu. Byla tedy legální, a to až do 70. let minulého století, kdy byla tato látka zakázána (více o LSD a jeho historii bude uvedeno níže). Bylo tedy nutné přijít s postupem, jenž by vyvolával podobné efekty o stejné nebo podobné intenzitě, jako LSD. S tímto postupem přišel Stanislav Grof a nazval ho: Holotropní dýchání (Grof, 2007).

Holotropní dýchání je propracovaný komplexní postup pro docílení holotropních stavů vědomí. Součástí tohoto postupu je komplexní příprava na celý zážitek a zejména následná péče o jedince. Takovou následnou péči si lze představit jako následné rozhovory o zážitku, které mají za cíl integrovat prožitky z celého sezení. Součástí této následné péče je i skupinová rozprava s ostatními účastníky „seance“ (Grof & Grof, 2011).

Právě onou propracovaností se tento postup odlišuje od dnešních nelegálních experimentů s LSD, které probíhají mimo kontrolované prostředí a bez dohledu odborníků. Právě absence následné péče a pečlivé přípravy dělá z užívání této psychoaktivní látky ne zrovna bezpečnou a stabilní situaci s možností plného naplnění potenciálu holotropního stavu.

Holotropní dýchání je založeno na konkrétních postupech. Mezi tyto postupy patří práce s dechem. Práce s dechem je odedávna součástí různých rituálů s různými účely. Existuje i nespočet různých technik rituálního dýchání. Dechová cvičení mohou být zaměřena na rychlost dechu, kdy se buď zrychluje nebo zpomaluje frekvence, nebo na celkové vnímání dechu tak, jak je to například při buddhistické meditaci. Holotropní dýchání, jak již sám název napovídá, je na změně způsobu

dýchání postaveno. Konkrétně pak využívá právě zmiňovanou rychlejší frekvenci dechu společně se zvyšující se hloubkou dýchání. Nedílnou součástí této techniky je pak doprovodná hudba. Je obecně známým faktem, že hudební doprovod je odedávna používán k šamanským rituálům. Prostřednictvím pravidelně opakující se monotónní melodie se šamani, či náboženští myslitelé, dostávali do transu. Dokonce i tolik kritizovaná západní medicína používá, jako terapeutický prostředek, hudbu v rámci muzikoterapie. Zároveň je však potřeba začít vnímat hudbu jiným způsobem. Tento způsob je poněkud komplikovanější, je třeba se nechat unášet hudbou a zároveň být citlivým pozorovatelem svých vnitřních procesů. Hudba v lidech může probouzet různé pocity a emoce, v rámci holotropního sezení je důležité těmto projevům dát prostor a dopřát jim volný průběh. Zároveň je důležité potlačit veškerou racionalizaci celé situace. Hudba, společně s dýcháním, vytváří podmínky pro navození, udržení a akceleraci stavu. Dalším a zároveň posledním prvkem holotropního dýchání je práce s tělem. Tělesné projevy mají charakter střídajících se fází napětí a uvolnění, které připomínají průběhem sexuální zážitky. Během dýchání se objevuje napětí a svalové tenze, která je vystřídána pocitem hlubokého a intenzivního uvolnění celého těla. Střídání těchto fází, které je doprovázeno silným emočním podbarvením, dochází k zpřístupnění různých vytěsňených obsahů, které mohou být příčinou problémů v „běžném stavu“. S těmito uvolněnými obsahy je pak následně nutné pracovat v následujících fázích sezení. Tedy v rámci skupinového sezení, prostřednictvím kresby nebo psaní příběhů (Grof & Grof, 2011).

Mezi další způsoby dosahování jiných stavů vědomí patří i užívání psychoaktivních látek. Tyto látky mohou být buď přírodního nebo syntetického charakteru. Z přírodních látek je jednou z nejznámějších psilocybin obsažený v některých houbách. Co se týče syntetických látek, jejich nejproslulejším zástupcem je pak LSD. O těchto látkách, a zejména pak o zmiňované LSD, bude více pojednáno v následujících kapitolách.

Jak bylo zmíněno, stavy vyvolané holotropním dýcháním jsou legální alternativou ke stavům vyvolaných pozitivním psychotropních látek. Výše zmiňovaný popis tohoto procesu byl zmíněn, aby bylo demonstrováno, jak moc je tento postup komplexní a propracovaný. Tento postup byl popsán, aby vynikl kontrast

psychedelických experimentů, které probíhají v současnosti mezi uživateli nelegální látky LSD.

3. Diethylamid kyseliny lysergové – LSD

LSD látka opředená velkým množstvím tajemství, fám i neuvěřitelných historek. Substance, která má bohatou historii, plnou důležitých objevů a zjištění, ale také sloučenina, kterou provází celá řada kontroverzí. Preparát, který je velice úzce spjat s obdobím války ve Vietnamu a životním stylem hippies a zejména pak s Československem. To všechno je skryto za názvem Diethylamid kyseliny lysergové. V následujících částech se bude práce zabývat vznikem, výzkumem spojeným s touto látkou, a zejména pak historií výzkumu látky v Československu. Dále se bude zabývat zážitky na těchto látkách. V závěru této části pak bude pojednáno o jiných drzých halucinogenů a současném výzkumu těchto látek. Nejprve však bude uvedena stručná charakteristika substance.

Co vlastně LSD je? Jedná se o drogu, která spadá do skupiny halucinogenů. Dříve se tato látka distribuovala pro vědecké účely v podobě čiré tekutiny. Po jejím postavení mimo zákon se na černém trhu distribuuje v podobě malých papírků s různými potisky, napuštěných účinnou látkou diethylamidem kyseliny lysergové - LSD-25 ("Trip (LSD)", 2009). Dále je tato látka distribuovaná v podobě malých krystalů. Tato podoba však není tolik rozšířená jako první zmíněná. Obě skupenství této drogy mají stejný způsob aplikace. Látka se aplikuje ústním podáním, tedy perorálně, a nechává se postupně rozpouštět pod nebo na jazyku. V počátcích distribuce této látky byla tato látka k dispozici v čisté podobě. S její ilegalizací však v současnosti můžeme pozorovat znečištění této látky v důsledku špatné syntézy látky. Toto znečištění může být ze strany výrobců čistě účelné a slouží k podpoře stavu látkou vyvolaného. Nejčastěji je základní látka znečištěna stimulancii. Dále můžeme pozorovat i značné kolísání obsahu účinné látky. V současné době může být pozorován až trojnásobný úbytek účinné látky v jedné dávce (Miovský in Kalina, 2003).

Účinky této látky jsou individuálně rozmanité a závisí zejména na jejím dávkování. Rychlost nástupu účinků i jejich bouřlivost závisí i na čistotě látky (Miovský in Kalina, 2003). Protože se jedná o substanci užívanou orálně, je nástup jejího účinku typický obdobím latence, které je různě dlouhé (Ball, 2009). Následují projevy, které se dostávají po době, kdy se nic neděje, jsou většinou tělesného (somatického) charakteru. Zpravidla se objevuje zvýšení tělesné teploty, zrychlení

srdeční akce a dechové frekvence, výrazným projevem je pak pocení, někdy se také objevují bolesti hlavy a nausea (Roubíček, 1961). Jak bylo zmíněno výše, intenzita účinků je velice odvislá od množství konzumované dávky. Při nižším dávkování jsou obvyklé (po již zmiňovaném období latence) změny na sensorické úrovni. Typicky se objevují různě barevné obrazce kaleidoskopických tvarů, které mohou být vyvolány podněty z vnějšího prostředí, jedná se tedy o typický projev iluzí. Dále se mohou objevit pseudohalucinace, tedy výjevy, které nemají základní podnět ve vnějším prostředí (jsou výplodem jedincovy mysli) jedinec si je však vědom nereálnosti výjevů. Při větším dávkování se mohou objevit i klasické halucinace. V takovémto případě se objevuje i omezená schopnost volního ovládnání (Miovský in Kalina, 2003).

Miovský (2003) uvádí, že účinky působení LSD mohou být pozorovány po dobu čtyř až osmi hodin (in Kalina, 2003). Novější studie, kterou provedl Schmid ve spolupráci s doktorem Vollenweiderem tvrdí, že účinky LSD u zdravých jedinců mohou trvat až dvanáct hodin (Schmid et al., 2015). V průběhu působení látky se objevuje takzvaný „psychedelic peak experience“, což je stav, kdy po gradaci symptomů dochází k jejich vyvrcholení. Nastává zhruba po hodině a přetrvává významně déle než je maximální koncentrace psychedelické látky v krvi. Tento stav může trvat až dvě hodiny (Tylš in: Tylš, 2017).

Výše popsané efekty jsou však pouze stručným popisem možných stavů akutní intoxikace. Dá se říci, že prožitky mohou dosahovat různé hloubky. První nej povrchnější úroveň nastává při nízké dávce, kdy dochází právě k vizualizacím a jedinec se zabývá právě těmito vizemi. V této fázi mohou být také pozorovány změny tělesného schématu, a to v různých podobách. Na další úrovni už tyto vizuální projevy nehrají tak významnou roli, a to z toho důvodu, že se jedinec pohrouží do svého nitra. Respektive začíná řešit složitější problémy a rekapitulovat svoje dosavadní činy. V této fázi se může dostat jedinec právě do svého individuálního nevědomí (tak jak to bylo uvedeno výše v předchozí části). Tato část bývá popisována jako jedna z nejprínosnějších, protože pomáhá jedincům nalézat nová řešení obtížných problémů. Následující fáze je velmi spjatá s fází předchozí, je zde důležité, aby během předchozí fáze jedince dostatečně vnímal obsahy a za pomoci průvodce tyto obsahy prohluboval. V této fázi pak pracuje jedinec na svém osobním rozvoji. Této fáze a fáze poslední není v celku jednoduché docílit bez zkušeného

průvodce. Nejhlubší možnou fází, která je však velice vzácná a dosahují ji jen ti jedinci, kteří prošli značnou průpravou a osobnostním rozvojem, je fáze integrální. Tato fáze by měla být dovršením celé psychedelické zkušenosti. V této fázi dochází až k náboženským zážitkům, jedinci popisují setkání s Bohem, nahlédnutí pravdy a dosažení pocitu osvícení. Pokud jedinci této fáze dosáhli, lze očekávat radikální změny v chování a v běžném životě (Masters & Houston, 2004). Na tomto místě je nutno dodat, že takovýto průběh byl pozorován v laboratorních podmínkách. Co se „rekreačního“ užívání týče, je tento průběh méně pravděpodobný. Pro rekreační užívání je typické to, že se objevují typické vedlejší účinky.

3.1. Vedlejší účinky

Jako každý preparát, který se v medicínském prostředí používá, má i LSD jisté vedlejší účinky. V kontextu této látky jsou však vedlejší účinky značně specifické. Většina medicínských léků má vedlejší účinky čistě somatického charakteru. Jen velmi malé množství preparátů má přímý a bezprostřední vliv na psychiku (v negativním slova smyslu) pokud se nejedná o látky určené k ovlivňování psychiky jako takové. U LSD se kromě počátečních stavů, které byly zmíněny výše (bolest, hlavy, nevolnost, atd.) a které s časem mizí, může objevit i fenomén ve slangové řeči známý jako Bad Trip. Ten je typický hlavně u rekreačního užívání. Mnozí si mohou myslet, že tím, že je látka považována za drogu, vytváří se na ní závislost. O tomto mýtu bude pojednáno v následující části.

Než zde bude pojednáno o Bad Tripu je nutné zmínit, že LSD sebou nese určité kontraindikace ve spojení s počátečním somatickým stavem jedince. Jak bylo zmíněno počátečními projevy stavu je zrychlení tepu a dechové frekvence. Proto je důvodem pro vyloučení užívání psychedelik tohoto typu, zvýšený krevní tlak a celkově kardiovaskulární onemocnění. Dalším faktorem jsou pak dechové obtíže. Velmi významným a důležitým důvodem pro to, aby jedinec neužíval LSD, a to jak v laboratorních,

tak rekreačních podmínkách, je užívání medikace, zejména určitých antidepresiv. Jak bude zmíněno níže, tato substance působí na serotoninový systém a v kombinaci s některými antidepresivy by mohla způsobit život ohrožující serotoninový záchvat (Andrashko & Molčanová in Tylš, 2017). Za významně nebezpečné se považuje také kombinovat LSD s dalšími psychoaktivními látkami. Kombinace s THC účinek této substance rapidně navyšuje, což může mít za následek neúnosnost vyvolaných stavů. Při kombinaci se stimulanty může dojít ke zvýšenému cyklení myšlenek či depresivních stavů. O kontraindikaci s antidepresivy zde již bylo pojednáno. Další nebezpečnou kombinací je pak s analgetiky obsahující tramadol. Toto spojení může mít velice vážné následky, protože tak jako antidepresiva může i tramadol v kombinaci s LSD vyvolat serotoninový záchvat. Navíc u tohoto spojení také hrozí riziko epileptických záchvatů (“LSD-25: Přehled základních informací o látce”, 2017).

Co se již zmiňovaného Bad tripu týče, Miovský (1996) ho považuje za psychické poškození člověka, ale jak již bylo řečeno, vedlejší účinky jsou přechodného charakteru. To platí i o Bad Tripu. Bylo by však pošetilé tvrdit, že neexistuje žádné riziko trvalého poškození. Je třeba však říci, že toto riziko je velice nízké. Podle statistik se uvádí, že přetrvávající psychotické příznaky se objevují pouze u 0,1-0,2 % uživatelů klasických psychedelik, mezi něž patří i LSD. V kontextu s tím však panují jisté pochyby o tom, že užití psychedelik bylo příčinným faktorem těchto projevů a jejich přetrváváním. Role těchto substancí je spíše v podobě jakéhosi katalyzátoru latentního onemocnění (Andrashko & Molčanová in Tylš, 2017).

3.1.1. Bad Trip

Bad trip, neboli špatný psychedelický zážitek, je pro jedince, jež mají zkušenost s tímto zážitkem v daný okamžik velice tíživá zkušenost. Jeho projevy jsou individuální, nicméně můžeme najít některé společné charakteristiky. Bad trip je

typický především tím, že se dotýká psychického prožívání jedince, a to v negativním slova smyslu. Mohou se objevovat depresivní stavy, pocity masivní úzkosti a paranoidní myšlenky. Mnohdy je celý stav doprovázený nepříjemnými tělesnými prožitky, jako je zvýšená tělesná citlivost nebo pocity narušeného tělesného schématu. Velmi často je tento stav spojen s nepříjemnými iluzemi a někdy i halucinacemi. V mysli jedince pak mohou kolovat nepříjemné myšlenky spojené s vlastní existencí, dosavadním životem a celkovým pohledem na svět (Andrashko & Molčanová in Tylš, 2017). Dalším negativním projevem, který se může během Bad tripu objevit, je vztahovačnost. Jedinec tedy vnímá (za normálních okolností) běžné podněty za pobuřující, nepřipustné a pohoršující. Nejčastěji tak činí ve vztahu ke své osobě. Mezi další projevy pak patří pocity nejistoty a nestability v objektivním posouzení okolní situace, ale i vnitřních stavů probíhající v jedinci samotném. Velmi, pro jedince obtížnou, součástí je pak narušení vlastního sebepojetí a sebehodnocení. Tento projev má ještě jednu doprovodnou vlastnost, která celkový prožitek zhoršuje. Jedná se o to, že v důsledku narušeného sebehodnocení propadá jedinec beznaději a odmítá v dané situaci se stavem cokoli dělat, což vede k tomu, že jedinec se více uzavírá do sebe a cyklí se tak v černých myšlenkách (Miovský, 1993).

Zajímavými doprovodnými jevy, které se typicky objevují až po odeznění intoxikace a veškerých průvodních jevů, jsou flashbaky. Jedná se o krátké epizodické změny vnímání okolního světa, které nápadně připomínají stav při intoxikaci. Tyto flashbaky jsou většinou na sensorické úrovni. Objevují se tedy v podobě obrazů a kaleidoskopických vizí. Časté je také intenzivnější vnímání barev. Ve výjimečných situacích, a to zejména u lidí užívající vícero psychoaktivních látek nebo u lidí trpících duševním onemocněním, se mohou vyskytovat záchvaty paniky, pocity odcizení vlastního těla (depersonalizace) a paranoia. Tyto záblesky se mohou objevit i bezprostředně v návaznosti na intoxikaci a ve velké intenzitě. Pokud tato intenzita přesáhne únosnou mez a jedinec je nucen vyhledat lékařskou pomoc, lze tento stav označit jako: přetrvávající percepční poruchu indukovanou halucinogeny (Andrashko & Molčanová in Tylš, 2017).

Na tomto místě je otázka: Co vlastně tento negativní zážitek může vyvolat? Studie z roku 1968 se snažila faktory ovlivňující vznik negativního zážitku identifikovat. Studie srovnávala 25 jedinců, kteří museli být hospitalizováni

v důsledku nezvládnutého psychedelického zážitku po požití LSD s 25 jedinci, kteří LSD užívali bez problémů. Výsledky této studie neposkytly však žádné konkrétní poznatky o faktorech, které by mohly negativní zážitek vyvolat (Ungerleider, Fisher, Fuller, & Caldwell, 1968). Novější literatura však hovoří jinak. Tvrdí, že negativnímu zážitku se dá do jisté míry předejít nebo alespoň minimalizovat rizika jeho vzniku. Také poukazují na fakt, že negativní zážitky jsou spojeny právě s nekontrolovatelným rekreačním užíváním. V tomto kontextu hovoří o dvou významných činitelích, kteří hrají velkou roli v kontextu negativního zážitku. Těmito činiteli jsou set a setting. Set zahrnuje jakousi vnitřní připravenost jedince na tento zážitek. Jedná se o celkové emocionální ladění jedince, věk, celkový zdravotní stav, ale i momentální emoční rozpoložení a celá řada dalších faktorů. Druhým prvkem je pak setting, „nastavení“ celé situace. Jedná se o podobně komplexní prvek jako set. Do settingu spadají okolní vlivy, které hrají velkou roli při psychedelické zkušenosti. Mezi tyto vlivy spadá celkový charakter prostředí, tedy to, jestli se v něm jedinec cítí bezpečně a je mu celkově příjemné. Dále sem spadá například hudební produkce v místě konání, ale i skupina lidí ve které se jedinec nachází a celá řada dalších faktorů. Právě nevhodně vybrané místo může být jedním z faktorů, které může mít fatální následky v případě, že jedinec prožije negativní zkušenost. V souvislosti s těmito dvěma faktory je velice důležitá osvěta a edukace, aby bylo dosaženo alespoň částečné eliminaci těchto rizik spojených s nelegálním užíváním psychedelických látek a substancí (Andrashko & Molčanová in Tylš, 2017).

3.2. LSD a mozek

LSD je látkou, která je řazena mezi drogy. U široké veřejnosti je pak pojem droga spojovaný se závislostí. Tento mýtus je třeba vyvrátit, a to z toho důvodu, že LSD nevyvolává syndrom odnětí drogy, tedy nevyskytují se abstinenční příznaky (“Trip (LSD)”, 2009). Proto tato část bude věnována fungování Diethylamidu kyseliny lysergové v mozku. Nejprve je však nutné popsat, jakými změnami v mozkových strukturách vzniká závislost. Závislostní chování úzce souvisí s centrem odměny, jedná se o mozkovou strukturu, která je citlivá na produkci dopaminu. Tato struktura je označována, jako nucleus accumbens. Systém odměny je

evolučně starší mozková struktura limbického systému, která zajišťuje přežití a to tak, že při tělu prospěšné aktivitě, jako je jídlo nebo sexuální chování, zásobuje zmiňovanou strukturu dopaminem. Tato struktura pak vyvolává subjektivní pocit libosti. Tyto pocity libosti jsou vyvolávány i jinými aktivitami než těmi, jež slouží k přežití. Právě tyto zdroje libých pocitů jsou považovány za přirozené odměny. V případě látek vyvolávající závislost, dochází k tomu, že tyto látky vyvolávají zvýšenou produkci dopaminu ve struktuře nucleus accumbens. Takto vyvolaná záplava zamezuje v dopaminových receptorech uchycení dalšího dopaminu vyplaveného v důsledku přirozených zdrojů odměny. Tím se látka stává pro organismus resp. pro jedince důležitější než přirozené zdroje odměn (Dvořáček in: Kalina, 2008). LSD závislost nevyvolává právě z toho důvodu, že aktivní látka působí na dopaminové receptory pouze druhotně. Primární působení účinné látky je lokalizováno na receptory serotoninové. Substance, tedy strukturu nucleus accumbens obchází a nedochází k její stimulaci, tudíž ani k jejímu přehlcení dopaminem. Je důležité říci, že v mozku se však vytváří biologická tolerance vůči látce, nicméně klasický syndrom závislosti se u psychedelik neobjevuje a to ani náznakem. (Andrashko & Molčanová in Tylš, 2017). Co se tedy mechanismu účinku LSD v mozku týče, má tato látka takzvaný pleiotropní efekt, což znamená, že jedna látka působí na vícero oblastí. Jak bylo zmíněno, látka částečně působí na dopaminové receptory, které jsou lokalizovány v mozkové kůře, konkrétně ve ventrální tegmentální oblasti (VTA). Tato oblast společně se dvěma dalšími strukturami ovlivňuje prefrontální kortex. Právě ovlivnění prefrontálního kortexu, který má na starosti mimo jiných funkcí i imaginaci a paměť, způsobuje již zmiňované příznaky, jako jsou pseudohalucinace atd. Zejména pak tato látka působí na serotoninový systém a to konkrétně na 5-HT_{2A} a 5-HT_{1A} receptory, kde působí jako částečný nebo úplný antagonist (De Gregorio, Comai, Posa, & Gobbi, 2016). Jak bylo zmíněno LSD ovlivňuje ventrální tegmentální oblast, která je součástí limbického systému, právě zaplavením této oblasti dopaminem je zodpovědné za vznik schizofrenie (Guyton & Hall, c2006).

3.3. Objev a historie LSD

Nejprve by bylo namístě uvést celkový historický vývoj experimentování s halucinogeny. Halucinogenní účinky určitých přírodních látek jsou lidstvu známy od pradávna. Známe je užívání psychedelických hub u kmenů zejména ve Střední a Jižní Americe. Malby svědčící o vztahu k těmto přírodním látkám jsou dochované už z dob 5000 let před našim letopočtem. První dochované psané zmínky pochází ze 16. století od španělských kolonizátorů, kteří zaznamenali aztécké rituály očisty. Tyto houby byly přivezeny do Evropy roku 1956, z nichž Albert Hofmann izoloval látku s názvem psilocybin (Vejmola in: Tylš, 2017).

Objev LSD je opředen historikou o tom, že švýcarský chemik Albert Hofmann tuto látku objevil zcela náhodou. Je to však nepřesná interpretace skutečné historie objevu této substance. Hofmann na konci svých studií chemie nastoupil do chemicko-farmaceutické firmy Sandoz, aby se mohl věnovat výzkumu přírodních látek a syntetické chemii. V počátcích se otec LSD zabýval výzkumem, který byl zaměřený na izolaci čistých substancí z mořských rostlin. V pozdější době zaměřil svou pozornost na izolaci čistých substancí námelu (Hofmann, 1997).

Námel neboli Paličkovce nachová respektive její nižší stádium, je cizopasná houba, která parazituje na některých druzích obilnin, zejména pak na žitu. Jedná se o stádium, které houba vytváří před zimou a napadá zrna právě již zmiňovaného žita, přičemž žitný námel se používal ve farmacii, a to jako preparát pro urychlení porodu a jako hemostatikum právě po porodu. Používání námelu bylo však problematické, protože byl velice nestabilní, tudíž bylo velice těžké pracovat s dávkováním. Hlavní rozvoj ve výzkumu námelu nastal až v době, kdy bylo objeveno jádro námelových alkaloidů. Toto jádro bylo nazváno jako kyselina Lysergová. Po několikaletém výzkumu tohoto jádra námelového alkaloidu, kdy vznikla celá řada látek důležitých pro medicínu, se povedlo Albertu Hofmannovi v roce 1938 syntetizovat v pořadí dvacátý pátý derivát kyseliny lysergové tedy LSD -25. Tato sloučenina vznikla však za úplně jiným účelem, než pro který je po světě dnes známa. Původním účelem této látky byla stimulace oběhového a dechového aparátu. V tomto ohledu však Hoffmann nezaznamenal větších úspěchů a na pět let se testování této látky zastavilo. Hofmannova intuice ho však v roce 1943 přivedla k tomu, že látku syntetizoval ještě

jednou a v ten moment došlo k onomu, již z historek známému, objevení psychedelických účinků této substance (Hofmann, 1997).

Objev této látky a jejího účinku, způsobil revoluci ve výzkumu lidské psychiky. Látka vyvolává psychóze podobné stavy, proto se stala ve své době důležitým prostředkem pro výzkum schizofrenie (Miovský, 1996).

3.4. Historie výzkumu LSD

Dne 19. dubna roku 1943 se Albert Hofmann rozhodl otestovat svůj výtvar sám na sobě. Tím odstartoval éru pokusů s látkou LSD-25. Po hrůzostrašném zážitku podal zprávu svým nadřízeným, kteří vzápětí na to otestovali látku taktéž sami na sobě. Tyto experimenty znamenaly vzkříšení výzkumu zapomenuté substance, tentokrát však za jiným účelem. Zároveň zmiňované bazální pokusy lze považovat za prapočátek experimentální éry LSD. Před zahájením klinického výzkumu s lidskými subjekty je, tak jako u každého jiného přípravku, nutné provést rozsáhlé studie na zvířatech. V tomto ohledu byl výzkum limitován tím, že u zvířat jsou psychické změny, které jsou dominantní charakteristikou LSD, velice těžko pozorovatelné. Na zvířatech mohly být testovány pouze určité aspekty, jako toxicita a odbouratelnost látky. Pokud by zde měly být prezentovány výsledky vztahující se k toxicitě, je toto množství závislé na váze. Nicméně obecně lze říci, že toxicita látky je velice nízká. Odhaduje se, že smrtelná dávka LSD kolísá mezi 300-600 násobkem běžné dávky. Přičemž tyto odhady byly stanoveny na základě pokusů se zvířaty, jejichž citlivost na látku je závislá na druhu a velikosti zvířete. Doposud však nebyl zaznamenán žádný případ úmrtí v souvislosti s předávkováním LSD. Případy úmrtí se objevují spíše v souvislosti s psychickými účinky látky na jedince. Zajímavým zjištěním je, že aktivní látka zůstává v těle cca 10 - 15 minut, pak je metabolizována a vyloučena z krevního řečiště a i přesto její efekty mohou být pozorovány až několik hodin po vyloučení. Po nezbytném testování na zvířatech a ověření toho, že je tato látka relativně bezpečná, obrátila se pozornost výzkumníků právě směrem k psychiatrii (Hofmann, 1997).

První výzkum na poli psychiatrie se uskutečnil v roce 1947 na švýcarské univerzitě v Curychu. Tato studie mapovala projevy intoxikace substancí LSD-25 na zdravých i schizofrenních pacientech. Nicméně nepřinesla žádné poznatky o jejím

farmaceutickém využití. Potenciál LSD byl však hlavně v užitém množství. Protože oproti jiným, již známým halucinogenům, je asi 5000 krát účinnější. Hofmann poté vytvořil sloučeninu, která měla sloužit odborné veřejnosti k výzkumu a provádění takzvané psychedelické terapie. LSD v tomto kontextu mělo sloužit jako katalyzátor, jež měl urychlovat proces terapie psychických obtíží (Hofmann, 1997).

Tímto krokem Hofmann odstartoval rozsáhlé výzkumy, které přispěly k poznání fungování lidské psychiky. Díky experimentům s Delysidem (látkou, kterou Hofmann vytvořil právě pro experimentální účely) bylo vědecké poznání obohaceno o fungování serotoninu a jeho souvislostí s depresemi. Čímž nepřímo dopomohly ke vzniku nových antidepressiv. Tím, že intoxikovaný jedinec nápadně připomínal jedince trpící psychózou, používalo se LSD právě k výzkumu schizofrenie, tak jak to bylo uvedeno výše. Experimenty navozující psychotické stavy taktéž přispěly k vytvoření dalších farmak, tedy farmak léčící psychózu (Vejmol in: Tylš, 2017). V roce 1966 v Amsterdamu byla 20 evropskými vědci založena Evropská společnost pro psychedelickou terapii, kde se odstartoval kolotoč výzkumů na evropské půdě. Není bez zajímavosti, že čtyři z těchto psychiatrů pocházeli z Československa. O významu právě Československa v psychedelickém výzkumu bude pojednáno níže (Hausner & Segal, 2016). Tím, že zájem o psychedelické látky rostl, dostal se i do povědomí laické veřejnosti. Substance se tedy dostala i na černý trh a našla si tak velkou oblibu mezi tehdejší mládeží, která v 60. letech revoltovala proti systému a neodmyslitelně se propojila s životním stylem hippies. Tím se stala látka trnem v oku vládnímu aparátu, který jí právě v tomto období přidal na seznam takzvaných kontrolovaných látek, kde je dodnes. Tímto krokem omezil i výzkumy spojených s touto substancí (Vejmol in: Tylš, 2017).

4. Výzkum v Československu

Pokud se chceme bavit o výzkumu v oblasti psychedelik, bylo by hříchem nezmínit výzkum, který probíhal v šedesátých letech minulého století v tehdejší komunistickém Československu. Lze říci, že v té době Československo bez nadsázky hrálo prim ve světě výzkumu a produkci psychedelik.

Než zde bude pojednáno o relativně nedávné historii psychedelického výzkumu v českých zemích, bude tu dán prostor vzdálenější historii zkoumání změněných stavů vědomí. Experimenty se změněnými stavy vědomí sahají až do 19. století, kdy Jan Evangelista Purkyně experimentoval s účinky lískových oříšků. Dále pak stojí za zmínku zkoumání doktora Svetozara Nevoleho, který před druhou světovou válkou experimentoval s meskalinem (Hausner & Segal, 2016). Zlatý věk českého psychedelického výzkumu však nastal až o pár let později.

Velký význam Československa byl v tom, že po švýcarské firmě SANDOZ byla československá firma SPOFA nejvýznamnějším dodavatelem LSD na domácí i světový „vědecký trh“. SPOFA vyráběla tuto kyselinu pod obchodním názvem Lysergamid. Další význam československého výzkumu a výroby tkví v tom, že přežil zákaz produkce LSD, který byl vydán v 60. letech v západním světě, konkrétně v USA. To dalo příležitost místním vědcům k dlouhodobějšímu zkoumání této substance. To že v našich zemích přežil výzkum delší dobu bylo způsobeno tím, že firma měla velice propracovaný systém kontroly, a tudíž nedocházelo k úniku této látky na veřejnost, což zabránilo jejímu masivnímu zneužívání, jakému musela vláda čelit v USA a Velké Británii (Hausner & Segal, 2016).

Psychedelická terapie do našich zemí přišla v roce 1954. Vědecká společnost viděla v tomto způsobu léčby a obecně ve využití halucinogenů velký potenciál. Nálada se však začala obracet v 70. letech, kdy se v západním světě začala šířit hysterie okolo užívání LSD a jeho vlivu na genetický materiál (toto tvrzení bylo později vyvráceno). Nicméně představitelé místní vlády zdejší výzkum tolerovali. Nicméně postupem času se postoj vlády změnil a začala s postupnou regulací výroby Lysergamidu až ho v roce 1974 úplně zastavila. O rok později byl pak zastaven i výzkum a terapie v oblasti psychoanalýzy v Sadské a na Psychiatrickém výzkumném ústavu v Praze

(Hausner & Segal, 2016). Tolik co do stručného ohraničení historického kontextu práce s psychedeliky v Československu.

Mezi prvními, kdo na našem území s touto látkou experimentoval, byl doktor Roubíček. Ten zkoumal fenomenologické a psychopatologické účinky látky. Dále pak byla v 50. letech vytvořena výzkumná skupina, jež se skládala z řady odborníků v různých oborech. Skupina byla zařazena pod Výzkumný ústav lidské výživy. Skupina se stávala z biochemiků, psychiatrů a dalších odborníků. Tato skupina byla vedena doktorem Vojtěchovským a mezi jeho spolupracovníky patřil, již dnes jeden z nejznámějších českých psychiatrů doktor Stanislav Grof. Společně s dalšími kolegy zkoumali využití Lysergamidu v psychoterapeutické praxi. Dále se tato výzkumná skupina zaměřovala na zkoumání fungování látky na neurochemické úrovni (Hausner & Segal, 2016).

Za zmínku stojí také výzkumné počínání skupiny pod vedením neurologa Dubanského a doktora Vyhnálka. Těmito dvěma vědci a jejich spolupracovníkům se dostalo světového uznání, když dokázali nasimulovat projevy latentního mozkového poškození, které byly podobné nádorovému onemocnění nebo poúrazovému traumatu mozku (Hausner & Segal, 2016).

4.1. Výzkum v oblasti psychoterapie - Československo

Ke konci „zlatého věku“ československého výzkumu psychedelických látek, tedy v 70. letech minulého století, byly sestaveny dvě významné výzkumné skupiny, které se zaměřovaly na využití psychedelik v psychoterapii. První skupina v čele s doktorem Stanislavem Grofem se zaměřovala na integraci dvou terapeutických směrů používající psychedelika. Konkrétně se zaměřovali na integraci psycholýzy a psychedelické terapie. Na tomto místě by bylo dobré alespoň stručně představit oba terapeutické přístupy. Psycholytická terapie pracovala s LSD tak, že ho používala jako akcelerator vyvolávání obsahů z nevědomí. Používala nižší dávkování látky

a sezení se opakovala podle intenzity onemocnění, buď 15 krát, nebo až 90 krát. Oproti tomu psychedelická terapie používala vysoké dávky preparátu a to v rozmezí 300 až 1 500 mikrogramů (v případě psycholytické terapie bylo užíváno 50 až 300 mikrogramů). Psychedelická terapie také používala, různý hudební doprovod k zesílení transcendentního efektu. Tímto postupem bylo dosaženo vyplavování obsahů, které mohly být přetransformovány do celků, které vedly k pozitivnímu rozvoji jedince. Touto akcelerací bylo dosaženo rychlého přerodu jedince, který by za použití „standardních“ technik, jako je jóga, či meditace, trvalo značně delší dobu. Na základě této syntézy přišel Grof s myšlenkou takzvaného Systému zhuštěných zkušeností (COEX) (Hausner & Segal, 2016).

Systems of condensed experience (COEX) je systém, který Grof vytvořil v rámci svého rozšířeného pohledu na lidskou psychiku. Tento jeho pohled nezahrnuje pouze tradiční biologickou rovinu lidské psychiky společně s biografické vzpomínky a obsahy individuálního nevědomí. Spadají sem obsahy, které jsou spojeny s porodním traumatem. Tyto obsahy pak s sebou nesou zážitky identifikace s jinými bytostmi, a to jak s lidmi, ale i s archetypálními figurami nebo zvířaty. Ale zpět ke COEX systému. Grof tvrdí, že obsahy v nevědomí nejsou ukládány jen ve formě izolovaných jednotek, ale právě v určitých zhuštěných celcích, COEXech. Tyto celky jsou typické tím, že jsou značně emočně podbarvené a sdružují určité zážitky z různých životních období jedince. Tyto zážitky jsou si podobné zejména intenzitou a charakterem emočního podbarvení a tělesnými prožitky v daný moment. Každý COEX má tedy určitý společný jmenovatel, který prostupuje všemi jeho vrstvami (Grof, 2007). Podle Grofa lze rekonstruovat a rozvíjet jedince právě tehdy, když si prožije prostřednictvím transcendentního zážitku, všechny čtyři porodní fáze (Hausner & Segal, 2016). Tato rekonstrukce končí v momentě, kdy si jedinec prožije zkušenost, kterou Grof nazývá jako smrt ega. Následná rekonstrukce proběhne prostřednictvím znovuzrození v rámci psychedelické zkušenosti. Tyto zážitky považuje za pravý transpersonální

přesah a rozděluje je na dva druhy. První je transpersonální stav rozšíření hranic ega v rámci objektivní reality. A druhý typ zážitku je rozšíření hranic ega nad rámec konsensuální reality (Yensen & Dryer, 1996).

Druhá výzkumná skupina pod vedením doktora Doležala, jež byl odborníkem v oblasti toxikologie a doktora Hausnera, se zabývala psycholytickou terapií. Tu však modifikovali, a to tak, že se dala aplikovat v ambulantních podmínkách. Společně se svými kolegy vytvořili Model patogenní konfrontace a Více skupinové léčebné komunity. Model patogenní konfrontace (MPK) vychází z předpokladu, že jedinci, jež trpí onemocněním duševního charakteru, je svázán chybně naučenými schémata. Tato schémata vznikla v důsledku počáteční socializace. V důsledku těchto chybně naučených schémat se pak jedinec obrací k archaickým vzorcům chování. Cílem patogenní konfrontace je jedince konfrontovat s kritickými událostmi jeho života, jež způsobily fixaci na chorobné vzorce. Následně pak dochází k opravě těchto vzorců, prostřednictvím opakování socializace. V čem ale konkrétně tkví „kouzlo“ MPK? Tento model integruje dva terapeutické postupy a sice postup korektivního zážitku a postup reciproční inhibice úzkosti. První postup dává pacientovi příležitost v bezpečném prostředí nahlížet na své předchozí jednání v konkrétních situacích z minulosti. Dává mu tak možnost nahlížet na chyby ve svém minulém chování a zároveň dává možnost simulovat chování náhradní. Reciproční inhibice úzkosti vychází z behavioristických postupů. Funguje na základě celkové relaxace a stavu lehké hypnózy. V takovémto stavu je jedinci předkládána situace, ve které zažívá úzkost. Tímto relaxovaným stavem je úzkost postupně redukována. Tento postup se opakuje do doby než úzkost vymizí. Postup je však neúměrně dlouhý. Prostřednictvím halucinogenů je tedy navozen změněný stav vědomí, tedy podobně jako v případě reciproční inhibice. Následně je pak možné pacientovi poskytnout prostor ke korektivní zážitku (Hausner & Segal, 2016). Z výše uvedeného textu je patrné, že výzkum v Československu přinesl

zajímavé a inovativní pohledy nejen v oblasti psychoterapie, ale také celkově přispěl i k rozšíření poznatků o lidském vědomí.

5. Jiné druhy halucinogenů

Jak již bylo zmíněno v předchozích kapitolách, halucinogenních látek je celá řada a lze je rozdělit na syntetické a přírodní. O jedné ze syntetických drog zde bylo vcelku zevrubně pojednáno. Nicméně bylo by chybou neuvést v této práci i další látky, které mohou indukovat změněné stavy vědomí. V této části bude dán poněkud větší prostor látkám přírodním. Látky způsobující změněné stavy vědomí, respektive takové látky, které nějakým způsobem ovlivňují vnímání, můžeme nalézt v přírodě v několika různých formách. Jednak jsou to látky, které lze izolovat z některých hub, pak jsou to látky pocházející z rostlin, ale také jsou to látky produkované některými živočichy.

5.1. Psilocybin

Jako jedním z nejvýznamnějších zástupců přírodních halucinogenů je látka psilocybin. Mnozí, kteří tento název uvidí, budou nejprve tápat, ale pokud se řekne Lysohlávka, jistě hned každý bude vědět o čem bude v následující části pojednáno.

Psilocybin respektive houby, které tuto látku obsahují jsou lidstvu známy již mnoho set let, ne-li tisíce let. Západnímu světu však vešly do povědomí až v době kdy Robert G. Wasson cestoval po Mexiku a v roce 1956 přivezl lysohlávku mexickou do Evropy. Následně na to z ní Albert Hofmann izoloval účinnou látku psilocybin. Ano ten samý Hofmann, který o pár let dříve syntetizoval LSD (Vejmola in: Tylš, 2017) .

Tato látka je řazena mezi klasická psychedelika, tedy spadá do skupiny serotonergních substancí. Je obsažena výhradně v houbách, a to nejen, v již zmiňovaných lysohlávkách. Obsah účinné látky v jedné každé houbě je druhově rozdílný a také záleží na velikosti jednotlivé plodnice. Dávkování psilocybinu je tedy v případě konzumace těchto hub velice nepřesné a nese s sebou celou řadu rizik. V laboratorních pokusech se používá psilocybin syntetický, a to z toho důvodu, aby byla zajištěna jeho čistota a hlavně přesné dávkování (Gotvaldová in: Tylš, 2017).

Jak již bylo naznačeno, tyto houby jsou mezi veřejností velmi známé právě pro své psychedelické účinky. Toto široké povědomí o jejich účincích vede k jejich

zneužívání. Lysohlávky se mohou užívat v několika podobách, přičemž aplikace je stejná u všech. Konzumují se buď za čerstva přímo po sesbírání. Dále se dají konzumovat i sušené, ale také není neobvyklé, že se zhub připravuje nálev, který se následně pije.

Psilocybin je chemicky příbuznou látkou již popisované látky LSD. Společným znakem těchto látek je to, že jak LSD, tak ale i psilocybin je velice málo toxický. Na rozdíl od LSD je však k intoxikaci třeba mnohem větší dávka látky. Účinky této látky se projeví, podobně jako u LSD, s jistou prodlevou. Jako první se projeví somatické příznaky, ty jsou také obdobné jako v případě kyseliny lysergové. Účinky na psychiku jsou také do jisté míry obdobné, pouze s drobnými odchylkami. V případě psilocybinu je však nápadné maladaptivní chování (Miovský, 1996).

V rámci výzkumu psychedelik se i s psilocybinem realizovala celá řada výzkumů. Tato látka je i v současné době v hledáčku vědců a provádí se sní celá řada výzkumů. O výzkumu psychedelik bude pojednáno v další části této práce.

5.2. Muchomůrka červená

Mezi další zástupce producentů psychedelických látek z říše hub patří *Amanita muscaria*, neboli muchomůrka červená. Obecně je známo asi přes sto padesát druhů halucinogenních hub. Muchomůrka červená spadá do isoxazolové skupiny hub. Aktivní látkou v případě těchto hub je kyselina ibotenová. K dalším účinným látkám obsažených v této houbě patří Muscimol, respektive, tato látka vzniká přeměnou kyseliny ibotenové. Muscimol je asi pětikrát účinnější než samotná kyselina ibotenová. Aplikace je podobná stejně jako u zmiňovaných lysohlávek. V jižní Americe se však aplikace v rámci rituálů obohatila o kouření nasušené blány z klobouku houby (Toro & Thomas, 2008). Miovský (1996) poukazuje na ještě jeden způsob aplikace domorodých kmenů, kterou se experimentátoři intoxikují. Jde o pití čerstvé moči již intoxikovaného jedince. V této moči je vysoká koncentrace kyseliny ibotenové. Pitím tohoto „koncentrátu“ se výrazně zesilují účinky již intoxikovaného jedince a zároveň u jedince „střízlivého“ dochází k samotné intoxikaci.

Intoxikace touto látkou je v literatuře popisována značně odlišně. Miovský (1996) popisuje poměrně dlouhé latentní období a to až 4 hodiny, po němž nastává

fáze excitace. V průběhu této fáze se projevují i pocity tepla v celém těle. V rámci tohoto stavu také dochází ke změně ve vidění v důsledku narušení refrakční schopnosti oční čočky a narušení její akomodace. Typické je také zvýšení nitroočního tlaku, což má za následek to, že intoxikovaný vidí ornamentální výjevy. Mezi další somatické projevy patří snížení celkové citlivosti kůže a poruchy hmatu. Stav postupem času graduje a může dosáhnout až podoby křečí a poruch koordinace. Následně se pak objevují halucinace a vize v průběhu spánku. Poslední fáze intoxikace se může projevit kómatem, pocity reinkarnace a oddělení duše jako samostatné entity.

Oproti tomu Toro a Thomas (2008) rozdělují stav intoxikace do tří fází. Přičemž první fáze je charakterizována silnou nauseou až zvracením. Po této fázi se objevují silné narkotické účinky. A v závěrečné fázi se pak objevují halucinace.

Někteří vědci využívají kyselinu ibutenovou k indukovaní léze v jistých mozkových centrech. Následně pak zkoumají regeneraci těchto center v důsledku různých terapeutických zásahů. Takovýto experiment však proběhl pouze na pokusných zvířatech (Modaberi, Shahbazi, Dehghan, & Naghdi, 2018).

5.3. Meskalin - Peyotl

Vzhledem k tomu, že na světě existuje celá řada přírodních i syntetických látek vyvolávající změněné stavy nebo jiné stavy vědomí, bude Peyotl potažmo meskalin poslední zmíněnou látkou. Pro ucelenější představu bude v závěru uveden i výčet dalších halucinogenů.

Peyotl, jedná se o druh kaktusu, pochází z Mexika. Peyotlů je několik druhů, z čehož nejznámějším zástupcem je *Lophophora Williamsi*. Vzhledově je podobný houbě. *Lophophora Williamsi* se od ostatních druhů těchto kaktusů liší především množstvím účinné látky. Tato látka se do Evropy, spolu s lysohlávkami dostala v období zámořských objevů. Přivezli jí do Evropy Španělé. Ti pojmenovali tuto látku d'áblův kořen. Na tom, kdy začal seriózní výzkum peyotlu se historici nemohou shodnout. Někteří tvrdí, že výzkum začal rozesláním vzorků sušeného kaktusu po severní Americe a do Evropy již v osmdesátých letech 18. století. O tomto počínu A.B. Nickelsové, však nejsou dochovány žádné záznamy. Seriózní výzkum, o němž

jsou doklady, se datují až v roce 1888, kdy byla publikována první výzkumná zpráva o složení kaktusu. O rok později pak A. Heffter izoloval hlavní účinnou látku peyotlu, kterou pojmenoval Meskalin (Stafford, 1997).

Díky významně vyšší toxicitě se s Meskalinem experimentovalo spíše v menší míře. Při opakovaných expozicích meskalinové intoxikaci, dochází k ireverzibilnímu poškození jater. Zneužívání meskalinu není v ČR úplně obvyklé. Je to způsobeno hlavně složitou dostupností a drahou syntézou z peyotlu. Účinky Meskalinu nejsou v zásadě o moc rozdílnější než v případě LSD. Lze však identifikovat několik specifík. Meskalin o mnoho výrazněji ovlivňuje vegetativní systém. V počátečním stádiu intoxikace meskalinem se objevují velice nepříjemné projevy. Kromě „standardních“ projevů, které se vyskytují i u intoxikace LSD, se u meskalinového opojení objevují pocity horka, potřeby močit a velmi masivní úzkost. Co se vlivu látky na vědomí týče, jsou projevy dost podobné jako projevy intoxikace muchomůrkou červenou, nápadné je pak zvýšená deformace prostoru a zaměření na malé předměty (Miovský, 1996). Studie, která byla provedena na krysách udává, že meskalin má velmi významný vliv na lokomoci a senzomotorickou koordinaci v závislosti na dávkování, dále tato studie uvádí i údaj o letální dávce meskalinu, která je 100 mg/kg. Letální dávka je rovna dávce, při jejímž podání dochází k úhynu 50% jedinců, kterým bylo toto množství látky podáno (Páleníček, Balíková, Bubeníková-Valešová, & Horáček, 2008).

Na závěr této části zde bude ještě uveden výčet dalších halucinogenních látek: DMT (ayahuasca), Šalvěj divotvorná, podle některých autorů sem patří i některé látky amfentaminové řady, jako je MDA, MDMA, DOM a další (Grof, 1993).

6. Soudobý výzkum halucinogenů

V kontextu této práce by bylo chybou uvést zde pouze počínání vědců v minulosti. Proto na tomto místě budu zmíněny některá vědecká počínání novějšího data.

V předchozích částech této práce bylo uvedeno, že LSD a jiné halucinogeny jsou na seznamu kontrolovaných látek, a to v Čechách od druhé poloviny minulého století (v zahraničí ještě o něco déle). Nelze tedy s nimi volně a bez povolení nakládat. Což s sebou neslo a nese značná omezení i v rámci výzkumu. Tento fakt výzkum na dlouhé roky značně omezil, ne-li úplně zastavil. Na přelomu tisíciletí však dochází k pomalému prolamování bariér a všeobecného odporu k těmto látkám. Pomalu se tedy obnovuje výzkum v oblasti psychedelických látek. Pozornost výzkumníků se upírá zejména na jejich využití v terapii. Vědci se již nezaměřují na psycholytickou a psychedelickou terapii. V centru jejich zájmu je využití těchto látek k redukci úzkosti a deprese, která je rezistentní vůči standardním psychofarmakům. Někteří badatelé pak pracují s psychedeliky u lidí v terminálním stádiu onkologického onemocnění. U pacientů s rakovinou dochází k snadnějšímu přijetí diagnózy, snížení strachu ze smrti a dokonce k redukci bolesti. Tyto výzkumy jsou prováděny v přísně kontrolovaných podmínkách, a to tak, aby byla zajištěna eliminace vedlejších účinků. V České republice na bohatou historii výzkumů s těmito látkami navázal, v rámci Psychiatrického centra Praha, tým doktora Páleníčka. Tento tým provedl pomocí psychedelik simulaci schizofrenie u pokusných zvířat a výsledky následně pak porovnávali s výsledky naměřených u lidí trpících touto nemocí. A v roce 2015 byl schválen výzkumný projekt využívající psilocybin k indukci psychóz u lidských subjektů. Výběr do tohoto projektu je na základě dobrovolnosti a probíhá v kontrolovaných podmínkách (Vejmola in: Tylš, 2017).

Pro ilustraci zde bude prezentováno několik zpráv z nedávno provedených výzkumů. Jako první zde bude prezentován výzkum publikovaný v roce 2016.

V tomto výzkumu byly zkoumány účinky Diethylamidu kyseliny lysergové na zdravých subjektech. Tito jedinci se účastnili výzkumu dobrovolně. Studie se tedy účastnilo dvacet dobrovolníků, kteří byli rozděleni do dvou skupin. Jedné skupině bylo podáno placebo (ve formě fyziologického roztoku) a druhé skupině bylo podáno 75 mikrogramů intravenózně. Okamžité účinky byly měřeny prostřednictvím

dotazníku změněného stavu vědomí (ASC) a inventáře psychosomatických stavů (PSI) dále byla měřena míra optimismu dotazníkem LOT-R. Následně na to byl použit známý inventář NEO PI-R a na závěr participanti vyplnili Petersnův inventář k měření bludů (PID). Výsledky tohoto výzkumu ukázaly, že bezprostředně po intoxikaci se objevily projevy podobné psychóze. V následujících dvou týdnech byla naměřena zvýšená míra optimismu a zvýšené hodnoty v testu NEO PI-R na škále měřící otevřenost nové zkušenosti. Zároveň však nebyly zjištěny změny v „bludném“ myšlení (Carhart-Harris et al., 2016).

Dalším uvedeným výzkumem bude studie publikovaná o dva roky dříve. Jedná se o studii právě na již zmiňovaných jedincích v terminálním stádiu onkologického onemocnění.

V tomto výzkumu figurovalo dvanáct participantů v terminálním stádiu rakoviny. Byli rozděleni do dvou skupin, přičemž první skupina (experimentální) byla intoxikována 200 miligramy LSD a druhá kontrolní skupina 20 miligramy této látky (bylo použito tzv. aktivní placebo). V počátečním stádiu studie účastníci docházeli na tříměsíční psychoterapii, aby došlo k navázání terapeutického vztahu. Následně pak absolvovali dvě psychedelická sezení v rozpětí 4 až 6 týdnů. Následně pak bylo provedeno měření úzkosti pomocí Spielbergova inventáře pro měření úzkosti (STAI). Toto měření bylo prováděno týden po experimentálním sezení následně pak po dvou měsících a na závěr po dvanácti měsících. Po dvanácti měsících byly také realizovány rozhovory s jednotlivými participanty, které byly následně kvalitativně vyhodnoceny. Výsledky ukázaly, že došlo k významnému snížení úzkosti a celkovému zvýšení kvality života. Z kvalitativního rozboru vyšlo najevo, že při zážitku došlo k vyplavení skrytých obav a k uvolnění silných emocí (Gasser, Kirchner, & Passie, 2014).

Následně budou ve stručnosti prezentovány výsledky metaanalýzy, která se snažila zhodnotit účinnost Diethylamidu kyseliny lysergové v léčbě alkoholové závislosti. V této analýze bylo zahrnuto 6 randomizovaných studií zabývajících se léčbou ethylismu prostřednictvím LSD. V rámci těchto šesti vybraných studií bylo zahrnuto celkem 536 subjektů. V rámci těchto studií pak byli vyřazováni ti dobrovolníci, u nichž hrozily potenciální psychiatrické komplikace, tedy jedinci s prodělanou schizofrenní epizodou nebo jedinci se závažnou afektivní poruchou. U těchto studií bylo opět využito takzvaného aktivního placeba, tedy kontrolní

skupina dostávala výrazně nižší dávku LSD než skupina výzkumná. Přičemž medián, množství užití látky u pokusných skupin, činil 500 mikrogramů LSD. V rámci každé studie proběhlo sezení s LSD pouze jednou, po němž následovala konzultace, která měla pomoci s integrací zážitku. Výsledky této studie ukazují, že jednorázové podání LSD má významný vliv na zneužívání alkoholu. Podle této metaanalýzy byly tyto efekty měřeny v rozmezí jednoho až dvanácti měsíců (Krebs & Johansen, 2012).

Současný výzkum v České republice se výzkumem LSD nezabývá. Neznamená to však, že by nějakým způsobem výzkum s tak velkou historií zahálem. V současné době se však zaměřuje na jiný druh halucinogenu a sice na již výše zmiňovaný psilocybin. V roce 2014 vydal doktor Filip Tylš soubor dosavadních poznatků o této látce (Tylš, Páleníček, & Horáček, 2014). A o dva roky později vyšla zpráva zabývající se neurobiologií psilocybinu ve vztahu k jeho terapeutickému využití (Tylš, 2015).

7. Harm Reduction - PsyCare

Poslední kapitola teoretické části bude věnována pojmu Harm Reduction (dále také jen HR) respektive PsyCare, která pod pojem Harm Reduction spadá. Oba tyto pojmy jsou laické veřejnosti relativně cizí, proto tato část bude věnována objasnění toho, co se za těmito pojmy skrývá. Harm Reduction je pojem z oblasti adiktologie a zpravidla se tento pojem nepřekládá do češtiny. A na tomto místě mu bude věnována pozornost jako prvnímu.

Jaké je tedy stručné vymezení pojmu Harm Reduction? Jedná se o soubor postupů, který se zaměřuje na snižování a celkovou minimalizaci poškození jedinců užívajících drogy, jež nejsou motivováni k ukončení užívání těchto látek. Cílem je zamezit, respektive zmírnit ohrožení života a zdraví jedince užívající návykové látky. Nejčastěji je pak toto riziko ohrožení spojené se sdílením injekčního náčiní, intravenózní aplikací drog a s nechráněným pohlavním stykem (Kalina & kol., 2001). Jak je vidět, tato definice se zaměřuje na uživatele takzvaných tvrdých drog, respektive zejména na intravenózní uživatele. Proto zde bude uvedena ještě jiná, širší definice pojmu Harm Reduction.

Mezinárodní asociace Harm Reduction (IHRA, 2010) tento pojem definuje o něco širěji. Tato organizace definuje pojem HR jako soubor postupů a programů, které si kladou za cíl snižování dopadů užívání drog v oblasti zdravotní, sociální a ekonomické. Tyto programy cílí na uživatele nelegálních, ale i legálních drog, přičemž se tyto postupy primárně nezaměřují na snížení užívání psychoaktivních látek. Zmiňovaná definice IHRA je pro tuto práci vhodnější, a to z toho důvodu, že pojem Harm Reduction nedefinuje tak úzce, jako definice předchozí.

V případě této práce bude kladen důraz na snižování právě zdravotních rizik, respektive psychické traumatizace, která může nastat užitím psychedelické látky. Níže budou představeny projekty PsyCare, tedy odvětví Harm Reduction, které se specializuje právě na obtížné psychedelické zážitky.

V zahraničí se péčí o jedince, prožívající těžký psychedelický zážitek, zabývá ZENDO Psychedelic Harm Reduction project. Jedná se o projekt asociace MAPS (Multidisciplinary Association for Psychedelic Studies). MAPS je organizace založená v roce 1986, jde o neziskovou výzkumnou a vzdělávací organizaci, která rozvíjí medicínské a právní prostředí pro lidi, kteří mají prospěch z bezpečného

užívání psychedelik a marihuany. Pod záštitou této organizace je realizován ZENDO projekt. ZENDO je projekt, který funguje od roku 2012, a to převážně v Americe (“Help Provide Compassionate Care for Difficult Psychedelic Experiences”, 2018).

Jeho hlavním cílem je poskytnut první pomoc a podporu lidem, kteří prochází negativním zážitkem. Součástí tohoto projektu je přes 500 dobrovolníků, kteří jsou proškoleni k řešení obtížných situací. Tato první pomoc spočívá ve snaze přetvořit zážitek ve zkušenost, ze které se jedinec poučí a dá mu příležitost k osobnímu růstu. A jedním ze zásadních cílů je omezit počet hospitalizací lidí s intoxikací psychedeliky. Zároveň je cílem tohoto projektu ukázat, že používání psychedelik je bezpečné a není tedy nutné ho zásadně omezovat zákonem (“The Zendo Project training manual”, 2014).

V České republice je projekt PsyCare v podstatě ještě v plenkách. Nicméně určitá základna v oblasti Harm Reduction psychedelického zážitku zde existuje. Projekt PsyCare vznikl pod záštitou České psychedelické společnosti (CZEPS). Tato organizace se sídlem v Klecanech byla založena v podstatě se stejným účelem jako americká MAPS. Hlavním cílem CZEPSu je tedy destigmatizace psychedelik, prostřednictvím poskytování informací o látkách a zprostředkovávání dialogu mezi zastánci a odpůrci těchto látek. Dalším cílem je sdružovat odborníky zabývající se psychedeliky. A v neposlední řadě je cílem společnosti redukce rizik spojených s nelegálním užíváním psychedelických látek a příprava legislativy ke změně současné právní úpravě ve vztahu k výzkumným účelům (“Česká psychedelická společnost”, 2015).

PsyCare je doplňkovým projektem CZEPS, který je realizován v rámci osvěty veřejnosti v užívání psychedelik. Autoři tohoto projektu si jsou vědomi toho, že pouhá destigmatizace nestačí. Vědí, že je potřeba edukovat i samotné uživatele. Samozřejmě tento projekt není zaměřený pouze na edukaci, ale i na přímou pomoc uživatelům, jež prožívají těžké okamžiky po požití psychedelických látek. Tuto pomoc poskytují v rámci vybraných hudebních akcí, kde je předpoklad zvýšeného užívání halucinogenů. Realizátoři vyzorovali, že v rámci těchto akcí je zvýšený podíl traumatických událostí a hospitalizací spojených s užíváním těchto substancí. Cílem tohoto projektu je právě eliminovat tento počet a také snížit množství traumatických zážitků, které se po požití psychedelik vyskytují. PsyCare projekt je podobně jako ZENDO projekt založen na síti dobrovolníků. Tým aktuálně tvoří více

než 60 dobrovolníků a je složen ze širokého spektra profesí. V týmu je možné nalézt psychology, psychiatry, terapeuty, ale i umělce a další. Tato základna je však podstatně užší než v případě ZENDO projektu. V rámci tohoto projektu je také realizován projekt na školení těchto dobrovolníků. Dále je na stránkách k dispozici poster se základními informacemi sloužící k laické pomoci lidem prožívající těžké okamžiky. Tento poster se vesměs shoduje s Tréninkovým manuálem ZENDO projektu (“PsyCare”, 2015).

Na tomto místě bude uveden přehled základních bodů při pomoci jedinci prožívající těžké chvíle. Nejzákladnějším a nejdůležitějším bodem je, citlivě zjistit základní životní funkce. Tedy ověření průchodnosti dýchacích cest, zda má jedinec hmatný puls a zda reaguje na hlasové či dotekové podněty. V případě, že tomu tak není, je nutno vyhledat nejbližší lékařskou pomoc nebo volat záchrannou službu. V případě, že jsou životní funkce zachovány, může se pečující osoba pokusit situaci zvládnout sama. Nejdůležitější je však zachovat klid a postupovat šetrně a citlivě. Je nutné před zahájením jakékoli „intervence“ jedince oslovit a zeptat se, zda má o pomoc vůbec zájem. Jak bylo několikrát zmíněno, jedinci pod vlivem psychedelik mohou být paranoidní a tudíž je může přítomnost jiné (cizí) osoby rozrušit. V takovém případě se pečující osoba musí zachovat diskrétně a nechat jedinci větší prostor. Nicméně je nutné, aby neztrácela osobu z dohledu a to z toho důvodu, že jedinec může udělat něco nepřístojného, co může ohrozit jeho nebo jiné osoby. V takovém případě je nutné zakročit. V případě, že jedinec přijme nabídku pomoci, je nutné nejprve provést výše zmíněnou kontrolu stavu. Následně je pak dobré vyhledat bezpečné klidné místo s nízkou koncentrací lidí. Nutností je pak další analýza stavu. Je tedy dobré šetrným způsobem zjistit, co jedinec užil a před jakou dobou. To ulehčí orientaci pečujícího v tom, v jaké fázi se jedinec asi nachází. Je důležité mít na paměti, že úlohou pomocné osoby je doprovod, nikoli vedení. Hlavní úlohou je naslouchání a pozorování. Příručka také udává, že je dobré jedince povzbuzovat v přijetí zážitku a jeho zkoumání, nikoli s ním bojovat a snažit se o jeho kontrolu. Důležité je utvrzovat osobu v tom, že je on i jeho tělo v bezpečí a že je na místě někdo, kdo se o něj postará. V ukotvení jedince může hrát významnou roli i tělesný kontakt. Je třeba však upozornit osobu o našem záměru (např.: vzít ji za ruku) a počkat si na svolení. Další významnou roli pak může hrát pravidelné dýchání a hudba (“Jak zvládnout náročnou zkušenost”, 2015).

Je nutné si uvědomit, že péče o jedince je důležitou a zodpovědnou prací a nejedná se o věc, která pečujícím zabere pět minut. Je nutné tedy přistupovat k věci s respektem a alespoň s rámcovou vědomostí o tom, jak postupovat. Neodborný zásah může totiž jedinci přitížit. Nicméně by se člověk neměl bát zakročit a pokud si není jistý, přinejmenším vyhledat osobě adekvátní pomoc.

8. Vlastní výzkum

V této části práce bude zpracován vlastní výzkum. Bude zde definován cíl práce, výzkumný problém a výzkumné otázky a typ výzkumu a výzkumný plán. Následně pak bude popsána charakteristika datové analýzy, metoda sběru dat a charakteristika výzkumného vzorku. Dále pak bude provedena vlastní tematická analýza datového souboru a její sumarizace včetně závěrů celého výzkumného šetření.

8.1. Cíl práce

Jak je již z názvu patrné, práce se zabývá zkušenostmi s psychedelickou látkou LSD. Mnoho výzkumů se již prožitky, které LSD vyvolává, zabývalo. Nicméně jen málokteré se zabývaly právě negativními zkušenostmi, které tato látka může přinést. Cílem této práce je tedy zmapovat fenomén negativního psychedelického zážitku. Podrobně popsat jeho průběh a okolnosti, které mohou přispět ke vzniku nebo prodlužování tohoto prožitku. Dalším cílem práce je prozkoumat faktory, které naopak mohou přispět ke zvládnutí negativního stavu. Jako jedním z dalších cílů je formulovat doporučení, která mohou dopomoci těm, kteří se setkají s člověkem, který negativním zážitkem prochází.

8.2. Výzkumný problém a výzkumné otázky

Práce se zaměřuje na fenomény spojené s užíváním psychoaktivní látky LSD, tedy halucinogenu, jež má vliv na psychickou integritu uživatele. Na rozdíl od mnoha jiných prací se však nezaměřuje na obecný průběh psychedelického zážitku, ale pouze na jeho negativní rovinu. Tento prvek je relativně málo prozkoumaným fenoménem, který má celou řadu příčin a následků a je specifický svým průběhem. Tyto okolnosti mohou mít zásadní vliv na následující život uživatele, a proto je nutné tento fenomén podrobněji zkoumat. Zejména z toho důvodu, že ve společnosti se

nachází řada jedinců, kteří tento preparát užívá i přesto, že je její výroba a distribuce postavena mimo zákon.

V souvislosti se stanoveným cílem práce byly definovány tři výzkumné otázky:

- 1. Jaká jsou specifika negativního zážitku po užití LSD?**
- 2. Jaké okolnosti mohou ovlivnit prožívání psychedelického zážitku?**
- 3. Jak lze tyto faktory využít v pomoci jedinci, který prochází negativní zkušeností?**

8.3. Typ výzkumu a plán výzkumu

Práce si klade za cíl zmapovat fenomény negativního psychedelického zážitku. K naplnění tohoto a dalších cílů byl tedy zvolen kvalitativní způsob šetření a sběru dat. Kvalitativní výzkum lze obecně charakterizovat jako způsob zkoumání, který se zabývá nekvantifikovatelnými vlastnostmi a fenomény a popisuje vnitřní zkušenost kvalitativními postupy. Pro tento druh zkoumání používá kvalitativní technik pro sběr dat. Jednou z nejdůležitějších charakteristik je však to, že se zabývá jedinečností a neopakovatelností lidské zkušenosti. Významnou součástí popisu těchto zkušeností je pak kontext, který hraje jednu z klíčových rolí a souvisí právě s jedinečností a neopakovatelností (Mioviský, 2006).

V předchozím textu bylo řečeno, že kvalitativní výzkum používá kvalitativní způsob sběru dat (konkrétnějšímu popisu sběru dat pro tuto práci se věnuje jedna z níže uvedených částí). Kvalitativních postupů pro sběr dat existuje celá řada a jsou voleny podle účelu a cíle konkrétní studie. Výběr metody by se měl řídit předem stanoveným výzkumným plánem, který dává celému výzkumu strukturu a zajišťuje tak jeho systematický průběh (Hendl, 2016).

Z celé řady možností byla pro tento výzkum zvolena metoda polostrukturovaného interview. Jedná se o jeden z nejrozšířenějších postupů dotazování, a to zejména díky tomu, že redukuje slabiny, jež se pojí s dotazováním strukturovaným nebo volným. Oproti dvěma zmiňovaným postupům je tento však o něco náročnější na přípravu. Polostrukturovaný rozhovor se skládá ze souboru otevřených otázek. Je tedy nutné dopředu promyslet a definovat otázky tak, aby byly

v souladu s cílem práce a s výzkumnými otázkami. Pořadí jednotlivých otázek není striktně zakotvené, což dodává dotazování přirozenost a zároveň však jistou oporu, aby nedocházelo k příliš velkým tématickým odbočkám. Zároveň je důležité, aby se výzkumník v průběhu rozhovoru doptával a ujišťoval, zda danou výpověď pochopil správně a případně si určitou danou pasáž nechal dovysvětlit. Toto doptávání a upřesňování (Inquiry) slouží k redukci možného zkreslení odpovědí, zároveň vede k prohlubování a rozpracovávání rozhovoru tak, aby výzkumník nezůstal pouze „na povrchu“. K prohloubení poznání a rozpracování témat v rozhovoru také slouží doplňující otázky, které jsou seskupeny kolem takzvaného jádra rozhovoru. Jádro rozhovoru je soubor klíčových otázek, jež tvoří pevnou oporu rozhovoru. Tyto otázky by měly zaznít v každém rozhovoru. Jádrové otázky by měly směřovat k naplnění výzkumného cíle (Miovský, 2006).

Výzkumný plán jako takový musí vycházet z cíle prováděného šetření. Pro naplnění výzkumného cíle, jež byl formulován výše, byl zvolen kvalitativní postup šetření, který se opírá o data sebraná prostřednictvím metody polostrukturovaného rozhovoru. V rámci tohoto plánu byly rozhovory prováděny s jedinci různého věku a vzdělání (více viz Charakteristika výzkumného vzorku a jeho výběr), kteří měli přímou zkušenost s negativním zážitkem po požití látky LSD. Vzhledem k definovaným výzkumným otázkám byl sestaven seznam otevřených otázek, jež se stal osnovou pro rozhovor a cílil na určité okolnosti a fenomény provázející negativní zážitek. Otázky v rozhovoru se pak seskupovaly do určitých okruhů. Tyto okruhy se zaměřovaly na okolnosti, které provázely první zkušenosti s látkou, celkový popis prvního zážitku a zážitku pozitivního, dále pak značná pozornost byla věnována okolnostem, které provázely zážitek negativní a zážitku jako takovému. V neposlední řadě byl věnován okruh otázek následkům prožité události a jejímu individuálnímu významu pro jedince jako takového. V průběhu rozhovorů se měnilo pořadí jednotlivých otázek v závislosti na odpovědích jednotlivých účastníků výzkumu, nicméně jádro dotazování zůstalo zachováno.

8.4. Způsob analýzy dat-Tématická analýza

Pro analýzu dat může být použito různé spektrum metod. Pro tento výzkumný projekt byla zvolena Tématická analýza. Jedná se o metodu, která umožňuje systematické odhalování a organizování fenoménů vyskytujících se v datovém souboru. Zároveň slouží k vytvoření určitých vzorců, jež může jednotlivé položky datového souboru propojovat. Zaměřením na význam umožňuje výzkumníkovi najít a porozumět souboru témat, jež jsou sdíleny mezi jednotlivými částmi, které tvoří datový soubor. Tématická analýza si tedy neklade za cíl identifikovat fenomény, zkušenosti a obsahy, které jsou typické pouze pro jednotlivé položky datového souboru. Prostřednictvím Tématické analýzy hledáme odpovědi na předem dané výzkumné otázky. Tato analýza může odhalit celou řadu vzorců v datovém souboru, důležité je však vybrat ty vzorce, které jsou relevantní a poskytují odpověď na stanovené výzkumné otázky. Tématická analýza umožňuje výzkumníkovi prozkoumat témata prostupující celým datovým souborem, umožňuje však také zaměřit se na konkrétní aspekt jevu jednotlivého. Umožňuje reflektovat zjevná a explicitně vyjádřená fakta, ale i témata, která explicitně vyjádřená nebyla, ale lze na ně usuzovat. Umožňuje tedy odhalit témata, která jsou na první pohled skrytá (Braun & Clarke, 2012).

Můžeme nalézt dvě hlavní výhody, které hovoří pro užití tohoto druhu datové analýzy. Za první - jedná se o relativně jednoduchý způsob, jak analyzovat data. Za druhé - poskytuje jistou flexibilitu v pohledu na zkoumaný datový soubor.

Tématická analýza se skládá ze šesti klíčových fází, je třeba říci, že pořadí, ve kterém jsou fáze uvedeny, neurčuje důležitost, ale pouze pořadí, ve kterém je třeba postupovat. **První fáze** je společná pro řadu kvalitativních výzkumů. Jedná se o důkladné seznámení s daty. V zásadě jde tedy o opakované čtení přepisů rozhovorů, poslouchání zvukových záznamů, opakované sledování videonahrávek, či opakované čtení odpovědí na kvalitativní průzkumy. Tímto opakováním je zajištěno důkladné poznání datového souboru a umožňuje výzkumníkovi o jednotlivých výpovědích kriticky uvažovat. Tato fáze není o pouhém mechanickém opakování sesbíraných dat. Součástí této fáze je také vytváření souboru poznámek odkazující na zajímavé části výpovědí. Tyto poznámky umožňují nahlížet na text jako na data, tedy nebrat text pouze jako jednotlivý soubor slov, jako v románu,

ale uvažovat o nich kriticky a přemýšlet o tom, co doopravdy vypovídají. Jinými slovy si odpovídáme na otázku: Co tím autor vlastně myslel? **Fáze druhá** se zakládá na generování kódů. V tomto bodě dochází již k prvotní analýze dat. V druhé fázi si výzkumník označí jednotlivé úseky dat určitými kódy, který považuje za důležité k vytvoření odpovědi na výzkumnou otázku. Kódují se tedy všechny důležité úseky datového souboru. Kódy mohou mít charakter interpretace, ale mohou být formulovány do pouhého popisu dané části. Co je tedy vlastně kód? Kód je stručné zkratkovité označení pro určitý datový úsek a může mít popisný nebo interpretativní charakter. Právě v kódování nalezneme flexibilitu této metody. Můžeme totiž kódovat větší či menší části, ale také pokud uzná výzkumník za vhodné, mohou některé části dat zůstat bez kódového označení. Kódy označují ty úseky textu, které nám poskytují důležité informace, které slouží ke generování odpovědi na výzkumné otázky. Výzkumník kóduje tedy vše, co považuje za důležité a veškeré části textu, které slouží k vytvoření odpovědi na výzkumné otázky. Prostřednictvím kódování tedy dochází k prvotní datové analýze a k základní segmentaci datového souboru. Ve **třetí fázi** se výzkumník přesouvá od kódů k vyšším celkům, hledá tedy již konkrétní témata, která vyvstávají z vygenerovaných kódů. V této fázi je klíčová identifikace právě těch témat, jež zastupují nějaký určitý konkrétní vzorec odpovědi, který prostupuje jednotlivými částmi datového souboru. Tato témata však musí být vytvořena tak, aby poskytovala odpovědi na předem stanovené výzkumné otázky. V zásadě jde o to, aby výzkumník vyhledával určité vztahy mezi jednotlivými kódy, výsledkem je tedy shluk kódů, které jsou si nějakým způsobem podobné. Vytvořená témata by neměla být pouze povrchová a izolovaná. Je tedy důležité, aby obsahovala velké množství různých kódů, což zajistí jejich dostatečnou hloubku. Témata by měla být do značné míry soliterními celky, nicméně by spolu měla tvořit propojený komplex. **Čtvrtá fáze** je fází korektivní. Výzkumník znovu prochází jednotlivá témata a kontroluje, zda jsou vybraná témata smysluplná a přiléhavá k výzkumným otázkám. Pokud analyzátor shledá, že tomu tak není, je třeba konkrétní celky znovu prozkoumat a témata redefinovat. Tato fáze zvyšuje kvalitu celkové analýzy zkoumaného problému. V této části je důležité, aby výzkumník znovu prošel veškerá data a ověřil tak smysluplnost stanovených celků. Neodmyslitelnou součástí je pak výběr konkrétních citací z rozhovorů, které slouží jako reprezentativní zástupce jednotlivého tématu. Ke každému tématu je tedy třeba vybrat určitou sadu citací

z různých rozhovorů. Zároveň v této fázi hledáme vhodná a výstižná označení jednotlivých tématických celků. V předposlední fázi, tedy ve **fázi pět**, výzkumník znovu definuje to, proč je dané téma označené tak, jak je označené a zdůvodňuje, proč je právě toto konkrétní téma pro danou práci, respektive výzkumnou otázku důležité. Závěrečná **šestá fáze** je fázi, kdy badatel vytváří sumář získaných poznatků, které byly sesbírány prostřednictvím tématické analýzy. Cílem této fáze je podat ucelenou zprávu o provedené analýze, která slouží k utřídění a zpřehlednění extrahovaných poznatků. Stěžejním prvkem této fáze je pak formulování odpovědí na výzkumné otázky prostřednictvím vytvořených témat (Braun & Clarke, 2012).

Než však mohlo být přistoupeno k datové analýze, musela být sebraná data upravena tak, aby mohla být adekvátně zpracována. Jak již bylo zmíněno, rozhovory byly prováděny s lidmi, jež měli osobní zkušenost s negativním zážitkem po požití LSD, tyto rozhovory byly se souhlasem každého účastníka zaznamenány na záznamové zařízení, z něhož byly následně doslovně přepsány. Každému rozhovoru předcházelo seznámení každého účastníka s chystanou prací a s průběhem dotazování. Všem participantům bylo sděleno, jakým způsobem bude s nahrávkou i s přepisem naloženo a také byli ujisti o anonymizaci obsahů, jež by mohly vést k jejich identifikaci. Každý účastník dostal prostor pro případné otázky. Přepisy rozhovorů jsou k dispozici v přílohách této práce. Následně pak bylo s daty nakládáno dle jednotlivých fází Tématické analýzy tak, jak jsou popsány výše.

8.5. Metoda sběru dat

Sběr dat probíhal pomocí polostrukturovaného rozhovoru. Polostrukturovaný rozhovor byl zvolen jako ideální způsob pro zodpovězení stanovených výzkumných otázek. Poskytuje určitou flexibilitu k zachycení rozmanitosti a pestrosti fenoménů spojených se zkoumanou problematikou. Zároveň celému dotazování zajišťuje určitý druh pevného rámce, který zajišťuje jistou míru standardního postupu u všech participantů. Šetření probíhalo v průběhu jednoho měsíce a zapojili se do něj jedinci, kteří měli přímou osobní zkušenost s negativním zážitkem po požití zmiňované psychoaktivní látky. Místa, kde byly rozhovory prováděny, byla volena účastníky, a to z toho důvodu, aby byl zajištěn jejich osobní komfort a aby se cítili co možná

nejbezpečněji, jednalo se o jim důvěrně známé prostředí. Vzhledem k tomu, že se jednalo o dotazování na celkem intimní téma, byl kladen velký důraz na osobní pohodlí účastníků šetření, proto byl výběr místa ponechán právě na nich. Právě pocit bezpečí v daném místě může do jisté míry ovlivňovat i to, jak moc se participanti otevřou.

8.6. Charakteristika výzkumného vzorku a jeho výběr

Výzkumný vzorek byl tvořen 6 participanty (4 ženy a 2 muži), ve věkovém rozmezí od 24 do 33 let. Všichni dotazovaní měli minimálně úplné středoškolské vzdělání. Dva z nich pak měli dokončené vzdělání vysokoškolské. A jeden v současné době studuje vysokou školu. Až na již zmiňovaného studenta vysoké školy a jedné účastnici na mateřské dovolené, jsou všichni participanti zaměstnaní a to na různých pracovních pozicích. Jedinci ve výzkumném vzorku zastávali pozice projektového manažera, pracovníka v oblasti IT, zaměstnance v sociálních službách a obsluhy v sauně. Dva účastníci pocházeli z Ústí nad Labem a ostatní z Prahy.

Klíčový byl v tomto případě výběr do výzkumného vzorku. Vzhledem k tomu, jak je téma práce a i její cíl specifický, bylo by velice obtížné použití pravděpodobnostního výběru vzorku. Bylo tedy přistoupeno k výběru nepraviděpodobnostnímu. Jak uvádí Miovský (2006), držení se striktně jedné metody výběru vzorku není u kvalitativního výzkumu úplně běžné a do jisté míry i nežádoucí. Právě kombinace různých metod výběru vzorku zajišťuje kvalitativnímu zkoumání pružnost a zároveň potenciál k zachycení rozmanitosti fenoménu v určité populaci.

I v případě této práce byla volena kombinace několika metod sběru dat. Vzhledem k tomu, že je celkem obecně známým faktem, že populace uživatelů návykových a psychotropních látek je pro výzkumníka těžce dostupná, byla zvolena metoda Lavinového výběru, jež je známá také jako metoda sněhové koule, který je právě určen k výběru vzorku z obtížně přístupné populace. Zároveň bylo zapotřebí, vyvarovat se toho, aby se do vzorku dostali závislí uživatelé na jiných, zejména tvrdých drogách, aby nedošlo ke zkreslení získávaných informací v důsledku dlouhodobého působení psychoaktivní látky. Tato podmínka byla dodržena u všech

participantů. U žádného z účastníků (dle jejich výpovědí) nebyla v době sběru dat zaznamenána závislost na takzvaných tvrdých drogách. Průběh sběru dat probíhal tak, že nejprve byl osloven jedinec z bezprostředního okolí, který následně poskytl kontakt na dalšího potenciálního účastníka, s nímž byl proveden rozhovor. Ten však již o žádných potenciálních účastnících, kteří by splňovali výše uvedenou podmínku, nevěděl. Proto bylo přistoupeno k vytvoření veřejné výzvy prostřednictvím sociální sítě, na kterou zareagoval zbytek účastníků. V tomto ohledu je zřejmá právě problematičnost dostupnosti vzorku.

8.7. Tématická analýza - popisná část

Podrobnou analýzou sebraných rozhovorů, která byla provedena prostřednictvím výše zmiňované tématické analýzy, byla izolována témata, která slouží k odpovědi na stanovené výzkumné otázky. Tato témata budou níže charakterizována a doplněna o výňatky z provedených rozhovorů. V rámci zachování etiky a anonymizace účastníků byla jednotlivým účastníkům přidělena alternativní jména.

Téma 1.: „*Skupina nadevše*“ *Klíčový aspekt zážitku*

Za jeden z nejvýznamnějších prvků celé psychedelické zkušenosti je považována skupina, ve které se jedinec vyskytuje v průběhu jak dobrého, tak i negativního zážitku. Skupina lidí, kterou se tito jedinci obklopovali nebo do současné doby v některých případech obklopují, měla vliv i na samotné zahájení užívání této látky. Blíže o vývoji užívání LSD u jednotlivých členů výzkumného souboru bude pojednáno níže. Všichni účastníci se shodují v tom, že skupina hraje významnou roli v celém průběhu zážitku. Dále je důležité zmínit, že veškeré zkušenosti všech účastníků, jak první, tak i následující, probíhaly za přítomnosti dalších osob. Z rozhovorů vyplynulo, že skupinová dynamika může mít své pozitivní, ale i negativní dopady na celkový průběh prožívaného zážitku. Značná shoda panuje i v tom, že prožitek ve skupině je intenzivnější a dynamičtější, než užívání o samotě. Bylo by však mylné myslet si, že užití LSD v přítomnosti nahodilé skupiny lidí je to, co danému zážitku zaručí dobrý a bezproblémový průběh. Spíše naopak. Všichni dotazovaní se shodují na tom, že skupina by měla být tvořena

výhradně důvěrně známými lidmi, kteří vytváří bezpečný prostor. Skupina vnáší do celého zážitku rozmanité množství podnětů, což je klíčovým faktorem pro dobrý prožitek a je zároveň podpůrným prvkem v případě krizové situace. Velikost skupiny hraje také klíčovou roli. V konkrétním počtu se respondenti neshodují, nicméně panuje shoda v tom, že by měla být spíše menšího rozsahu. O velikosti skupiny hovoří níže participant Petr.

R.4. Petr: *„Prvotní zážitek byl u mého kamaráda o víkendu, když byli jeho rodiče pryč. Bylo nás v partě asi pět lidí, byli to všichni kámoši ...dobrý kámoši...”* Dále tento participant dodává: *„Rozhodně ve skupině nikdy sám ...to je zbytečný, to si neužijete, to vlastně nevíte, co se vám děje většinou to ani nepoznáte nebo poznáte, že se koukáte na ruce, že se vám nějakým způsobem jako hejbou, zase vizuální halucinace. Takže ve skupině prostředí, co znám s lidma kterým věřím...”*

Běta hovoří o bezpečí skupiny.

R.6. Běta: *„No byla to moje nejlepší kamarádka a můj přítel, takže to bylo úplně to nejvíc, co v podstatě jde mít u sebe nejhezčí, bezpečí.”*

Libor dodává zajímavý postřeh o vlivu skupiny.

R.5. Libor: *„... a taky to vyhaldění téma společníkama. Takže vybrat správný lidi.”*

Z uvedených výňatků je patrné, že účastníci vidí velkou důležitost ve správném výběru jednotlivých členů psychedelické „seance”. Jak je ale patrné z poslední citace, přítomnost druhých, byť známých lidí, nemusí vždy zajistit bezproblémový průběh. Ten může být velice rychle narušen ostatními členy skupiny nebo i pouze jedním účastníkem, který začne prožívat svůj „krizový” stav. Toto narušení osobního komfortu pak může být spouštěčem vlastního negativního zážitku, který byl zprvu prožíván jako pozitivní. Dokládá to Liborova výpověď, která je podpořena i konstatováním Natálie, která díky přílišnému kontaktu s druhými, zažila těžké chvíle.

R.5.Libor: *„...nebylo to moc příjemný v souvislosti s tím, že ta společnost těch lidí mi najednou nebyla příjemná. On tam potom začal hlásit takový depresivní kec... ten*

můj druhý kamarád, já jsem viděl jak z toho začíná bejt otrávenej, jak ho to vlastně sere a chtěl by bejt vlastně sám... ”

R.3.Natálie: *„...lidí tam bylo tisíce...chtěla jsem být spíš sama, ale ty moji kámoši Ts kterejma jsem tam byla, tak nějak to měli asi nějak obráceně nebo jestli to byla nějaká naschvál provokace, ale furt za mnou ložili a chtěli mě brát za ruce a hrozně se mě dotýkat, což bylo hrozně jako prostě horší a horší, i když jsem jim vlastně říkala, ať mě nechaj bejt, tak to vůbec jako nebrali na vědomí a vlastně ten stav celej zhoršovali... ”*

Běta hovoří o narušení vlastního osobního komfortu třetí osobou.

R.6.Běta: *„...to bylo prostě že jsme s přítelem přizvali dalšího kluka a mně byla prostě zima a bylo mi zase nepříjemný, aby sem tomu třetímu člověkovu dělala nepříjemno, to že já se přitulím ke svému příteli, protože potřebuju zahřát. Takže já prostě jsem tam mrzla, trpěla ... A věděla jsem, že tady těch osm hodin budu a bylo to prostě takový utrpení, věděla jsem, že se můžu radovat, že jsem se mohla radovat, ale teď díky tomu třetímu tam vzadu, jsem nesvá a nemůžu se projevit, protože je mi trapně... ”*

Obecně známým doporučením při užívání psychoaktivních látek a zejména psychedelik je, že by jedinec měl být ve společnosti nějakého průvodce nebo někoho, kdo by ho hlídal. Názory přímých účastníků se v tomto ohledu celkem shodují. Nicméně by to podle nich neměl být člověk, který je nezasvěcený a bez přímé zkušenosti s psychedelickým zážitkem. Zároveň by tento průvodce neměl být zcela „střízlivý“, měl by být také pod vlivem látky, avšak pod menší dávkou. Hovoří o tom participant Petr. Na tomto místě je nutné podotknout, že účinky na jedince jsou značně individuální a nikdy nelze zcela vyloučit, že i menší dávka i u „zkušeného“ uživatele nevyvolá negativní reakce. Někteří účastníci sami podotýkali, že jim v průběhu negativního zážitku podpora v podobě průvodce chyběla. Dokladem toho je výpověď Leony a Libora. Průvodce má v této situaci funkci jaké si záchranné brzdy. Jeho cílem však není prožitek zastavovat, ale spíše korigovat tím správným směrem. O další funkci průvodce bude však pojednáno v jedné z dalších částí.

R.4. Petr: „Říká se, že by tam měl být jeden střízlivej, ale to je prostě podle mě hloupost. Nikdy jsme nezažili situaci, že by byl někdy jeden střízlivej, protože ten člověk je prostě vyřazený z té skupiny, prostě úplně ostrakizovaný a pohlíží se na něj divně: vlastně jako ty jsi si to nedal s náma, tak vlastně nevíš, co zažíváme. Jo, to je podle mě blbá cesta mít tam jednoho střízlivýho, ale mít tam třeba jednoho, co si dá třeba čtvrtku a né tu půlku, aby prostě měl ten stav podobnej jak vy, a pak to prostě kdyžtak může dokrmit, tak se dokrmí tou další půlkou, ale vlastně furt bude nejmíc vnímavej v té skupině, ale jako nikdy se mi nestalo, že by někdo někoho nechal na holičkách...”

Oproti tomu, Leona popisuje, touhu po tom, aby ve skupině byl někdo, kdo by zakročil.

R.1. Leona: „...že tam přesně nebyl nikdo, kdo by právě zakročil. Kdo by řekl... hele jdeme, pojďte, prostě nikdo takový tam nebyl...”

R.5. Libor : „A často se to dělá tak, že je jeden, kterej to guiduje, jeden zkušeněj člověk, kterej to už měl, ten si většinou bere buď stejnou nebo menší dávku. Ale měl by si to dát taky, aby byl na stejný vlně.”

Téma 2: Sebevědomí - geneze užívání

Druhé téma, které bylo vygenerováno z rozhovorů, je téma vývoje užívání. Bude zde popsána cesta od prvotních zkušeností s látkou až k negativnímu zážitku. Tak jako užívání všech psychoaktivních látek, má i užívání LSD svůj typický průběh, který je víceméně totožný u všech dotazovaných.

V úvodu rozhovoru byl každý participant dotazován na to, jaké měl o látce znalosti a jak se o ní dozvěděl. V tomto ohledu byly odpovědi velmi různé a souvisí s osobními motivacemi k užívání této látky. Mnohdy se jednotliví účastníci dozvěděli o látce od svých přátel tak, jak to bylo například v případě Leony. Například Petr se o látce dozvěděl ze školních přednášek v rámci primárně preventivních programů, jindy se o látku zajímali z vlastní zvědavosti tak, jak o tom hovoří Lída. Podle toho, jakým způsobem se jedinci o LSD dozvěděli, se lišila i jejich informovanost o dané látce a lišilo se jejich očekávání.

R.2. Leona: „...že s tím někdo přišel a říká hele mám tady tohle, co kdybychom to zkusili? A já člověk otevřený všemu samozřejmě řekla joo (smích) jako proč ne, že jo haha bude sranda (smích)...” Dále tato respondentka odpovídá na dotaz o jejích předchozích vědomostech takto: „Nic moc noo... jen, že to změní stav vědomí a že se tomu říká trip, tak jsem věděla že to znamená asi nějaký výlet...”

R.4.Petr: „No vlastně úplně poprvé jsem se o tom dozvěděl na základní škole. Jsme měli nějakou drogovou prevenci a myslel jsem si o tom, že to je fakt cool (smích)”

R.1.Lída: „... no tak já poslouchám hodně psychedelickou hudbu ... no a prostě to jde ruku v ruce mi přijde ale asi kamarádi no no a taky jsem si hodně četla na internetu... “

I zmiňované motivace se u jednotlivých účastníků lišily. V teoretické části je zmíněno, že holotropní stavy mohou sloužit k osobnímu rozvoji člověka. Lze tedy předpokládat, že i stavy vyvolané užitím LSD, by mohly sloužit k osobnostnímu rozvoji a tedy i motivací uživatelů by měl být jejich osobnostní vývoj, rozvoj kreativity, hledání spirituálního přesahu a poučení. Nicméně, stimuly většiny uživatelů byly diametrálně odlišné. Primárními motivy většiny dotazovaných byla chuť experimentovat. Dalším frekventovaným motivem byla pak touha po netradičním zážitku, hledání zábavy a pobavení. Právě o svých motivech trefně hovoří ve svých výpovědích Leona a Běta. U všech dotazovaných se v období prvního užívání objevovala velká otevřenost novým zkušenostem, která je typická pro období, ve kterém danou látku zkoušeli. Touha po osobním rozvoji a hledání přesahu se objevila pouze u jednoho z účastníků výzkumu a to konkrétně u Libora, jehož výpověď je uvedena také jako poslední.

R.2. Leona: „Nooo tak nevím, no prostě chuť zkusit jaká ta droga je, ty účinky... experiment.” Dále tento participant sděluje: „...no bylo to jiné oproti běžným věcem...”

R.6.Běta: „... to LSD protože vím, že to je jakoby víc.... že mi to ukáže něco co jsem ještě jakoby neviděla...”

R.5. Libor: „*Já jsem vlastně už předtím hrál s takovejma spirituálníma záležitostma, zkoušel jsem meditovat, hrabal jsem se v různých alchymích a jako i v oficiálnějších náboženských učeních...hodně jsem inklinoval k mystickému křesťanství a já jsem vlastně od toho očekával nějakou transgresi, překročení nějakých věcí a dosažení nějakých spirituálních pravd když to řeknu jako takhle...*”

Společným znakem u všech participantů bylo spontánní užití LSD, bez větší přípravy na samotný zážitek. Dokladem této spontaneity je Leonin popis. Výše bylo zmíněno, že celý proces užívání se v čase měnil. Všichni nejprve sváděli boj s počátečními obavami spojenými s prvním užitím látky. Nejčastěji se jedinci obávali onoho pověstného kroku do neznáma a neovladatelnosti po požití látky. Své obavy popisuje níže Lída a Běta. Ani jeden z účastníků, však nevyjádřil obavy o své duševní zdraví. Prvotní obavy zároveň vedly k tomu, že uživatelé nejprve aplikovali nižší dávky a s rostoucím sebevědomím, které pramenilo z prvotní pozitivní zkušenosti se i dávkování postupně zvyšovalo.

R.6. Běta: „*... No měla jsem jen čtvrtku, ale než jsem to spolkla, tak jsem se bála, ježišmarja, co mi to udělá, nebudu se moc ovládat a všechno...*”

R.1.Lída: „*...tak tam jsem požila první a to byla čtvrtka. Jsem měla strach že jo, nevezmu si poprvé něco, co vůbec neznám, takže jsem měla čtvrtku, pak jsem chvíli na to měla půlku.*”

R.2. Leona: „*... s tím někdo přišel a říká... hele mám tady tohle, co kdybychom to zkusili? A já člověk otevřený všemu samozřejmě řekla joooo (smích) jako proč ne že jo haha bude sranda (smích).*“

U žádného z účastníků se po prvotní aplikaci neobjevil negativní zážitek. Všichni ho hodnotí velice pozitivně a nejčastěji ho spojují s velkou zábavou a smíchem. Tento první pozitivní zážitek způsobil postupné nabývání sebevědomí, které vedlo k odbourání, již zmiňovaných prvotních obav z látky a vedl k dalším opakovaným aplikacím LSD. Tak jak to výstižně popisuje participant 3. Jak je

zřejmé samotný negativní zážitek se objevil až po opakované aplikaci látky. Nejprve tedy proběhlo několik pozitivních zážitků. V tomto ohledu se dá mluvit o tom, že jedinci s opakujícím se pozitivním zážitkem ztráceli zábrany, narůstalo jim sebevědomí a nabývali pocitu neohroženosti. U některých jedinců toto sebevědomí vedlo k tomu, že LSD kombinovali s jinými psychoaktivními látkami, nejčastěji s THC a v jednom případě s MDMA. Dokladem sebevědomí a pocitů neohroženosti je Petrův popis pozadí jeho negativní zkušenosti. Z rozhovorů však není úplně jasné, zda kombinace s dalšími látkami zapříčinila negativní zážitek. Libor však v rozhovoru zmiňuje, že THC akceleruje nástup účinků LSD.

R.3.Natálie: *„Ten první byl ultra příjemný...a jak to mělo dobrej seting, tak jsme se jako fakt nasmáli a nebyl tam vlastně žádněj problém a načež jsem se rozhodla teda opakovat svůj zážitek s LSD (smích).”*

R.4. Petr: *„...už jako kluci ošlehaný životem, takže si říkáte co se může stát... dali jsme si pár jointů... a v tý době už jsem věděl, jak ty drogy míchat... a pak jsme si dali ještě čtvrtku extáze...”*

R.5. Libor: *„, no a dal jsem si z bongu (THC) a už sem začal mít halucinace, bylo to rychlý. Tou trávou to vždycky urychlíš, to je hnedka to je z 0 na 100...”*

Téma 3: Alfa a omega tripu - set a setting

Dalším, v pořadí třetím, extrahovaným tématem je téma, týkající se dvou nezbytně nutných komponent, na které by měl každý uživatel LSD pamatovat a na které, ne každý bere zřetel. Jedná se o set a setting. Dvě komponenty, které výrazně ovlivňují celou prožívanou zkušenost. Jde o dvě komplexní komponenty skládající se z celé řady aspektů. Jak set, tak setting jsou spojenými nádobami, které mohou vzájemným působením buď vyvolat nebo zamezit bad tripu. Zároveň obě tyto komponenty byly téměř všemi dotazovanými shledány za velice významné proměnné, které ovlivnily celý průběh, jak negativního zážitku, tak ale i pozitivního.

Nejprve bude pojednáno o settingu. Tak jako mnoho jiných anglických slov má i toto vícero významů. Volně toto slovo může být přeloženo jako nastavení, ale

také i jako uspořádání, což je v tomto kontextu vhodnější. Zjednodušené vysvětlení settingu je, že se v podstatě jedná o všechno, co v daný moment uživatele obklopuje. Tento prvek je tak moc komplexní, že všechny jeho komponenty se s trochou nadsázky, snad ani nedají popsat. Na tomto místě budou popsány tedy ty prvky, které považují za důležité sami participanti. Například výstižně hovoří o důležitosti setu a settingu Lída.

Zásadním prvkem settingu je celkový dojem a známost prostředí. Mezi participanty panuje shoda v tom, že známost prostřední má výrazný vliv na to, jak se daný jedinec v průběhu zážitku cítí. Co se celkového dojmu týče, lze jen velice těžko odhadovat nějaký vzorec pro to, jak by mělo vypadat ideální prostředí pro ideální psychedelický zážitek, protože preference prostředí jsou v tomto ohledu velmi individuální. Právě o oné subjektivitě hovoří účastník 3. Částečně však lze identifikovat faktory, které zážitek ovlivňují v negativním směru. Z tohoto úhlu pohledu se jedná o uzavřené prostory s koncentrací většího množství neznámých lidí. Dalším aspektem, který může danou situaci zhoršit nebo zvrátit k horšímu popisuje participant 2 a 5, je jím přechod z jednoho prostředí do druhého, nejčastěji právě z otevřeného do uzavřeného. Do settingu samozřejmě spadá i skupina lidí, ve které se jedinec nachází, o jejíž důležitosti a vlivu bylo pojednáno v jednom z předchozích témat. V rámci settingu se pak můžeme dále bavit i o okolních věcech, které stimulují jedincovu pozornost a doplňují celou situaci. Těmito doplňky mohou být drobnosti, od barevných obrázků až po hudební doprovod celého zážitku. Kombinace těchto doplňků může výrazně ovlivnit celý prožitek a to z toho důvodu, že v rámci prožívané zkušenosti se zvyšuje smysl pro symboliku. O klíčových aspektech settingu, které mohou vést k lepšímu zvládnutí negativního zážitku bude pojednáno v jedné z následujících částí.

R.1.Lída: „...no oni tam mluví hodně o tom setu a setingu, no to je alfa a omega tripu... No a pak máš setting to je okolí, ve kterým jseš třeba” Dále tato participantka hovoří o důležitosti přípravy: „takže jsme si to tam ani pořádně neprohlídli a šli jsme spát a další den... že si to dáme ... ale neměli jsme to místo obšláplý, to byl velkej problém ...”

R.3.Petr: „...ten první negativní zážitek...byli jsme u kamaráda na bytě. Ale tam... už od začátku se mi tam nelíbilo, nebyl jsem v dobrý náladě. Nebyla tam prostě dobrá konstelace energií, podle mě byli tam i neznámí lidi. Bylo to neznámí prostředí.”

R.2.Leona: „...ale pak jsme se vrátili zpátky na ten byt... ale myslím si, že ten stav zhoršovalo hlavně to, že jsme byli zavřeni v tom prostoru, proto já cítila, že se prostě musíme dostat ven na nějaký prostranství, protože v tom bytě to na nás tak nějak jakoby padalo jo...”

R.5.Libor: „...a pak jsme právě vyšli ven, protože už jsme tam nemohli být ... ten malej prostor ty lidi...” Dále tento participant sděluje v rámci výpovědi o svém prvním negativním zážitku: „On tam potom začal hlásit takový depresivní kecy. No a další věc kterou máš na psychedelicejch látkách, je vysoce zvýrazněnej smysl pro symboliku no a naše cesta samozřejmě skončila u Nuselskýho mostu a to už začalo jít trošku do tuhýho... že by možná bylo dobrý kdyby skočil dolu”

Druhou podstatnou složkou celého zážitku je pak set. Set, podobně jako setting, se dá přeložit jako nastavení. V tomto případě se však skutečně jedná o nastavení a to konkrétně o nastavení mysli. Jde v podstatě o to, v jakém momentálním rozpoložení se jedinec nachází, o náladu a celkové momentální ladění. Do setu nespadá však pouze aktuální nálada, ale jde i o dlouhodobější ladění. Podle všech dotazovaných, je set klíčovým aspektem zážitku a z výpovědi se dá usuzovat, že právě špatný set je jedním ze spouštěčů negativního zážitku. Jak již bylo řečeno, dobrý set není zárukou dobrého zážitku. Set a setting tvoří klíčovou směsici předpokladů pro bezproblémový průběh zážitku. Jak bude zřetelné z níže uvedených citací, je důležité dlouhodobě neřešit zásadní životní dilemata (tak jak tomu bylo v případě Lídy), nenacházet se v negativním životním období, jako je například rozchod nebo jiná stresová situace. Dále je potřeba, aby si jedinec byl jistý celkovou duševní stabilitou, nepřítomností duševního onemocnění a to ani v latentní formě. Na tomto místě je však nutné položit si otázku: Kdo může s jistotou říci, že si je jistý, že v něm latentní duševní onemocnění nečihá, nebo že starosti, které řešil v minulosti už jsou nadobro uzavřeny a vyřešeny?

R.1. Lída: „*Set je nastavení mysli, prostě Mind set. Musíš bejt fakt v pohodě. Jakože dlouhodobě neřešit žádný důležitý věci. Nebo bejt v prdeli, že se s tebou někdo rozešel nebo ti někdo umřel. To může vyplavat na povrch. Takže je potřeba bejt fakt pár měsíců v pohodě. No a to právě souvisí s tím mým bad tripem, protože jsem v pohodě nebyla. (smích)... ale když jsem si to dala a měla jsem ten bad trip, tak jsme měli s přítelem takový nevyřešený problémy to se na tom hrozně podepsalo v tu chvíli...*”

Kombinaci setu a settingu a jejich interakci celkem komplexně popsal Petr.

R.4. Petr: „*No jako úplně nejlepší by bylo to aplikovat někde na louce nebo v lese, kde prostě vás nic neohrožuje, jsou to nové zážitky a užijete si ten stav 100% určitě bych to neaplikoval v klubu, to je naprosto šílená situace. Nikdy bych to neaplikoval třeba ve stresové situaci, když jdete třeba na zkoušku nebo když jedete do práce nebo když řídíte auto, to je naprosto nemyslitelný, nebo když jdete nakupovat... musí to bejt totálně vyrelaxovaná situace, všechno musíte mít zvládnuté, všechny úkoly odškrtnuté a v tu chvíli se můžete nechat ovládat tou drogou...*”

Téma 4: Nevinný začátek

Čtvrtým tématem, jež bylo vygenerováno z mnoha kódů je téma, které odkazuje na úvod celého negativního zážitku. Toto téma je důležité, protože poukazuje na dvě zásadní věci. Za prvé na to, že celý zážitek je velice proměnlivý. A za druhé, že sebezkušenější uživatel nemá absolutně možnost předem určit, zda zážitek bude dobrý či nikoli. V oné nepředvídatelnosti také tkví značná část toho, že je zážitek považován za negativní. A to zejména z toho důvodu, že všichni jedinci byli nabyti sebevědomím z předchozích pozitivních zkušeností. Většina dotazovaných byla přesvědčena o tom, že se jim nic zlého nemůže stát. V kontextu předchozího tématu je nutno podotknout, že veškeré aspekty, které se pojí se setem a settingem, není možné ohlídat. Respektive proměnlivost situace může udělat z původně pozitivních a příjemných věcí velmi rychle věci velice nepříjemné a obtěžující. Tyto důvody poukazují na celkovou nestabilitu celé situace.

Všichni dotazovaní se shodují na tom, že zpočátku celý stav probíhal naprosto „standardním” způsobem. Všichni popisují, že prožívali běžný průběh,

který se u všech dotazovaných projevoval postupným nástupem stavu. V průměru popisují, že účinky látky začínali pociťovat zhruba po třiceti až čtyřiceti minutách po aplikaci. Přičemž všichni aplikovali látku orálně prostřednictvím savých papírků napuštěných LSD. Jeden z účastníků výzkumu pak měl zkušenost s rozpuštěnou látkou v lahvi s vodou. Standardní průběh u většiny jedinců tedy probíhal tak, že zhruba po třiceti minutách se začaly projevovat první účinky, jako pocení a změny vnímání v podobě vlnění viděného obrazu. Tyto změny vnímání se pak zintenzivňovaly až do podoby barevných vizualizací až pseudohalucinací. Tyto pseudohalucinace a barevné vize vnímali všichni, jako zábavné a provázelo je množství smíchu a různých aktivit, na kterých se účastníci podíleli se zbytkem skupiny. Jako velice silný moment všech pozitivních zkušeností pak popisují pocit splynutí a sounáležitost s ostatními členy skupiny, který popisuje většina dotazovaných.

Jak již bylo řečeno všichni se shodují na tom, že začátek negativního zážitku se nijak nelišil od jakéhokoli předchozího zážitku, nic tedy nenavštěvovalo tomu, že by mělo následovat něco zlého. Všichni tedy popisují zážitky zábavy a smíchu, ale také zároveň popisují postupnou proměnu stavu v zážitek negativní. Pověstný bod zlomu se některým dotazovaným zpětně povedlo určit, někteří si však dodnes neuvědomují, co bylo tím, co negativní zážitek způsobilo. Participantka Leona popisuje postupnou proměnu stavu i již zmiňovaný bod zlomu. Právě tuto popisovanou změnu také podporuje Liborovo svědectví. Co se týče časové posloupnosti a určení „vzdálenosti“ zlomového bodu od aplikace, je téměř nemožné určit přesnou časovou linku a to zejména z toho důvodu, že většina si přesně nepamatuje kdy se stav začal měnit k negativnímu, ale také zejména z toho důvodu, že jedním z „příznaků“, který stav na LSD indikuje je to, že jedinec absolutně ztrácí pojem o čase. Více bude tento fenomén popsán v jedné z následující části.

R.1.Lída: *„Hele jo, tak poprvé jsem si to dala toho 18.10. a přišlo nám to hrozně skvělý, že se nemůže nic stát, takže hned další tejdén, že si to dáme znova... a tak jsme si to dali a čekali ... za půlhodiny to začneš cejtít ... začnou se ti potit ruce...”*

R.2. Leona: *„Takže jsme to užili no a začalo se tam dít jako klasika přesně ty věci na tom bytě jako s tou srandou, blbinami a blbnutím, oblíkali jsme si nějaký převleky, ve*

kterých jsme šli na benzínku jo a prostě takovýhle nesmysly no, ale pak jsme se vrátili zpátky na ten byt a to si myslím, že ten stav začal nějak gradovat a já jsem se tenkrát zavřela ve svém pokoji a já měla obrovský akvário s rybičkami...a já měla vážně halucinace, že ty rybičky vyplouvají z toho akvária jooo...a to mi bylo fakt hodně nepříjemný...”

R.5. Libor: „... tak jsme si každé loupili jeden a šli jsme do kasína na ruletu a asi po 30 min to naběhlo a my jsme z toho měli hroznou prdel...jenže po chvíli to začalo být nepříjemný...”

Téma 5: Rozpouštění

Dalším velice důležitým a v pořadí pátým, je téma Rozpouštění. Toto téma se v nějaké ve svých obměn objevuje u všech dotazovaných. Na tomto místě je potřeba objasnit proč právě rozpouštění. Jedná se v podstatě o to, že jedinec prožívá v průběhu zážitku celou řadu zážitků, které nějakým způsobem narušují integritu ega, vědomí času a vlastního těla. Je nutno dodat, že se nejedná o narušení nebo rozpad pouze jedné konkrétní složky. Tyto pocity jsou komplexnější tak, jako celý psychedelický zážitek. Samotný rozpad jednotlivých složek nebyl za normálních okolností jedinci považován za negativní, spíš byl předmětem zábavy. Nicméně v momentě, kdy se stal prožívaný zážitek negativním, se i ono rozpouštění stalo jednou ze složek, které jedincům stav ještě zhoršovalo.

Na jeden z těchto fenoménů bylo již poukázáno v předchozím tématu. Jedná se o fenomén rozpouštění vnímání času. Až absurdní vnímání časového horizontu, popisuje Petr a Leona. Respondent 5 naopak vystihuje charakter fenoménu. Tento fenomén se objevuje skutečně u všech dotazovaných a jak bylo zmíněno v předchozí části, komplikuje i přesné určení časového průběhu negativního zážitku. Obecně vzato, v případě pozitivního zážitku tento fenomén pro jednotlivé účastníky není tak důležitý, a to z toho důvodu, že samotný zážitek je vnímán jako zábavný a není důvod času věnovat pozornost. V případě negativního zážitku, pak ztráta časové orientace stav ještě zhoršovala. Jedinci prožívali pocity neúměrně dlouhého časového trvání celého negativního zážitku.

R.5.Libor: „...*vůbec se neorientuješ v čase. No to jsem zapomněl zmínit, čas vůbec neexistuje...nemáš vůbec ponětí o čase, to je totálně rozpuštěný....časoprostor kompletně...*”

R.4. Petr: „... *tam jsme byli zhruba ...nevím nedokážu odhadnout 1-3 hodiny...*”
Dále tento participant sděluje: „...*bylo to zhruba 5 až 7 km byl ten okruh, kterej jsme zvládli asi tak za 20 minut podle mého vnímání času...*”

R.2. Leona: „... takže takhle silnej stav to byl a ono to taky trvalo třeba asi 15 hodin jo noo...”

Výše bylo zmíněno že fenomén rozpouštění se netýká pouze vnímání délky času. U některých se rozpouštění týká i vlastního tělesného schématu. Lze si to představit tak, že v důsledku silných vizuálních halucinací a pseudohalucinací, jedinec dívající se sám na sebe (například pokud se dívá na své ruce), může spatřovat obrazy rozpouštějících se vlastních končetin nebo obrazy nepřirozeně prodlužujících se částí těla. Svědkem toho byla při své zkušenosti Běta. Pokud na tyto vizualizace jedinec není předem připraven, mohou pro něj být velice znepokojující. V případě, že se tyto vizuální obrazy spojí s dalšími vlivy, mohou způsobit velice nepříjemný zážitek.

R.6. Běta: „*začali se mi dít takový divný věci, začaly se mi roztykat prsty po mejch puntíčkovejch legínách, který byly zahrada plná stonožek...*”

V rámci tohoto tématu je nejzásadnější částí fenomén, který je v literatuře popisován jako rozpad ega. Tento fenomén je na první pohled značně neuchopitelný. Výstižný popis poskytuje dotazovaný Libor, který uvádí ve své výpovědi i samotný termín. Na tomto místě bude tedy popsáno, jak takový rozpad ega může vypadat, respektive, jak ho popisují někteří účastníci výzkumu. Jde v podstatě o to, že jedinci vnímají rozpad vlastní osobní identity. Rozpad vlastní identity se v průběhu stavu projevuje „rozpuštěním” vnitřních schémat, a to jak o okolním světě, tak i o sobě samém. Hrůzyplnost tohoto zážitku popisuje Petr. Pro psychedelický zážitek je typické dlouhodobější ulpívání na určitých myšlenkách. V případě pozitivního

zážitku se jedná o ten moment, který přispívá k novým objevům a ke zvýšení kreativity tak, jak je to popisováno v literatuře. V případě negativního prožívání situace, to však vede k prohlubování negativního stavu a k řešení existenciálních otázek, které mají negativní vliv na jedince. V tomto kontextu můžeme mluvit o chvilkové osobní krizi s existenciálním podtextem. U jedinců se objevovaly pocity prázdnoty, vlastní zbytečnosti a obecně byla otřesena vlastní sebejistota jedinců.

R.5. Libor: „...začneš pociťovat i takovej rozklad nějaký svý sebekontroly, ale i něčemu čemu se dá říkat ego... Ty jsi ty věci jako petrifikuješ, ty si z nich děláš ty známý věci, aby ses v nich mohl pohybovat a konvence bez kterejch by ses vlastně rozpadal a tohle to právě narušuje ty šablony...” Takto popisuje účastník rozpad osobní identity a ega. Dále popisuje i existenciální krize v průběhu zážitku jednoho z členů skupiny: „...tak Cyril seděl a poněvadž to měl poprvé, tak začal vykazovat známky takovýho existenciálního teroru, jako že začal mít takový podivný kecy typu, co když já nejsem já...” Také popisuje pocit vlastní prázdnoty: „...měl jsem stavy, kdy máš pocit absolutní prázdnoty...”

R.4. Petr: „...a říkal jsem si, kdo vlastně seš... a v tu chvíli se mi hlavou začaly honit myšlenky jako, kdo jsem, co jsem, proč jsem, co tady dělám, co umím, co jsem dokázal, kam povedou moje kroky a takovýhle věci... jsem úplně prázdňá schránka, která by mohla umřít a nikomu by to nevadilo...”

R.1.Lída: „...někdo říkal že umřu ... ale neumřu takovým tím způsobem, že umřu a půjdu do nebe umřu takovým tím způsobem, že budu padat černou trubkou, kde mi ze všech stran někdo říká, že už se nezasměješ ... už nikdy neprožiješ štěstíbudeš jenom brečet a budeš nešťastná...”

Téma 6: Jsem na všechno sám(a)

V pořadí šestým tématem, které se týká negativního zážitku je téma pojmenované: Jsem na to sám. Pokud by toto téma mělo být zařazeno do časového kontinua celého zážitku, tak fenomény spojené s tímto tématem vyplouvají na povrch v plně rozvinutém průběhu „seance”. Jinými slovy řečeno, jedinec aplikoval látku po určitém časovém úseku začal pociťovat počáteční působení látky. Dále pak došlo

k uvědomění si, že je něco špatně, následně pak došlo ke gradaci stavu a plnému rozvinutí všech příznaků intoxikace, jako jsou halucinace a celková změna vnímání. V důsledku kombinace různých vlivů jedinci popisují celou řadu pocitů.

Jedním z mnoha pocitů byl pocit ztráty kontroly nad situací. Tyto pocity souvisí s nabytým sebevědomím o němž bylo pojednáváno v jednom z výše zmiňovaných témat. V rámci předchozích pozitivních zkušeností měli jedinci dojem, že celou situaci a stav měli plně ve svých rukou a mohli jí tak bezpečně kontrolovat. Během negativního zážitku však stav vygradoval do takové úrovně, že o tento pocit kontroly přišli. Tento náhlý pocit ztráty kontroly byl pro mnohé nový a stavěl je tak do nové situace na kterou nebyli připraveni. Uživatelé popisují pocity ovládnutí drogou, a to až do té míry, že nebyli schopni uplatnit volní sílu. U mnohých se tedy naplnily jejich prvotní obavy, které měli ještě před první zkušeností. Současně s těmito pocity se pak objevovaly i pocity bezmoci a neschopnosti si pomoci. Ztrátu kontroly ilustrují citace z rozhovoru s Liborem a Leonou. Natálie popisuje neschopnost pomoci.

R.2.Leona: „... *já jsem si i v tom stavu zřetovanosti uvědomovala, že jsem ve stavu, kdy to přestávám ovládat a ono to ovládá mě a jsem tak moc zřetovaná, že nemůžu udělat co chci a nemůžu si z toho stavu pomoci no...*”

R.5. Libor: „... *přichází tam ta situace, kdy máš pocit, že to jako nezvládneš a chceš to mít pod kontrolou...*”

R.3. Natálie: „... *pocit že nevíš, jak si pomoci, jako že bys tam hrozně rád nebyl, ale nic jiného ti nezbyvá v ten moment...*”

Dalším zajímavým fenoménem v tomto kontextu je pocit vrženosti do neočekávané situace. Jedinci jdou do experimentování s určitými představami, jak konkrétními, tak méně konkrétními. Dle výpovědi, je ale LSD látka na jejíž účinky se prakticky nedá připravit. Tento pocit vrženosti souvisí již s výše popisovaným rozpadem teoretických rámců a vlastního ega. Na základě vybudovaného ega těchto rámců se pak tvoří konkrétní představy o průběhu zážitku, tyto rámce jsou však

látkou rozbourány a tudíž i tyto zážitky nejde o co „opřít“. O pocitech vrženosti do situace mluví Libor.

R.5. Libor: „...*ta zkušenost je diametrálně odlišná s čím do toho jdeš ... ty koncepce, ty teoretický rámce se najednou rozpadnou, protože to není filtrovaný přes nějaký to ratio ... Ty jseš prostě najednou vrženej doprostřed Něčeho...*”

V souvislosti s těmito pocity a v kombinaci s celou řadou dalších okolností, jako je například to, že ani jeden z účastníků výzkumu během svého experimentování neměli ve svém okolí průvodce, se objevily i další doprovodné jevy. Jedním z těchto doprovodných jevů, který souvisí i s dalšími tématy, o kterých bude pojednáno níže, je pocit osamocení, tak jak to popisuje ve výňatku například Lída. A to nejen prožívání celého negativního zážitku, ale i v tom smyslu, že ve svém okolí právě neměli onoho zmiňovaného průvodce a ostatní členové skupiny nebyli v takovém stavu, aby v krizový moment zakročili a roli průvodce převzali. Zároveň se tento pocit projevoval i tím, že jedinci cítili velkou zodpovědnost za druhé členy skupiny. Společně s touto zodpovědností se objevoval i strach o jejich duševní zdraví. Toto osamocení pak celý negativní zážitek ještě prohlubovalo. Dá se říci, že i tyto pocity mohly prohlubovat existenciální krize, které jedinci prožívali. Vystihují to výpovědi Libora a Leony.

R.1.Lída: „...*a tady jsem prostě neměla nikoho... a v ten moment jsem byla prostě všem ukradená, kdežto tam, když se to dokázalo otočit v to dobrý, tak to si mě dokázal všimnout ten kluk na plný obrátky...*”

R.5.Libor: „...*jsme jako věděli, že to je tak jako docela v píči a začali jsme se tak jako ne úplně hádat, ale spíš tak potichu hystericky řešit, kdo by to měl jakoby guidovat, že jsme to jako nevymysleli a oba dva jsme zjistili, že jsme tak mimo, že to nezvládneme...*” Dále tento účastník také vypovídá: „*už tam nastalo to, že to nemusíme zvládnout a zjistili jsme, že tam není nikdo, kdo by to vedl...*”

R.2.Leona: „*že jsme na tom byl všichni více méně stejně, proto si i myslím, proč jsme se z toho bytu jako nemohli dostat... že tam přesně nebyl nikdo, kdo by právě*

zakročil. Kdo by řekl... hele, jdeme pojďte! Prostě nikdo takový tam nebyl, všichni jsme se tam plácali a motali a byli jsme úplně bezradný no...”

Téma 7: Vztahový kolotoč

Dalším důležitým a do jisté míry i překvapivým tématem je téma, které bylo nazváno, jako vztahový kolotoč. Jedná se o v pořadí již sedmé téma a o druhé téma, které se nějakým způsobem týká skupinové dynamiky a skupiny jako celku.

Jak již bylo zmíněno výše, celý zážitek je typický velkou dynamikou a proměnlivostí. To se týká i vnímání vztahů v rámci skupiny v průběhu jednotlivých zážitků. Jeden z dotazovaných uvádí, že společné zážitky ve skupině, jsou pro ně hlavním přínosem ze všech zkušeností, což samozřejmě koresponduje s motivací, nicméně právě ony zážitky ve skupině a proměnlivost vztahu, byť jen krátkodobá, může být velice těžkým zážitkem. V případě pozitivních zážitků, většina dotazovaných uvádí pozitivní vztahové prožitky, které hodnotí velice kladně a příjemně. Jedinci popisují pocity vzájemné sounáležitosti s ostatními členy skupiny. Tyto pocity sounáležitosti dosahovaly u některých až takové míry, že pociťovali jaké si splnutí s druhými, které dosahovalo až bludných představ o propojení myslí a o schopnostech intrapsychické komunikace mezi jednotlivými členy uskupení. Lze usuzovat, že tyto pozitivní zážitky prožívané v rámci skupiny lidí, mohou též přispívat k opakovanému užívání psychedelické látky.

R.6. Běta: *„...bylo to prostě všechno čistě krásný, taková láska z toho byla prostě cejtít, bylo to kouzelný, magický a nic ošklivýho v tom nebylo a i s těma lidma co tam byli všude kolem, tak jsme se měli hrozně rádi, prostě jsme o sebe pečovali, záleželo nám na nás a na ostatních...”*

R.4.Petr: *„...že všichni jsme jedno a že vlastně se dokážu propojit s těma mejma kolegama, aniž bych jako musel cokoliv vyslovit ...”*

Na tomto místě je tedy třeba objasnit, proč je toto téma pojmenováno tak, jak je pojmenováno. V zásadě se jedná o to, že v rámci negativního psychedelického zážitku dochází nejen k proměně vnímání okolí, ale také k proměně vnímání vztahů. Na tuto proměnu můžeme nahlížet z několika pohledů. A to, zaprvé, na proměnu

vztahu k sobě samému a za druhé, jako proměnu vztahu k druhým lidem a tedy i k ostatním členům skupiny. O změně vztahu k sobě samému bylo pojednáno v rámci jednoho z předchozích témat, tato proměna se projevovala v podobě individuální, krátkodobé a existenciální krize (viz Téma: Rozpouštění). V této části tedy bude poreferováno o vztahových proměnách v rámci skupiny. Tyto vztahové proměny nepostihují pouze přátelské vazby, ale mohou postihnout i bližší partnerské vztahy. Proměna spočívá v tom, že vztahy, které byly na začátku považovány za dobré, se během zkušenosti proměnily do negativní podoby. Při zpětném hodnocení celého zážitku pak účastníci hodnotí tento zážitek za překvapující, a to z toho důvodu, že na základě předchozí pozitivní zkušenosti a zážitků splynutí neočekávali takový diametrální rozdíl. Jedinci, kteří vnímali proměnu ve vnímání vzájemných vztahů, popisují pocity nevraživosti vůči ostatním členům skupiny. Účastník, který vnímal změnu v partnerském stavu pak vnímal pocity studu za partnera a pocity zrady. V kontextu tohoto tématu se ukazuje právě důležitost správného výběru jednotlivých členů skupiny. Jak již bylo zmíněno, je zásadní a důležité, aby se všichni jedinci mezi sebou důvěrně znali a neměli mezi sebou nevyřešené spory. Na tomto místě je nutno připomenout důležitost již zmiňovaného settingu, do kterého právě skladba společníků spadá. Pro ilustraci jsou zde uvedeny výpovědi participantů 1 a 5.

R.5. Libor: „...s tím, že nikdo nemohl ani s tím druhým mluvit, protože jsme byli každé ve své schíze a ten týpek, ten gambler to dělal ještě horší, že ten můj kámoš ho přestal mít rád během té zkušenosti, což je prostě průser, protože na tady tom se mají dít opačný věci, lidi mají k sobě nacházet cestu...”

R.1. Lída: „...ten můj kluk tam seděl a úplně to žral a vyrušoval při tom no a strhával na sebe pozornost a já jsem se za něj hrozně styděla, ale přitom teď by mi to bylo jedno, ale v tu chvíli mi to přišlo hrozně trapný... já jsem byla jako už nasraná na toho máho kluka... v tu chvíli on se mi snažil pomoc.... mě bylo zle ...ale jenom chvíli, takže mi věnoval třeba půl hodinu času... která pro mě byla těžce neadekvátní... mě se v ten moment jakoby zhroutil svět kluk, kterej se o mě měl postarat se na mě prostě vysral ... kámoška, se kterou jsem toho prožila hodně ... tak

si najednou nerozumím no a přišlo mi, že jsem ztratila úplně všechno v tu chvíli”

Téma 8: *Už se nevrátím*

Osmé téma této práce je tématem, které zahrnuje celou řadu různých fenoménů, jež dokresluje obraz celého negativního zážitku. Zároveň toto téma uzavírá skupinu témat, které charakterizují celý negativní prožitek po požití psychedelické látky LSD. V této části budou popsány v podstatě nejtypičtější projevy psychedelického zážitku. Tyto projevy však budou zakomponovány do kontextu negativního zážitku. Jinými slovy, bude popsáno, jak tyto jednotlivé fenomény ovlivňovaly prožívání negativního zážitku jednotlivých participantů.

Zajímavým a asi i nejnámějším fenoménem, který je s užíváním psychedelických látek spojován, jsou halucinace. Lze předpokládat, že samotná představa toho, že někdo vidí neexistující entity, musí být sama osobě velice děsivá. Nicméně, dle výpovědí participantů se typické halucinace příliš často neobjevují. Typičtější a častější jsou v tomto případě spíše pseudohalucinace, tedy stavy, kdy je narušeno vnímání a to nejčastěji vizuální, ale jedinec si je vědom nereálnosti viděných obrazů. To může být způsobeno právě nízkou koncentrací účinné látky, tak jak to bylo popsáno v jedné z kapitol teoretické části. Pokud dávka tedy není „dostatečně“ silná, objevovaly se iluze. Co se obsahů těchto pseudohalucinací týče, nelze s jistotou říci, zda byl nějaký konkrétní obsah v převaze. Nicméně objevovaly se halucinace hmyzu a iluze létajících akvarijních ryb, jako v případě Běty a Leony. V tomto kontextu by se dalo předpokládat, že tyto obrazy budou na celém zážitku nejhorší, nicméně, dle slov dotazovaných, pro ně samotné halucinace byly celkem zvládnutelné. Dokladem je výpověď Libora. V kontextu negativního zážitku byly spíše jedním z obtěžujících faktorů.

R.5.Libor: *„...a pak už se to sype jako paranoia a není to o tom, že bys jako nezvládal halucinace...”*

R.6.Běta: *„mejh puntíčkovejch legínách, který byly zahrada plná stonožek, což samo osobě ještě nebylo tak špatný...”*

R.2. Leona: „... kde vlastně jsem vnímala ty halucinace a jen si pamatuju ty ryby, jak vyplouvají z akvária jako konkrétní nerealitu, kterou jsem viděla...”

Následujícím fenoménem, který provázel většinu participantů jsou paranoidní pocity a představy. Tyto představy se projevují v různých obměnách. Mnohdy se spojují i s perzekučními bludy. Paranoia se projevovala nejčastěji v podobě pocitů, že jsou jedinci někým pozorováni. Dokladem toho je popis Lídy. Ovšem paranoidní pocity se objevovaly ve vztahu k ostatním členům uskupení, tak jak tomu bylo v případě Libora. V lepším případě se jednalo o „pouhou” podezřívavost a to v tom smyslu, že úmyslně stěžují jedinci stav (popisuje to Natálie). Až v podobě extrémní paranoii, kdy byl účastník přesvědčen o tom, že mu druhý člen skupiny usiluje o život. Tyto paranoidní představy v kombinaci s dalšími situačními vlivy, byly pro jedince mnohdy jedním z nejtěžších momentů celého zážitku.

R.1.Lída: „... lidi jakoby na mě blbě čuměli... všímáš si toho...” V kontextu s perzekučním bludem také vypovídá: „... no a ten kluk má schízu, že po něm jdou tajný policajti....”

R.3.Natálie: „...obráceně nebo jestli to byla nějaká naschvál provokace, ale furt za mnou lozili...”

R.5.Libor: „Normálně nekecám dostali jsme úplně debilní schízu, že ten Cyril nás tam dotáhl na tu chatu a chce nás tam zabít... no já jsem se tam opravdu bál, že umřu, že mě zabije...”

Dalším závažným projevem negativního psychedelického zážitku, který v kombinaci s paranoidními myšlenkami tvořil nejobtížnější část prožitku, byly pocity masivní úzkosti a strachu. Úzkost a strach byly dva nejčastěji popisované jevy, které považovali participanté, jako nejhorší. Úzkost byla většinou nespécifického charakteru. Co se strachu týče, tak ten byl ve většině případech velmi konkrétní. Tento strach byl vyvoláván kombinací všech výše zmiňovaných fenoménů a také vzrůstající intenzitou prožitku. Ona zmiňovaná gradace celého stavu, vyvolávala právě výše zmiňované pocity ztráty kontroly. Na základě těchto dojmů

měli pak tito účastníci obavu o své duševní zdraví a nabývali myšlenek, jež jsou v titulku tohoto tématu. Nabývali tedy dojmů, že by se z onoho tripu (výletu) nemuseli vrátit. Tento strach nebyl směřován pouze k vlastní osobě, ale obavy se týkaly i duševního zdraví ostatních členů skupiny. Nejkomplexněji tyto stavy popisuje Libor. Pro dokreslení situace jsou zde uvedeny i komentáře Natálie a Leony.

R.3.Natálie: „... mi řekl to je ten a ten, on se jednou nevrátil z tripa, on se prostě zbláznil a od té doby je takovej, a to mě docela vyděsilo pochopitelně, protože mi nebylo úplně hej...”

R.2.Leona: „...v té chvíli toho obrovského zfetování jsem si uvědomovala, že jsem tak moc zfetovaná že už z toho nikdy nebudu normální a z toho jsem měla opravdu velký strach...”

R.5.Libor: „... ale prostě paranoia, úzkost, neskutečná úzkost a přichází tam ta situace, kdy máš pocit že to jako nezvládneš... Psychicky i fyzicky. Za prvé, ten strach, že ten Cyril se z toho už nedostane, že ho budeme mít na svědomí. ... No, ale asi nejvíc důležitý slovo je tam ta úzkost... Takže jsem tam začal mít obavy o nějaký svůj vlastní fyzický i psychický zdraví.”

Téma 9: Mluv si se mnou povídej, protože to mi pomáhá

Předposledním tématem, jež bylo analýzou odhaleno je téma, které se týká „pomocných” faktorů. Tedy určitých okolností, či konkrétních věcí, které jedincům pomáhaly celou situaci překonat nebo lépe zvládat celý negativní psychedelický zážitek. Dalo by se očekávat, že v rámci tohoto tématu bude velká individuální rozmanitost. Překvapivě však mezi jednotlivými participanty panovala celkem velká shoda. Při identifikaci pomocných faktorů, byly opět akcentovány významy skupiny a dalších již zmiňovaných aspektů. Na tomto místě tedy budou jednotlivé pomocné složky sumarizovány a usazeny do širšího kontextu.

Jedním z pomáhajících prvků, které by jedincům pomohlo zvládat právě prožívanou negativní zkušenost je bezpečné prostředí, jakási základna nebo útočiště. Co konkrétně si pod tímto spojením představit popisuje Lída a Natálie. Jako hlavní

prvek tohoto bezpečného prostoru považují participanti klidné, čisté místo s malým množstvím lidí. Toto místo by mělo být vybaveno tak, aby si člověk prožívající negativní zážitek mohl odpočinout, případně si mohl lehnout a relaxovat. Toto místo by mělo být osvětlené, protože mnozí uváděli, že jedním z prvků, který prožitek zhoršoval, byla tma. Nicméně, toto světlo by nemělo být nijak intenzivní. V dosahu by měli lidé mít také možnost uspokojit základní potřeby, jako mít možnost se najíst, napít, případně dojít si na toaletu. Zároveň uvádí, že by v tomto prostředí měla hrát hudba. Hudba obecně provázela jedince jejich psychedelickými zkušenostmi a to zejména těmi pozitivními. Muzika by v tomto bezpečném prostředí neměla být příliš hlasitá, ale spíše tišší, podle slov účastníku, by měla být klidnějšího charakteru a měla by být rytmická. Muzika sama o sobě hraje velkou roli v psychedelickém prožitku. U mnohých participantů byla i jejich první zkušenost spojena s hudbou, kdy aplikovali LSD na hudebním festivalu.

R.1.Lída: „... *hodně pomůže, když si někde lehneš, bude tam přítmi, bude tam klidná hudba, teplo, můžeš se napít, někdo má třeba chuť na žvejkačku...*”

R.3. Natálie: „...*No určitě nějaké chillout, nějaký místo, kde by mohl bejt... kde nehraje nějaké speedcore, ale něco klidnějšího, anebo aspoň mít tam to auto a moc tam pobejt, mít si kam sednout, mít nějaké osvětlené prostor...*”

Vzhledem k tomu, že jedním ze silných momentů celého zážitku jsou pak tíživé myšlenky, hraje velkou roli v pomoci, množství podnětů. V jedincově okolí by mělo být přiměřené množství podnětů, aby zaměstnávaly pozornost a vytrhávaly je ze zacyklení v tíživých myšlenkách. V tomto ohledu je opět množství podnětů individuální a je důležité, aby nedošlo k zahlcení, tak jak popisuje Petr. Jedním z pomocných prvků je pak ritualizované kotvení v realitě. Toto ritualizované kotvení může mít různou podobu. Konkrétní podobu popsal Libor. Tyto rituály mají také vliv na to, že částečně roztrhnou bludný kruh negativních myšlenek.

R.4.Petr: „... *jako se ti asi nestane, protože máš tisíc různých počítků, který musíš řešit, který musíš zpracovávat. Takže nějaký podněty, který rozptýlej tu pozornost...*”

R.5.Libor: „...vždycky musíš mít nějaký předmět nebo nějaký rituál, který tě vrátí zpátky, kdy už cejtíš, že to začíná bejt blbý. Klasicky to bejvá, že si dáš cigáro. No a já jsem měl flašku s vodou. No a když už jsem prostě cejtíl, že se cyklím nebo zabíhám do strašnejch vod, tak jsem si prostě vytáhl flašku a napil jsem se...”

A na závěr tohoto tématu byl ponechán asi jeden z nejakcentovanějších prvků, které by mohly a některým i pomohly zvládnout negativní psychedelickou zkušenost. Tímto důležitým pomocníkem je právě již zmiňovaný průvodce. Respektive spíše důvěryhodná osoba, která by se o ně v daný moment starala. A to v tom smyslu, že by plně věnovala svou pozornost konkrétnímu jedinci a poskytovala mu tak oporu v jeho krizových chvílích. Tuto podporu si účastníci představují nejčastěji v podobě kotvení v realitě, zároveň pak snahou o zlehčení situace a celkově v možnosti se svěřit někomu se svými prožitky a pocity. Zmiňované kotvení v realitě může také probíhat prostřednictvím strukturování probíhající situace, kterou má na starosti právě onen průvodce. V tomto kontextu také pomáhá vědomí toho, že na nastalou situaci není jedinec sám, že má možnost se na někoho obrátit, tak jak o tom hovoří Běta. Právě ono ukotvení v realitě popisuje ve své výpovědi Libor.

R.6.Běta: „...mě tam z toho ještě pak asi dvě hodiny přítel vytahoval, že prostě jsme si nějakým způsobem povídali...tak jsme se nasmáli...prostě smích pomáhal. Protože to tě taky hodně uvolní... mít u sebe někoho takhle blízkyho u kterýho víš, že tam to bezpečí jakoby je, že nezůstaneš sám... takže vyloženě mluv si se mnou povídej, protože to mi pomáhá.” O zmiňované strukturovanosti říká: „... A takhle mi to vyloženě přesně naordinoval, že takhle se to stane. A já jsem tomu hrozně moc uvěřila, všechno jsem to udělala a bylo mi pak konečně dobře a prostě dostala jsem se z toho...”

R.1.Lída: „... No bylo by skvělý kdyby tam byl někdo... kdo tě nechá spíš vypovídat, že tě třeba chytne za ruku nebo někdo chce hladit po hlavě nebo někdo se chce fakt jenom vypovídat...”

R.5.Libor: „... *No a zachránila nás ta holka, protože ona přišla a jak v sobě nic neměla, byla pevně nohama na zemi. A ten Cyril tam sedí a zase si jel to: Já nejsem Já. A ona mu povídá... Cyrilku, drž hubu (smích) a on se pak trochu vzpamatoval...*”

Faktorem, který však stojí trochu mimo konvenční postupy, které by se v redukci negativního stavu dal využít, je alkohol. Téměř všichni dotazovaní danou látku kombinovali s alkoholem. Zároveň v momentě, kdy se u nich odezněly nejhorší projevy negativního stavu, se snažili dozvuky stavu přepít větším množstvím alkoholu a shodují se, že jim alkohol pomohl stav zvládnout.

Téma 10: *Iniciace*

Závěrečným tématem analýzy, tedy desátým, je téma *Iniciace*. Toto téma sice stojí trochu na okraji všech výše zmiňovaných, nicméně je důležitou součástí celé tematiky psychedelických seancí všech participantů výzkumu. Téma vyvstalo v podstatě jako vedlejší produkt na pozadí hlavního cíle výzkumu. Hlavní těžiště tohoto tématu se nachází zejména ve věku, kdy jednotliví účastníci s danou drogou začali experimentovat. Dále důležitým fenoménem je pak motivace jednotlivých uživatelů. O motivaci bylo pojednáno v jednom z předchozích témat. V tomto kontextu zmiňované motivy souvisí právě s oním věkem, kdy jedinci začali látku LSD užívat.

Většina jedinců, přesněji řečeno čtyři z celkového počtu šesti účastníků, užívali LSD nebo jiné halucinogeny mezi sedmnáctým a dvacátým rokem. Právě tito čtyři uživatelé většinou i po negativním zážitku své užívání a experimenty s psychedeliky ukončili. Lze tedy usuzovat, že užívání LSD může souviset s obdobím adolescence. Toto období je charakterizováno hledáním a touhou po tom někam patřit. Tyto motivy se objevují i ve výpovědích participantů. Konkrétně Lídy a Libora, jejichž výpovědi jsou uvedeny níže. Zároveň je i v tomto období typické experimentování, tak jak to popisuje Leona. Dalším z fenoménů popsaným například Petrem, který byl již zmiňován výše, jež je typický pro to období dospívání, je pocit vlastní neohroženosti. Jeden z účastníků výzkumu pak přímo vymezuje období, ve kterém je podle něj látku, a obecně psychedelika, vhodné užívat. Dále se v rámci tohoto tématu opět objevuje, již tolik zmiňovaný vliv skupiny. V tomto kontextu se spíše dá hovořit o vlivu vrstevníků, kteří měli významný

podíl na tom, že jedince s drogou mnohdy seznámili, či jim jí dokonce poskytli a zprostředkovali jim tak jejich první psychedelický zážitek. V souvislosti se skupinovým vlivem, se objevuje také jistý vliv konformity. Tedy potřeba být součástí skupiny, ve které se jedinec v daný moment nachází.

R.2.Leona: „... *Nooo tak nevím, no prostě chuť zkusit jaká ta droga je, ty účinky, tak jak to bylo i u ostatních drog. Zajímalo mě to. Tak já už jsem experimentovala se všemi druhy drog...*”

R.4.Petr: „*Zvědavost z nového zážitku, z rozšíření vědomí, zároveň společenská droga jo, takže poznání té skupiny lidí, ve který jsme to užívali...*” Tento respondent také definuje období, ve kterém by se mělo s drogou experimentovat: „*definoval bych to tak, že ideální věk kdy to zkusit 19 -22, jestli se to teda dá definovat ... je to věk, kdy ten člověk je vlastně plnej energie, že může všechno...*”

R.5.Libor: „*Ono to má trošku rys nějaký iniciace, teď to беру teda za sebe... a no... a žiješ pak s takovým pocitem, že jsi se na něčem podílel, že jsi něčeho součástí jako širšího a nemusí to bejt jako Bůh, ale že prostě, že tady jsou ty věci za tou oponou... když potkáš člověka, kterej má s něčím zkušenosti a ty je máš taky s tím samým. Tam vznikne takový to sepětí...*”

R.1.Lída: „... *na mě kámoš vybafl, že má teda tohle, a že si to dáme, a že ten můj budoucí kluk do toho jde taky no, tak jsem nechtěla bejt pátý kolo u vozu...*”

8.8. Sumarizace a závěry výzkumu

V rámci výzkumu bylo provedeno celkem šest rozhovorů. Na základě těchto rozhovorů bylo získáno značné množství dat. Tato data byla zakódována a seskupena do tématických celků. Těchto celků je celkem deset a poskytnou odpovědi na stanovené výzkumné otázky. Těmito tématy jsou: Téma 1: Skupina nadevše, Téma 2: Sebevědomí, Téma 3: Alfa a omega tripu - set a setting, Téma 4: Nevinný začátek, Téma 5: Rozpouštění, Téma 6: Jsem na všechno úplně sám(a), Téma 7: Vztahový kolotoč, Téma 8: Už se nevrátím, předposledním tématem je pak téma 9: Mluv si se mnou povídej, protože to mi pomáhá, posledním desátým tématem je Téma: Iniclace.

1. Jaká jsou specifika negativního zážitku po požití LSD?

Odpovědi na tuto výzkumnou otázku je možné formulovat pomocí hned pěti extrahovaných témat. Pod tuto otázku se řadí témata 4 Nevinný začátek, 5 Rozpouštění, 6 Jsem na všechno úplně sám(a), 7 Vztahový kolotoč a 8 Už se nevrátím. Tato otázka je sycena největším množstvím témat.

Jak by se dalo očekávat, odpověď na tuto otázku nemůže být stručná. Jedná se o velice komplexní fenomén s rozmanitými obměnami a specifiky. Jde o velice komplexní prvek, ve kterém lze nalézat jistá specifika.

Jedním takovým specifikem je to, že začátek každého psychedelického zážitku je v podstatě identický. Na tom se shodují všichni participanti. Nelze tedy předem určit, jaká daná zkušenost bude. A to z toho důvodu, že začátky všech „seancí“ jsou vždy příjemné a nevykazují abnormality, podle níž by šlo včas predikovat, že průběh bude nestandardní a mohl by být traumatizující. Prvním specifikem negativního zážitku, je tedy nevyzpytatelnost či nepředvídatelnost. Z toho vyplývá, že se jedná o velice nestabilní a proměnlivou situaci. Tato náhlá změna je vlastně prvním z celé řady prvků, které mohou být považovány za stresující faktor již před samotným započítím „seance“.

Celkový rozpad integrity jedince lze považovat za další specifikum negativního zážitku. Pod tímto rozpadem si lze představit celou řadu jevů. Jedním z dílčích jevů je změna vnímání časové kontinuity. Respektive úplná ztráta pojmu o čase. V případě pozitivního prožívání zkušenosti je tento efekt vnímán spíše

pozitivně, ale v kontextu negativního prožívání situace je tomu naopak. Jedinci mají dojem, že celá situace nemůže mít konce. Tím, že látka mění způsob vnímání okolní reality a to nejnepřirozeněji na vizuální úrovni, může se vyskytnout i to, že jedinec vnímá rozpad tělesného schématu. A to jednak ve vizuálním poli, tak ale i na tělesné úrovni. V tomto kontextu se dá mluvit o vizuálních i tělocitných pseudohalucinacích. Dalším a asi i nejcitelnějším projevem rozpadu integrity je rozpad ega. Tento rozpad se typicky projevuje nabouráním konceptů o vlastní osobě a o okolním světě. Tyto koncepty nám za normálních okolností usnadňují a zajišťují přežití v okolním světě, usnadňují nám orientaci a hodnocení informací. Celkově poskytují pocit vnitřní stability. Nabouráním těchto schémat propadá jedinec masivní úzkosti a objevují se u něj existenciální otázky. V ojedinělých a extrémních případech může dojít až k ohrožení života jedince, kdy postupnou gradací stavu může dojít k neočekávané reakci, či zkratkovitému jednání.

V souvislosti s rozpadem konceptů a celkovou destabilizací člověka, přichází pocit nezvladatelnosti celé situace. Tato ztráta kontroly může být velmi ohrožujícím prvkem právě v již zmiňovaných extrémních případech. S trochou nadsázky se dá říci, že specifikem negativního stavu je to, že droga přebere otěže řízení za užívajícího. V ten moment užívající pociťuje, že celou situaci nemá ve svých rukou. V kombinaci s dalšími projevy stavu pak osoba, která stav prožívá, nabývá dojmu, že je na situaci sama a to i když je ve skupině lidí. Objevují se pocity beznaděje a vrženosti do situace.

V úvodu této části bylo řečeno, že jedním ze specifíků je nestabilita a proměnlivost. Ta se projevuje nejen v celkovém charakteru stavu, ale i na vztahové úrovni. Aby tento aspekt plně vynikl, je třeba si nastínit, jak vypadá pozitivní zážitek na vztahové úrovni. Pozitivní zážitek je typický vzájemným sblížením se členy skupiny, kdy jedinec pociťuje velký moment sounáležitosti a splynutí. Během negativní zkušenosti, nejen že nedochází k tomuto efektu, ale spíše naopak. Členové skupiny jsou si navzájem na obtíž. Přítomnost druhých lidí v jednotlivcích vyvolávají pocity úzkosti a mnohdy i ohrožení. Vztahové změny se mohou projevit v momentě, kdy jedinci mají mezi sebou nějaké, byť nevyřešené spory. Tyto vztahové změny se pak mohou projevovat i ve vztahu k bližším osobám, pokud jsou v přítomnosti jedince prožívající negativní stav.

Posledním fenoménem, který je charakteristický pro negativní zážitek, je strach o svoje duševní zdraví. Není bez zajímavosti, že jedinci pociťovali strach až v průběhu negativního zážitku. Strach o duševní zdraví se neprojevoval před samotným začátkem experimentování a ani po opakované aplikaci látky. I když všichni účastníci měli informaci o tom, že byly zaznamenány případy trvalého duševního poškození po požití LSD, tak si toto nebezpečí nepřipouštěli až do momentu, kdy sami neprožívali vlastní negativní zážitek. Tento strach byl vyvolán kombinací několika faktorů a to celkovou gradací stavu a právě již zmiňovaným narušením vnímáním času. V důsledku těchto obav o své zdraví pak polovina participantů připustila, že po této negativní zkušenosti, již více experimentovat s psychedelickými látkami nebudou. Na tomto místě je nutné zmínit, že celý stav byl vnímán negativně zejména proto, že došlo ke kombinaci všech výše zmiňovaných faktorů. V podstatě lze říci, že pokud by se objevil nějaký z výše zmíněných jevů izolovaně, byl by stav pro účastníky vcelku zvládnutelný.

2. Jaké okolnosti mohou ovlivnit prožívání psychedelického zážitku?

Odpovědi na tuto otázku sytí celkem tři témata. Jedná se o témata popsaná v úvodní části tématické analýzy. Pod tuto otázku tedy spadají tato témata: 1 Skupina nadevše, 2 Sebevědomí a téma 3 Alfa a omega tripu - set a setting.

Zajímavým zjištěním je, že veškeré psychedelické zkušenosti participantů probíhaly v přítomnosti jiných lidí. Ani jeden ze zúčastněných neaplikoval látku osamotě bez přítomnosti alespoň jednoho člověka. Skupina tedy hraje velice významnou roli při psychedelických seancích. Skupina značným způsobem ovlivňuje celý průběh zážitku. Toto ovlivnění může nabývat obou polarit, jak pozitivní tak negativní. Pokud se jedná o skupinu důvěrně známých lidí, jež nemají mezi sebou nevyřešené spory a problémy a zároveň se všichni důvěrně znají, může skupina případný nástup negativního zážitku zvrátit. Podmínka důvěrné známosti je velice důležitá a to hned z několika důvodů. Za prvé, vzájemná „neznámost“ členů může v průběhu psychedelického zážitku vyvolat v ostatních členech úzkost a zároveň tato neznámost znemožňuje anticipaci jakýchkoliv reakcí. Za druhé, psychedelický zážitek je velice intimní zážitek, kdy při negativním průběhu může dojít do jisté míry k traumatizaci jedince, a to od ostatních členů uskupení vyžaduje značnou dávku solidarity, diskrétnosti a pochopení. Zároveň je důležitá stabilita celé skupiny,

protože negativní zážitek, jež se může vyskytnout u jednoho z členů, může narušit prožitek i zbytku celé skupiny a „nakazit“ jí. Celkově lze říci, že skupina má na celý průběh velký vliv, nicméně se jedná o dvousečnou zbraň, je třeba velice důsledně a rozvážně vybírat jednotlivé členy. Zároveň by měl být přístup všech členů k celé situaci zodpovědný (pokud lze vůbec mluvit o zodpovědnosti v kontextu s užíváním této látky). Jednotliví členové skupiny by měli přistupovat k dalším členům skupiny ohleduplně, nevyvolávat konfliktní situace a akceptovat požadavky druhých v případných krizových situacích.

Dalším faktorem, který významnou měrou přispívá ke kvalitě celkového prožitku je kombinace tzv. setu a settingu. Tyto dva činitele jsou v podstatě nejkličovějšími aspekty celého prožitku. Oba tyto fenomény již byly okrajově zmíněny. Na tomto místě by bylo vhodné oba pojmy charakterizovat. Nejprve bude pojednáno o setu. Jedná se o celkové nastavení mysli. V tomto ohledu jde o nastavení, jak krátkodobé v době aplikace LSD, ale i dlouhodobé. Podmínkou kladného a bezproblémového prožitku je tedy dlouhodobé pozitivní emoční nastavení. Jak ovlivňuje emoční podbarvení obsahy vyvolané v průběhu zážitku, bylo zmíněno v teoretické části (2. Změněné stavy vědomí). Do krátkodobého nastavení spadá aktuální nálada před aplikací, celková očekávání a případné obavy. Do dlouhodobého nastavení patří celkové osobnostní ladění. Tyto dvě složky setu mohou velice významným způsobem ovlivňovat průběh psychedelického zážitku. Pokud jedna z těchto komponent není „nastavena“ pozitivním způsobem, může dojít k vyplavení těchto negativních „bloků“ a roztočit tak spirálu negativních myšlenek

a pocitů. Je tedy nezbytnou podmínkou, aby jedinci měli na paměti svoje aktuální rozpoložení. Zároveň je důležité mít na paměti vlastní anamnézu duševního zdraví a to z toho důvodu, že při psychedelickém zážitku může dojít k propuknutí nějakého dosud latentního psychického onemocnění. Další důležitou komponentou je pak setting, neboli nastavení. Setting je komplexní prvek na který by měl každý, kdo experimentuje s psychedeliky myslet. Jde o prvek, který významnou měrou přispívá k bezproblémovému prožití celé zkušenosti. O jedné z komponent settingu zde bylo již mnohokrát hovořeno spadá sem totiž právě skupina lidí, ve které se jedinec pohybuje. Dále je zde zahrnuto bezprostřední okolí, kde celý zážitek probíhá. Participantů se shodují na tom, že toto prostředí by mělo být známé a mělo by být považováno za bezpečné. Obecně se také shodují na tom, že uzavřené prostředí s

koncentrací velkého množství lidí je jedním z faktorů, který může vyvolat negativní prožitky. Zároveň je kladen velký důraz na doprovodné podněty, kam spadá například hudba a vizuální stimulace v podobě projekcí. Hudba by neměla být však agresivního charakteru, spíše by měla být rytmická a pokud možno by k ní jedinci měli mít pozitivní vztah. V souvislosti s hudbou se také objevuje fenomén, který je pro psychedelický zážitek typický. Tímto fenoménem je synestézie, tedy vnímání hudby jinými smysly než jen sluchem. Právě nevhodný setting je jedním z mnoha příčin negativního zážitku. Také se ukázalo, že chybně nastavený setting byl pro některé jedince velkou přitěžující okolností. Důležitým poznatkem je to, že setting je tak komplexní komponenta, že v situacích, kdy jí jedinci aplikují, nelze všechny faktory settingu dostatečně dobře a stabilně kontrolovat.

Velkou roli v genezi negativního zážitku hrají také předchozí zkušenosti. Vzhledem k tomu, že všichni zúčastnění si prožili svůj bad trip až po několika pozitivních zkušenostech, považovali se za zkušené uživatele. Může být usuzováno, že nabyté sebevědomí z předchozích zkušeností byla jedna z příčin, které způsobilo negativní zážitek. V důsledku nabytého sebevědomí pak došlo k opomenutí právě některých komponent setu a settingu. Opět je zde tedy namístě poznamenat, že je potřeba k celé situaci přistupovat s nutnou dávkou zodpovědnosti.

3. Jak lze tyto faktory využít v pomoci jedinci, který prochází negativní zkušeností?

Poslední výzkumná otázka je zaměřena na formulování doporučení pro lidi, kteří se setkají s jedinci, jež prožívají negativní psychedelický zážitek. Zároveň tyto informace mohou sloužit k tomu, aby byla rizika vzniku bad tripu minimalizována. Hlavním tématem, které poskytlo odpovědi na tuto otázku bylo téma 9: Mluv si se mnou povídej, protože to mi pomáhá. Zároveň však k formulaci odpovědí jistým dílem přispívají i témata ostatní.

Pokud by mělo být formulováno základní a nejjednodušší pravidlo proto, aby se člověk vyhnul negativnímu zážitku, znělo by asi takto: LSD není určeno k rekreačním účelům a k neprofesionálním experimentům. Jinými slovy, tato látka by měla patřit do rukou odborníků a měla by sloužit čistě vědeckým účelům. Pokud tedy někdo touží po psychedelickém zážitku, měl by se svěřit do rukou vědců. Což za současných legislativních podmínek není tak docela možné a to z toho důvodu, že

experimenty s LSD nejsou v ČR povoleny. Nutno podotknout, že v ČR se provádí výzkum jiných psychedelik a to pokusy s psilocybinem, tudíž podobný ekvivalent je u nás dostupný. Nicméně, by bylo naivní si myslet, že konzumace nelegální látky LSD ustane. Je tedy jasné, že se za současného stavu nelegální a rekreační užívání nelze vyloučit. Zároveň je třeba se striktně vymežit vůči tomu, aby tato část práce byla považována jako příručka pro užívání nelegálních látek.

Pokud se tedy někdo rozhodne experimentovat s LSD je třeba si uvědomit rizika s tím spojená. I když jsou účinky látky celkem značně individuální, měl by jedinec dbát na reference ze svého okolí, aby eliminoval možné nežádoucí účinky způsobené užitím látek z neověřeného zdroje. Dále je důležité brát celý zážitek jako výjimečnou událost a vytvořit si specifické podmínky. Jednou z nejzákladnějších podmínek je pak to, že by látka neměla být aplikována bez dohledu někoho se zkušeností. Velice důležitým aspektem je pak to, aby jedinec dbal na dávkování. Velká dávka hned v počátcích experimentování může způsobit silnou reakci, která může být pro jedince těžko zvladatelná.

Pokud tedy již však dojde k tomu, že se negativní zážitek dostavil, je nutné jednat co možná nejrychleji, aby zážitek nebyl zbytečně prodlužován. V takovémto případě je ideální, aby někdo v okolí převzal iniciativu a začal se aktivně snažit o zvládnání stavu. Zároveň však samotný jedinec, který stav prožívá musí aktivně spolupracovat na zvládnání stavu a snažit se prožitkům nepoddávat. Ačkoli se toto doporučení může zdát vágní a zcela liché, je aktivní spolupráce klíčovým prvkem. Vůle zvládnout stav může délku zásadně ovlivnit. V takový to moment je třeba, aby se jedinec soustředil na svoje aktuální potřeby. Tyto potřeby pak sdělit právě oné osobě, která by se v každé skupině měla nacházet. V takovémto případě tedy hraje významnou roli skupina, která by měla i přes vliv látky zaujmout střízlivý a kooperující postoj a respektovat jedincovy potřeby.

Pokud by mělo být více pojednáno o těchto potřebách, může se jednat o široké spektrum požadavků, které jedinec může mít. Tyto potřeby se mohou lišit podle charakteru stavu. V rámci vlastní introspekce v průběhu negativního stavu, by měl člověk odhalit, co mu v daný okamžik dělá největší starosti. Jak bylo zmíněno, mohou to být nepříjemné halucinace, nepříjemné prostředí, tíživé myšlenky, či případně přítomnost lidí. Posledně zmiňovaný problém, může celé zvládnání stavu značně komplikovat. A to z toho důvodu, že by v takový moment jedinec neměl být

sám. V takovém momentě by pečující osoba měla přistupovat k „trpícímu“ obzvlášť šetrně. Je jasné, že i tuto potřebu je nutné respektovat, nicméně by měl od člověka udržovat takovou vzdálenost, aby to bylo jedinci dostatečně příjemné, ale zároveň aby tato osoba mohla v případě potřeby podat pomocnou ruku či jinak zasáhnout. Zjednodušeně řečeno, by měla mít pečující osoba svého svěřence stále na očích.

Pokud je jedinec zahloubán do negativních myšlenek, může mu doprovázející osoba pomoci hned několika způsoby. Za prvé tím, že si pouze vyslechne to, co má v daný moment na srdci, tedy prostým containingem. Dále pak tím, že ho bude dostatečným způsobem kotvit v realitě. Což si lze představit tak, že témata konverzace budou směřovat k marginálním věcem běžného života. Jinými slovy bude rozptylovat jeho pozornost. To lze provádět různými způsoby. Jako funkční se dle dotazovaných, ukázalo zlehčování celé situace, tedy působením prostřednictvím humoru. Ukotvení v realitě lze docílit také jasnou strukturou celé situace. Jinými slovy, je nutno naplánovat sled událostí krok za krokem. V tomto kontextu je důležité, aby pečující osoba byla transparentní, tedy oslovovala každý krok, který se chystá provést, a to z toho důvodu, aby všechny postupy byly pro osobu prožívající negativní zážitek dostatečně předvídatelné.

V případě, že jedinec identifikuje jako hlavní problém místo, je třeba mu zajistit doprovod do místa, které mu bude příjemnější a bude ho považovat za bezpečné. Zase je třeba říci, že nároky na místo mohou být individuální. Někdo může chtít být ve volné krajině a otevřeném prostoru, jiný může chtít být v bytě, kde je klid. Při výběru místa k odpočinku a zvládnutí stavu, by člověk měl mít na paměti několik bodů, které musí jedinec splňovat. Za prvé, v místě by mělo být možné uspokojit základní potřeby jedince, mít tedy možnost se napít, najíst a dojit si na toaletu. Za druhé, místo by mělo být osvětleno, protože se ukázalo, že tma je pro některé jedince zúskostňujícím faktorem. Osvětlení by tedy nemělo být příliš intenzivní, spíše tlumené. V místě by mělo být pokud možno čisto a možnost si lehnout. Důležité je zajistit jedinci teplo. Velkým pomocníkem ve zvládnutí stavu může být pak hudba, která v místě hraje. Ta by měla být člověku příjemná, obecně by však měla být rytmická a spíše poklidnější. Hudba může pomoci hned v několika věcech. Za prvé, rytmus pomáhá ke strukturovanosti, a za druhé, zaměstnává jak smysly, tak ale i mysl. Hudba také může ovlivňovat kvalitu vizualizací. Na závěr této části je nutné připomenout, že je třeba přistupovat k člověku opatrně, citlivě

a klíčovým prvkem v redukci stavu je komunikace s jedincem na základě, které pak pomáhající může podnikat další kroky.

Další témata

V průběhu prováděné analýzy se ukázalo, že některé prvky a specifika jsou na tolik silná, že by bylo chybou je opomenout, byť přímo nesouvisí s výzkumnými otázkami. Takovým to tématem je téma Inicie. Téma se objevilo na pozadí hlavního cíle výzkumu.

V kontextu iniciace, za kterou jedinci tuto zkušenost v mnohých případech považovali, je nutno zmínit, že s ní souvisí celá řada faktorů. Bylo identifikováno, že velmi významnou roli hraje věk, ve kterém participanti látku užívali. Jedná se o období adolescence. Toto období je velice dynamické a pro mnohé značně složité. V rámci těchto okolností takřkajíc zapadají i motivy s jakými jednotliví uživatelé do experimentování šli. Nejčastějším motivem bylo experimentování a zkoumání látky, nikoli však v kontextu toho, že by jedinci chtěli prostřednictvím LSD zkoumat sami sebe. Většinou se jednalo o to, že jedinci chtěli poznat látku z hlediska toho, co jim přinese v souvislosti se zábavou. Právě zábava a touha po netradičním zážitku a vykročení ze všednosti byla nejvíce akcentovaná témata ve vztahu k motivaci. Zároveň se objevovalo také velké téma, a to téma příslušnosti k nějaké skupině. Tento moment také koresponduje s obdobím adolescence. A jak už bylo řečeno i samotná skupina vrstevníků má velmi významný vliv na začátek užívání látky. Dokládá to výpověď jednoho dotazovaných, kdy sděluje, že nechtěla být pátým kolem u vozu. Zároveň se také ukazuje, že vědomí toho, že se jedinec podílí na nějaké nestandardní a zároveň nelegální aktivitě, je pro ně také velkým lákadlem a motivací. S tím souvisí také touha po tom, někam patřit, na něčem se podílet.

Dalším potenciálním tématem, které však nebylo dostatečně silné, jsou přínosy negativního zážitku. V tomto ohledu se nenašla úplná shoda mezi jedinci a to z toho důvodu, že značná část tímto směrem vůbec neuvažovala. Ti, co o přínosu přemýšleli, vidí zisk v tom, že si více váží svého duševního zdraví a u mnohých tento zážitek vedl k ukončení užívání. Zároveň se také objevilo tvrzení, že díky negativnímu zážitku byla odbourána jakási vnitřní tenze, kterou jedinec do této doby pociťoval.

8.9. Diskuse

Motivací k výběru tohoto tématu bylo zejména to, že jsem chtěl komplexněji poznat zážitky, které jsou spojeny s užíváním LSD. Zároveň se mezi mými přáteli vyskytovali lidé, kteří s touto látkou v celku značně experimentovali. Dalším z motivů bylo také to, že jsem narazil na obnovený výzkum halucinogenní látky psilocybin, který probíhá v ČR. Dále mě pak zaujala historie výzkumu v tehdejšímu Československu. A jako jeden z největších motivů byla chuť zmapovat právě negativní zážitky jedinců, kteří LSD zkusili. A to z toho důvodu, že většina lidí akcentuje pouze profit z pozitivních zážitků, o kterých toho již bylo mnoho napsáno, kdežto o negativní složce se příliš nemluví.

Tak jako mnohé jiné práce, má i tato svá slabá místa. Reprezentativita výsledků této práce může značně trpět v důsledku malého počtu participantů a dané téma je nutné i nadále zkoumat. V tomto ohledu jsem se potýkal s problémy při výběru do vzorku. Je obecně známo, že komunita uživatelů psychotropních látek je velice těžko přístupná. V tomto případě byl výběr ještě ztížen podmínkou toho, že participant nesmí v době šetření užívat jiné, zejména tvrdé drogy. Tato podmínka byla stanovena proto, aby nedošlo k ovlivnění výpovědí v důsledku zkreslení, které může nastat v případě užívání jiných látek. V tomto ohledu jsem se musel však spolehnout na ústní čestné prohlášení participantů, že jiné drogy v současnosti neužívají. Omezený vzorek mohl způsobit i značnou redukci zjištěných aspektů negativního zážitku. Na druhou stranu je nutno dodat, že většina účastníků v rozhovoru popsala několik negativních zážitků, což toto šetření značně obohatilo. Právě díky problematickému výběru vzorku nemohlo být dosaženo genderové vyváženosti a tudíž v tomto výzkumu převažuje podíl žen nad muži.

V takovémto typu šetření se nemůžeme vyhnout zkreslení výsledků ze strany účastníků. A to vzhledem k tomu, o jaké téma se jedná a také tím, že já samotný zkušenosti s touto látkou nemám. Kombinace těchto dvou okolností mohla způsobit to, že se participant mohli stylizovat a zároveň mohli chtít vyvolávat dojem exkluzivity a senzace, což konec konců u některých dokazovalo i nadšení s jakým se o téma a práci zajímali.

V průběhu sběru dat došlo v důsledku zaujetí pro téma u některých dotazovaných k neúměrnému rozvětvení rozhovoru, které mělo za následek

prodloužení celého sběru a mohlo zapříčinit nahromadění údajů, které mohly zakrýt některé důležité informace. U některých jedinců jsem se naopak potýkal s nízkou produkcí odpovědí, která byla způsobena, dle slov respondentů tím, že je jejich zkušenost proběhla před mnoha lety. Na tomto místě se mohu pouze zamýšlet nad tím, zda se jednalo o neochotu sdělit informace nebo skutečně o „špatnou paměť“.

Samotný sběr dat probíhal na různých místech, a to dle uvážení jednotlivých účastníků výzkumu. V tomto ohledu jim byla dána volná ruka pro výběr prostředí a to z toho důvodu, aby jim byla zajištěna dostatečná míra komfortu a bezpečí. I když byl výběr ponechán na nich, mohlo dojít k ovlivnění výpovědí v rámci jisté zdrženlivosti, protože se vždy jednalo o rozhovory na veřejných místech. Odpovědi byly zaznamenány na záznamové zařízení a následně přepsány. Údaje, podle kterých by bylo možné jednotlivé účastníky identifikovat, byly buď odstraněny nebo změněny, jako například jména všech zúčastněných nebo osob, o nichž participanti mluvili. Nutno dodat, že všichni účastníci byli předem rámcově seznámeni s obsahem rozhovoru a i s jeho účelem.

Silné stránky této práce lze najít v tom, že podrobně mapuje genezi jednak užívání látky, ale i rozmanité aspekty negativního zážitku, jako takového. Tato zjištění mohou pomoci více pochopit prožívání jedince, jež se nachází pod vlivem LSD. Zároveň byla formulována doporučení a postupy, jak k takovému jedinci přistupovat a pomoci mu v dané situaci. Tyto doporučení mohou posloužit, jak odborníkům, kteří se na pomoc jedincům v akutních stavech zaměřují, tak i laické veřejnosti, která se může s takovýmto jedincem setkat, například na veřejných akcích.

Zjištění vyplývající z realizovaného výzkumu se do jisté míry shodují s poznatky v teoretické části práce. Shody můžeme nalézt například v popisu průběhu negativního zážitku. Dále pak můžeme nalézt shodu mezi doporučeními plynoucími z výzkumné části a postupy PsyCare. I když v tomto ohledu můžeme nalézt i některé odchylky a to například v tom, že PsyCare postupy radí se zážitkem nebojovat, ale spíše ho přijímat a nechat ho plynout. Z výpovědí respondentů je však zřetelné, že naopak preferují aktivní přístup ke zvládnutí situace. Dále je důležité zmínit, že argument některých uživatelů, že psychedelika slouží k osobnostnímu rozvoji, je jistě pravdivý. Nicméně je nutno dodat, že tento potenciál mají téměř výhradně v kontrolovaném, terapeutickém prostředí a pod dohledem zkušeného

terapeuta. Výsledky tohoto šetření ukázaly pouze malý pozitivní efekt na další život jedinců. Pozitiva plynoucí z prožitých zážitků, jsou snad jen v tom, že 4 ze 6 účastníků upustili od svévolného užívání psychedelických látek, a že si více váží svého duševního zdraví.

Závěr

Diplomová práce se zabývá tématem negativního zážitku po užití psychedelické látky Diethylamidu kyseliny lysergové (LSD). Zejména se zaměřuje na detailní popis celého zážitku s cílem zachytit a popsat jeho specifika. Tato specifika pak sloužila k formulaci doporučení, jež mohou přispět ke zvládnutí negativního zážitku.

Psychedelická zkušenost může mít povznášející efekt na osobnost člověka, nicméně pokud jedinec užije psychedelickou látku za špatných okolností, může mít vliv zcela opačný. Zážitek může být traumatizující a za určitých podmínek může ohrozit zdraví jak samotného jedince, tak ale i ostatních lidí.

Ačkoli je tato látka na seznamu kontrolovaných léčiv (tudíž je postavena mimo zákon), není v rukách státního aparátu zamezit užívání těchto látek nelegálně. Není možné před touto situací zavírat oči a je třeba se k této situaci stavět čelem. Právě toto nelegální užívání psychedelických látek, a to zejména na hudebních festivalech, má za následek zvýšenou incidenci výskytu negativních prožitků, ale i hospitalizací. V rámci snižování těchto případů je třeba celospolečenská osvěta a systém péče, který by se o takovéto jedince, například na velkých akcích, dokázal postarat. Zárodky této péče již mohou být u nás pozorovány. Nicméně je tato péče stále v plenkách.

V teoretické části této práce byly popsány aspekty spojené s užíváním LSD. Nejprve bylo pojednáno o vědomí, na které mají halucinogeny přímý vliv. Následně pak byla zevrubně popsána látka LSD na niž byla práce zaměřena. Byla uvedena celková charakteristika látky společně s popisem vlivu látky na mozek uživatele. Dále byla zmíněna některá historická fakta ve vztahu k LSD. Důraz byl kladen na historii výzkumu v Československu. Pro ucelený přehled byly dále představeny i další halucinogenní látky. Následně pak bylo pojednáno o současném stavu výzkumu psychedelických substancí. V závěru první části práce pak byly zmíněny projekty, které se zaměřují právě na odvětví Harm Reduction se zaměřením na psychedelické substance.

Ve výzkumné části pak byl definován výzkumný problém na základě něhož byly ustanoveny tři výzkumné otázky. Pro zjištění odpovědí na tyto otázky byla zvolena kvalitativní metodologie. Výzkumu se zúčastnilo 6 dobrovolníků ve věku

22-33 let. S těmito účastníky pak byly provedeny rozhovory, jež se opíraly o polostrukturovaný dotazník. Sebraná data byla následně podrobena Tématické analýze, ze které vyvstalo 10 klíčových témat, jež poskytly odpovědi na formulované výzkumné otázky.

Výsledky poskytly komplexní přehled o negativním zážitku po požití psychedelické látky LSD u zkoumaných subjektů. Tento přehled byl následně použit k formulaci doporučení, jež mohou sloužit laické i odborné veřejnosti k vytváření nových postupů pro zvládání negativního stavu a k vylepšování postupů stávajících.

Seznam použitých zdrojů

1. Andrashko, V., & Molčanová, K. (2017). Nástrahy na cestě. In F. Tylš & kol., *Fenomén psychedelie: Subjektivní popisy zážitků z experimentální intoxikace psilocybinem doplněné pohledy výzkumníků* (pp. 41-48). Praha: Dybbuk.
2. Ball, M. W. (2009). *Duše šalvěže: šalvěj divotvorná a entheogenní zážitky*. Praha: Dybbuk.
3. Benda, J. (2007). *Mystika a schizofrenie: mystické zážitky jako předmět klinického zájmu*. V Ústí nad Labem: Jan Benda
4. Braun, V., & Clarke, V. (2012). Thematic analysis [Online]. *Apa Handbook Of Research Methods In Psychology, Vol 2: Research Designs: Quantitative, Qualitative, Neuropsychological, And Biological*, 57-71. <https://doi.org/10.1037/13620-004>
5. Carhart-Harris, R. L., Kaelen, M., Bolstridge, M., Williams, T. M., Williams, L. T., Underwood, R., et al. (2016). The paradoxical psychological effects of lysergic acid diethylamide (LSD) [Online]. *Psychological Medicine*, 46(07), 1379-1390. <https://doi.org/10.1017/S0033291715002901>
6. Česká psychedelická společnost [Online]. (2015). Klecany. Retrieved July 21, 2018, from <https://czeps.org>
7. De Gregorio, D., Comai, S., Posa, L., & Gobbi, G. (2016). D-Lysergic Acid Diethylamide (LSD) as a Model of Psychosis: Mechanism of Action and Pharmacology. *International Journal Of Molecular Sciences*, 17(11), 1953-. <https://doi.org/10.3390/ijms17111953>
8. Gasser, P., Kirchner, K., & Passie, T. (2014). LSD-assisted psychotherapy for anxiety associated with a life-threatening disease: A qualitative study of acute and sustained subjective effects [Online]. *Journal Of Psychopharmacology*, 29(1), 57-68. <https://doi.org/10.1177/0269881114555249>
9. Gotvaldová, K. (2017). Magické houby a psilocybin. In F. Tylš & kol., *Fenomén psychedelie: Subjektivní popisy zážitků z experimentální intoxikace psilocybinem doplněné pohledy výzkumníků* (pp. 13-15). Praha: Dybbuk
10. Grof, S., & Grof, C. (2011). *Holotropní dýchání: nová cesta k sebeobjevování a léčení*. Opava: Holos.
11. Grof, S. (2007). *Nové perspektivy v psychiatrii a psychologii: pozorování z moderního výzkumu vědomí*. Praha [sic]: Moraviapress.
12. Grof, S. (2004). *Psychologie budoucnosti: poznatky a poučení z moderního výzkumu vědomí*. Praha: Perla.

13. Grof, S. (1993). *Holotropní vědomí: Tři úrovně lidského vědomí, formující naše životy*. Praha: Gemma89.
14. Grof, S. (1992). *Dobrodružství sebeobjevování*. Praha: Gemma 89.
15. Guyton, A. C., & Hall, J. E. (c2006). *Textbook of medical physiology* [Online] (11th ed). Philadelphia: Elsevier Saunders. Retrieved from <http://jpkc.hactcm.edu.cn/2012yxslx/file/Textbook%20of%20Medical%20Physiology.pdf>
16. Hartl, P., & Hartlová, H. (2000). *Psychologický slovník*. Praha: Portál.
17. Help Provide Compassionate Care for Difficult Psychedelic Experiences [Online]. (2018). In *MAPS*. Santa Cruz. Retrieved from <https://www.maps.org/zendo2016>
18. Hendl, J. (2016). *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace* (Čtvrté, přepracované a rozšířené vydání). Praha: Portál.
19. Hofmann, A. (1997). *LSD - mé nezvedené dítě*. Praha: Profess
20. Hausner, M., & Segal, E. (2016). *LSD: výzkum a klinická praxe za železnou oponou*. Praha: Triton.
21. IHRA. (2010). *What is Harm Reduction?: A position statement from the International Harm Reduction Association*. London. Retrieved from https://www.hri.global/files/2010/08/10/Briefing_What_is_HR_English.pdf
22. Jak zvládnout náročnou zkušenost [Online]. (2015). In *Česká psychedelická společnost*. Klecany. Retrieved from <https://czeps.org/wp-content/uploads/badtrip-20161107.png>
23. Kalina, K. & kol. (2001). *Mezioborový glosář pojmů z oblasti drog a drogových závislostí*. Praha: Filia nova.
24. Kalina, K. (2008). *Základy klinické adiktologie*. Praha: Grada
25. Koenig, H. G. (2012). Religion, Spirituality, and Health: The Research and Clinical Implications [Online]. *Isrn Psychiatry*, 2012, 1-33. <https://doi.org/10.5402/2012/278730>
26. Koukolík, F. (c2007). *Proč se Dostojevskij mýlil?: o vědomí, empatii, altruismu, lásce, zlu a religiozitě*. Praha: Galén
27. Krebs, T. S., & Johansen, P. -Ø. (2012). Lysergic acid diethylamide (LSD) for alcoholism: meta-analysis of randomized controlled trials [Online]. *Journal Of Psychopharmacology*, 26(7), 994-1002. <https://doi.org/10.1177/026988111243925>

28. Linton, M. (2015). Altered states of consciousness and creative expression [Online]. *The International Journal Of Transpersonal Studies*, 34(1-2), 98-102
29. LSD-25: Přehled základních informací o látce [Online]. (2017). In *Česká psychedelická společnost*. Klecany: CZEPS. Retrieved from <https://github.com/czeps-org/factsheets/blob/master/pdf/factsheet-lsd.pdf>
30. Masters, R., & Houston, J. (2004). *Druhy psychedelické zkušenosti: klasický průvodce účinky LSD na lidskou psychiku*. V Praze: Maťa.
31. Miovský, M. (2006). *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Praha: Grada.
32. Miovský, M. (2003). Halucinogenní drogy. In K. Kalina, *Drogy a drogové závislosti: Mezioborový přístup* (pp. 169-172). Praha: Úřad vlády České republiky.
33. Miovský, M. (1996). *LSD a jiné halucinogeny*. Boskovice: Albert.
34. Modaberi, S., Shahbazi, M., Dehghan, M., & Naghdi, N. (2018). The role of mild treadmill exercise on spatial learning and memory and motor activity in animal models of ibotenic acid-induced striatum lesion [Online]. *Sport Sciences For Health*, 1-10. <https://doi.org/10.1007/s11332-018-0467-9>
35. Páleníček, T., Balíková, M., Bubeníková-Valešová, V., & Horáček, J. (2008). Mescaline effects on rat behavior and its time profile in serum and brain tissue after a single subcutaneous dose [Online]. *Psychopharmacology*, 196(1), 51-62. <https://doi.org/10.1007/s00213-007-0926-5>
36. Plháková, A (2003). *Učebnice obecné psychologie*. Praha: Academia.
37. PsyCare [Online]. (2015). Retrieved July 21, 2018, from <http://psycare.cz>
38. Revonsuo, A., Kallio, S., & Sikka, P. (2009). What is an altered state of consciousness? [Online]. *Philosophical Psychology*, 22(2), 187-204. <https://doi.org/10.1080/09515080902802850>
39. Rock, A. J., & Krippner, S. (2007). Does the concept of 'altered states of consciousness' rest on a mistake? [Online]. *The International Journal Of Transpersonal Studies*, 26, 33-40
40. Roubíček, J. (1961). *Experimentální psychosy*. Praha: Státní zdravotnické nakladatelství.
41. Schmid, Y., Enzler, F., Gasser, P., Grouzmann, E., Preller, K. H., & Vollenweider, F. X. (2015). Acute Effects of Lysergic Acid Diethylamide in Healthy Subjects [Online]. *Biological Psychiatry*, 78(8), 516-518. Retrieved from https://edoc.unibas.ch/42234/1/20160316150932_56e9691c51f97.pdf

42. Stafford, P. G. (1997). *Encyklopedie psychedelických látek*. Praha: Volvox Globator.
43. Toro, G., & Thomas, B. (2008). *Drogy snění*. Praha: Volvox Globator.
44. The Zendo Project training manual [Online]. (2014). In *MAPS*. Santa Cruz. Retrieved from <https://www.maps.org/images/pdf/Psychedelic-Harm-Reduction-2015.pdf>
45. Trip (LSD) [Online]. (2009). Retrieved July 15, 2018, from <https://www.extc.cz/trip--lsd-.html>
46. Tylš, F. (2017). Experimentální psychóza. In F. Tylš & kol., *Fenomén psychedelie: Subjektivní popisy zážitků z experimentální intoxikace psilocybinem doplněné pohledy výzkumníků* (pp. 29-36). Praha: Dybbuk
47. Tylš, F. (2015). Neurobiologie psilocybinu ve vztahu k jeho potenciálnímu terapeutickému využití [Online]. *Psychiatrie*, 19(2), 104-112. Retrieved from <https://docplayer.cz/10937651-Neurobiologie-psilocybinu-ve-vztahu.html>
48. Tylš, F., Páleníček, T., & Horáček, J. (2014). Psilocybin—summary of knowledge and new perspectives. [Online]. *European Neuropsychopharmacology*, 24(3), 342-356. Retrieved from https://www.researchgate.net/profile/Filip_Tyls/publication/259517753_PSILOCYBIN_-_summary_of_knowledge_and_new_perspectives/links/59dcb56ba6fdcc1ec8a79f0c/PSILOCYBIN-summary-of-knowledge-and-new-perspectives.pdf
49. Ungerleider, T., Fisher, D., Fuller, M., & Caldwell, A. (1968). The "Bad Trip" - The Etiology of the Adverse LSD Reaction [Online]. *American Journal Of Psychiatry*, (124), 1483-1490. Retrieved from https://www.erowid.org/chemicals/lsd/lsd_journal2.shtml
50. Vanek, M. (2008). *Duchovno na zemi*. Praha: Milahelp.
51. Vejmlola, Č. (2017). Od nepaměti do dnešních dnů. In F. Tylš & kol., *Fenomén psychedelie: Subjektivní popisy zážitků z experimentální intoxikace psilocybinem doplněné pohledy výzkumníků* (pp. 16-19). Praha: Dybbuk.
52. Yensen, R., & Dryer, D. (1996). The Consciousness Research of Stanislav Grof [Online]. *Textbook Of Transpersonal Psychiatry And Psychology*, 75-84. Retrieved from https://www.researchgate.net/profile/Richard_Yensen/publication/301893249_The_Consciousness_Research_of_Stanslav_Grof_A_Cosmic_Portal_Beyond_Individuality/links/5812232e08aea2cf64e2554f/The-Consciousness-Research-of-Stanslav-Grof-A-Cosmic-Portal-Beyond-Individuality.pdf

Přílohy

Příloha 1. : Rozhovor 1 - Lída

Demografické údaje :

žena, 25 let

Zaměstnání - administrátor

Vzdělání-středoškolské s maturitou

V: Takže kdybys mi teď mola popsat okolnosti, které tě vedli k tomu zkusit LSD.

R: No to byl takovej festival jmenuje se to „sáj háj” a mě to přijde, že je to festival přímo zaměřenej přímo na správněj set a seting pro „Tripení”. Jsou tam všude lampy je to v přírodě, lidi tam nepoužívaj mobilu nejsou tam žádný reklamy blikací, je to docela uzavřená komunita, je tam omezenej počet lidí. On ten festival teda skončil. To bylo na čtyři cykly.

V: Hmm

R: No a na tom druhym ročníku, to bylo 2014, tak tam jsem požila první a to byla čtvrtka. Jsem měla strach žejo nevezmu si poprví něco co vůbec neznám takže jsem měla čtvrtku, pak jsem chvíli na to měla půlku. To mně nic neudělalo prostě.

V: Hmm

R: Prostě čekáš nějakou pecku no a prostě hm se ti jen trošku vlní vlastně mně to neudělalo nic. A pak až jsme to měla poprvé. To jsem měla asi tři měsíce potom.

V: Takže nejdřív byly nějaký dvě zkušenosti o ničem ? A po třetí kýžený efekt ?

R: po třetí se to už jako totálně rozjelo, to byl mazec.

V: No a kdy jsi poprvé slyšela o LSD a co jsi si o tom myslela?

R: No ja si popravdě nepamatuju kdy jsme o tom slyšela poprví jako to je taková general knowledge prostě no existuje LSD jako nemyslela jsme si nic špatnýho, ale asi jsem neznala někoho kdo by to bral ... hmm no tak já poslouchám hodně psychedelickou hudbu ... no a prostě to jde ruku v ruce mi přijde ale asi kamarádi no no a taky jsme si hodně četla na internetu na poradně Extc.... znáš ?

V: NE :D

R: Mrkni tam jsou docela dobrý informace. tam jsem z toho hodně čerpala, třeba jak dlouho to trvá, kdy máš ten highest peak

V:hmm

R: no oni tam mluví hodně o tom setu a setingu no to je alfa a omega tripu

V: Můžeš mi o tom říct víc ?

R: Jo. Set je nastavení mysli. prostě Mind set. Musíš bejt faakt v pohodě. Jakože dlouhodobě neřešit žádný důležitý věci. Nebo bejt v prdeli že se s tebou někdo rozešel nebo ti někdo umřel. To může vyplavat na povrch. Takže je potřeba bejt fakt pár měsíců v pohodě. No a to právě souvisí s tím mým bad tripem, protože jsem v pohodě nebyla. (smích)

No a pak máš setting to je okolí ve kterým jseš třeba „psy high” je bezvadný tam dokonce fungoval projekt „sáj kér” kde byli lidi, který se zaměřovali na to, byli to dobrovolníci a zároveň z český psychedelický společnosti, kterou možná znáš.. No tak ty tam měli Jurtu kam ses mohl jít vypovídat nebo prostě vyzevlit když ti bylo zle z toho nebo se jít jenom tak informovat. To i právě přispívá k tomu správnýmu settingu. No a to si právě ten můj známěj dal tři že jo protože věděl, že když se něco posere tak bude moc jít tam.

V: Aha

R: A na tom festáku kde já jsem měla ten bad trip to bylo 2015 tak tam to nebylo ... tak moc mi to tam chybělo.

V: aha takže tam teda byla nějaká první pomoc

R: jo jo ono to ale mělo čtyři ročníky no a bylo to až na tom čtvrtým ono se to rozjíždí strašně pomalu. Ono už to v jinech zemích funkuje nějaký ten „sáj kér“ ... teda ono se tomu tak říká v Čechách já nevím jak se tomu říká jinde

V: no ono to spadá do oblasti Harm reduction

R: jooo joo přesně no tak ono to většinou bejvá na „Sáj trens“ akcích ale tohle to byla jakoby roková hudba psychedelická akorát

V: takže na těch akcích se přímo počítá s tím že si to tam lidi vezmou a může se něco posrat

R: jo jo přesně... ale zároveň je k tomu nespočet přednášek ... jako to bylo denně 10 přednášek o setu a setingu to jsem slyšela asi desetkrát a mohl jsi se přijít informovat o tom co co dělá jako a tak ... takže bezvadný ... Jak jsme se k tomu dostali vlastně ?

Jo ten set a setting

V: ano

R: takže set je mind set a seting je okolí ve kterým jseš, pro mě je třeba strašně důležitý vědět co budu dělat, takže mít nějaký plán. Takže já když si dám tripa tak mám seznam věcí který chci dělat ... jako ne vždycky se ho držím, ale jenom to vědomí že ten seznam mám je super... a ten setting třeba ... je důležitý aby ti bylo teplo ... ono teda na tripu ti není teplo ani zima ... ale když jsem měla já ten bad trip tak začalo třeba pršet (chcát) to byl třeba prů...r no ale to neovlivníš žejo ale tak jakoby no my jsme neměli ani stan ... takže nebylo úniku.... třeba musím bejt najedená protože „ tripíš“ 8 hodin během kterých máš hlad .. já když mám hlad tak jsem úplně v hajzlu já nemůžu nic ... strašně mě bolí tělo a tak ... takže seting a okolí ... no a musíš bejt se správněma lidma musíš je mít rád ... musíš jim věřit

V: Ještě se vrátím k tomu seznamu těch činností ... na tom seznamu máš věci, který víš že podporují dobrý průběh to tripu

R: No prostě nechci aby se stalo že nebudu mít co dělat. Že budu sedět ...čekám na ten trip tři měsíce a pak jsme sjetá a nevím co mám dělat.

V: AHA

R: já nevím proto tam mám třeba skupinu na facebooku chatovací kam si hážu zajímavý věci a když si dám tripa tak si to rozklikám a mám 20 záložek na googlu a díky tom jsme se dostali takhle na ty dokumenty o Hofmannovi a o Timothy Leareym což bylo super ...no díky tomu no pak tam mám třeba : „Chci si namalovat domy na Žofíně“ a nedostanu se k tomu nakonec ...

V: A kolikrát jsi to celkově zkusila?

R : (počítá) dejme tomu patnáctkrát, když počítám ty co vyšly teda ty dva trapný o ničem ... to se vůbec nepočítá

V jo jo

V: No a co byl ten impulz že jsi se rozhodla: „Tak a teď to zkusím“

R: No hele byli jsme na tom psy high byla to ideální příležitost bylo to tam krásný seděli jsme na paletě seděli jsme pod dekou byla jsme obklopena fajn lidma svým budoucím klukem a kamarádkou jjejím klukem to jsou lidi který mám úplně nejraději ... seděla jsem naproti projekci byly všude stromy oheň v blízkosti teplo a do toho kapela bylo to super ale to byla ta čtvrtka teda no a potom když už jsme si dala tu celou a udělalo to věci tak to bylo v jednu sobotu kdy jsme měla bejt doma se svým tehdejším klukem a byla jsme nasraná že musím bejt doma protože to bylo na prd s ním a byla jsme ve vaně a volal mi kamarád že hraje skvělá kapela a že prostě musím jít a že je to boží a super a tam na mě kámoš vybař že má teda tohle a že si to dáme a že ten můj budoucí kluk do toho jde taky no tak jsem nechtěla bejt pátý kolo u vozu takže jsem tam byla s kámošem který si to daj tak jsme si to dala taky a bylo to nejlepší rozhodnutí máho života. Protože v ten večer ... jako bylo to dobtý tam nebyl žádný bad trip to bych ani nerozebírala bylo to prostě boží a tak.... a pak jsme se procházeli po Karlíně a byli jsme v Africe jakoby byli tam vysoký stromy a gorily a pak jsme došli do Anglie a to bylo Karlínský náměstí a tam byla taková růžová jinovatka a mlha a oranžový listy.... bylo to 18.10. na podzim ... takže od té doby miluju podzim bylo tam jezírko a my tam seděli a balili jsme špeka no a v ten moment se na mě (ten kluk podíval) no a já jsem to tak cejtla že se do mě zamiloval a dokonce mi to i potvrdil no to už bylo teda 19. to už bylo po půlnoci

V: ještě se vrátím k tomu úplně prvnímu zážitku Byl to jako nějaký spontánní nápad ? .. Tak teď jsem tady je tady ta možnost si to vzít a ty podmínky jsou k tomu ideální

R: No ten první ty podmínky byli ideální a byl to spontánní nápad kámoš řekl hele co mám...

V : Teď a tady ? nebylo teda ... teď tam jedu a možná si dám ?

R: spíš to bylo teď a tady Což bylo specifický pro ty první dávky, že to bylo teď a tady potom už jsem to začala mnohem víc plánovat... třeba že si to dáme na tom letošním psych Higi jsme věděli už třeba dva roky ... že jsme si to dali teďka minulej tejden to jsem plánovali od září už to jako plánujem víc

V: Takže je tam kladenej důraz na ten set ?

R: Jo jo set a seting to rozhodně

V: Můžeš mi říct jak to probíhá? Můžeš mi říct něco víc o tom?

R: ono to není zas tak složitý

V: Jak to vypadá konkrétně u Tebe ?

R: Prostě musím být v pohodě vím kdy jsme a kdy nejsem třeba teď bych si ho dala protože jsme faaakt v pohodě ale když jsme si to dala a měla jsem ten bad trip tak jsme měli s přítelem takový nevyřešený problémy to se na tom hrozně podepsalo v tu chvíli on se mi snažil pomoci.... mě bylo zle ...ale jenom chvilku protože on byl jakoby sjetej a užíval si to takže mi věnoval třeba půlhodinu času...která pro mě byla těžce neadekvátní ...já jsem si představovala že když mi je blbě že se mi bude věnovat celou dobu ale to on neviděl ... takže si myslím že tomu hodně pomohla že jsem měla tak příšernej bad trip ...no a ten seting no je třeba si to fakt strašně rozmyslet s kým si to dáš třeba se mnou si to chce dát teda né že bych byla tak oblíbená...ale chce si to dát spousta lidí, ale ja si to s nima prostě nedám protože je třeba neznám dost dobře a nechci pro mě je to nějaký unikátní a jedinečný zážitek v sortě mých kamarádů kterej nechci zažít jen tak s někým to je skoro jak sex v podstatě když o tom tak přemýšlím ... ale ja to mám trochu specifický mám třeba kámoše kterej si dává půlku jednou za měsíc a tlemí se u toho jenom se tlemí od rána do večera ... na tomhle se třeba nejsme schopný shodnout protože pro mě je trip úplná můza a pro něj to je sranda

V: Takže je to o nějakém společném nastavení s těma kamarádama ?

R: Jo ale ja si to většinou dávám se svým klukem s ním to cejtíme stejně ... on je teda třeba první dvě hodky v hajzlu ale třeba to bylo na tom letošním psy highii ... tam ho držím za ruku to ti teda pak povím u toho negativního ale teď jenom zmíním že on byl úplně v prdeli protože on si dal tři ... on viděl Ježíše a Noemovu archu a viděl jak jdou lidem kódy z hlavy, jako doteďka si to přesně neumím představit protože to nepřenešou no a já jsem ho držela za ruku on seděl u ohně ... takhle z něj chcal pot, nešlo s ním hnout ale držela jsem ho za ruku a prostě jsem cejtila že všechno bude v pohodě a jseš prostě takovej vnímavější ... není to teda že máš věšteckou kouli místo rukou prostě t jakoby nějak vycejšíš nebo co, já jsem i cejtila když jdou impulzy a on najednou to začal hltat a kmitat oči jsme cejtila v tom pulzování ruky ...takový až věštecký skoro ale není ... Je to chemie vši co ... asi tam vidím něco co tam není

V: A jak se díváš na tohle, že někteří lidi to vidí čistě jako chemii ...

R : No my jsme obešli spoustu přednášek od ČEPSu ...český psychedelický společnosti.... doporučuju úplně všechny no a tam právě ja jsem to dřív brala právě jako čistě mystickou věšteckou věc ... protože prostě tam spoustu lidí tma na tý přednášce říkali třeba nějaký oběv ...nebudu ho jmenovat ... vím udělal ho na LSD ... nějaký umělecký díla ...vím že to ten můj kámoš nakreslil na tripu ...takže si řekneš vezmeš si tripa a jsi všemohoucí víš všechno umíš všechno ... no a tak to samozřejmě není ...jenom něco sežereš a ono ti to změní synapse ..hodu cejtíš a taktakže jsem z toho byla smutná ...že jsem v tom viděla něco co v tom nebylo a najednou to byla chemie ale to už je tak rok zpátky už jsem se přes to přenesla a je to prostě chemie

V: ještě pro ujasnění... Když jsi si to vzala poprvé tak jsi byla venku, jak jsme se bavili.

R:jo jo to jsem byla venku při tom druhym kdy už mi to něco udělalo jsem byla v klubu ...přitom hrozná blbost zpětně když se na to dívám Dát si první trip na koncert ? blbost
Ale sedlo to báječně byla tam kapela se kterou jsme teďka kamarádi a dokonce jsme s nima Tripovali v lese jako našťestí to sedlo ta hudba byla boží lidi tam byli fantastický ... ale mohlo se cokoliv posrat a byla bych nadosmrti v hajzlu ...nebo nadosmrti ... už bych si to třeba nedala. ...měla jsme kliku no ... to je taky nutný říct ale primárně venku

V : Říkala jsi teda že jsi byla ve společnosti kamarádů

R: (přikyvuje)

V: Když se teda dostaneme k tomu jádru k tomu negativnímu zážitku. Jestli bys mi o tom mohla povědět

R: Já jsme teda měla dva.

R: Hele jo tak poprvé jsme si to dala toho 18.10. a přišlo nám to hrozně skvělý že se nemůže nic stát takže hned další tejdén že si to dáme znova ... protože kapela hraje kousek od mého baráku v centru Prahy ... ne prdlajs že si to dáme s tím mým budoucím klukem jen tak na procházku Prahou a protože jsem minule měla hrozný hlad ... to jsou teďka zkušenosti který mám teď jsem tenkrát vůbec nevěděla ... tak jsme si to dali na autobusový zastávce jeli jsme autobusem do nějaký závodní jídelny tam jsme si dali svíčkovou s kolou no a pak to začalo najíždět ... no a v tu chvíli ... „ten kluk“ zjistil ... že ty tripy nemá protože on měl u sebe ještě nějaký navíc ... jako prostě úplný jmění a najednou on to nemá v tý kapse ... tak nás nenapadlo nic lepšího než jet tím zaprdeleným busem zpátky na tebe Opatov ... což je fakt daleko no tak jsme jeli zpátky na tu zastávku ... mě se po cestě dělalo blbě žejo ... to byli takový ty starý karosy ještě ... takže mě se to tam celý takhle hejbal ... a teď jedeš strašně dlouho bez zastávky a teď se ti chce vystoupit ale ten autobus prostě nestaví no a když jsme vystoupili na tý zastávce tak tam samozřejmě žádný tripy nebyly no a že jedeme zpátky no a to už se mi dělalo fakt zle ... už ani nevím jak přesně ... šli na mě mráčky bylo mi zle klasicky samozřejmě je mi blbě tak co ... jdu se vyblejt žejo první co mě napadne Jela jsme domů asi 40 minut tramvají ... dojela jsme domů tam jsme se vyblila ... žejo abliha jsme takový černý věci teď vím že to byla ta kola ale v ten moment jsme chytla schízu že bleju ty fetku ty drogy my jsme měli v plánu že půjdeme za kámošem na byt jo ... to bylo tak nedomyšlený mi jsme byli tak potrestaný nepřipraveností ... jak jsem to brali na lehkou váhu tak si dáme tripa a půjdeme si dát svíčkovouno a pak jsem už jen byla doma no a to byl ten můj první bad trip ... takže jsme byla akorát doma a blila jsme a vedle mě byl bejvalej ožralej a prostě chrápal no a sral mě prostě vůbec si mě nevšímala protože měl co dělat se sebou ...no jenom jsem ležela ...nemohla jsem spát ... chceš zavřít oči ale nejde to máš je jak na pružinách svědilo mě celý tělo pořád jsme se ošivala nic mě nebavilo ...nejhorší je koukat se do zrcadla ...nikomu to nedoporučuju ... koukáš a máš obrovský černý zornice ..uplně jseš takovej propadlej jak Pergnerka po perníkua říkáš si to jsme já ? ... to jsme dopadla teda a já jsem na ten trip tak strašně chtěla a já se z něj nemůžu dostat ...no ja jsme přijela domů v 11 večer a usnula jsme třeba v 7 -8 ráno a ještě vedle mě spal týpek kterej o ničem nesměl vědět ...jako kdybych chodila v tu dobu se svým stávajícím klukem tak to dopadne třeba jinak no každopádně to teda dopadlo takhle No a další tejdén že hraje ta kapela kousek od mého baráku no a že si to dáme tak jsme se sešli s kámošema v čajovně ná zbylo asi 10 ale 5 - 6 si to dalo a pak jsme šli do toho klubu no a on ten můj současnej kluk měl u sebe nějaký tripy a dostal schízu že to všichni ví že na něj volaj tajný ...mě se dělalo blbě páč moje poslední zkušenost byla fakt příšerná ...samozřejmě jsem se na sebe chodila koukat do zrcadla ...viděla jsme to samý ,.... polejvala jsme se vodou ja jsme se chtěla jen tak lehce opláchnout ale totálně jsme se zlila tou vodou a ještě ten klub byl takovej stísněnej lidi jakoby na mě blbě čuměli ...všímáš si toho ..ale pak jsme se dostali ven a nakonec to dopadlo jako výbornězapracovala jsme ,.... říkala jsme nebudu blejt ...budu v klidu nic se neděje už vím co mám dělat ...no a pak jsme šli ven z toho klubu a procházeli jsme se asi 6 hodni po Praze a bylo to nádherný ... nevím jak všechno se třpytí hejbe je ti trašně příjemně teď jsme slyšela v jednom filmu hlášku„tahle noc je perfektníjak perfektní It's so perfect you dont need to know this “

není ti vedro není ti zima je ti prostě perfektně... no a to máš přesně na tripu ... není ti vedro není ti zima já jsem třeba seděla a byla mi zima na nohy a říkám si ale to je jejich problém avšak mi to nevadilo ... nebo na tom posledním mě bolela hlava třeba poslední 3 hodiny a vůbec jsme to neřešila jakob někde tady mě bolí hlava ale no a co no stress... no a prostě jsme jenom tak chodili no prostě pamatuji si že na tom tripu mě můj kluk hrozně poslouchal stíhal všechny moje myšlenky ... tebe napadaj prostě spousta věcí ... jsme řešili rodinu holky a školujakoby stíhal a poslouchal a jakoby on taky mluvil ... střídali jsme seo a chodili jsme po Praze ...nikdo nikde ..jen pouliční světla byly 3 ráno a bylo to prostě hezký

V : Jestli to dobře chápu ...tak ten zážitek byl nejdřív negativní a pak se to zhouplo do dobrého?

R: Jo Já jsme dokonce v jednu chvíli když mi v tom klubu bylo zle a pak dorazil ještě ten můj bejvalej a čuměl na mě blbě ...prostě vůbec netušil.... no a mě to sralo že tam sedí bejvalej a baví se s mejma kámošema který nejsou sjetý no a ten kluk má schízu že po něm jdou tajný tak jsme se sebrala šla ven šla jsme do obchodu tma jsme si koupila dva pohledy prošla jsme se venku těma místama který znám a udělal se mi líp ... i ten klub je prostě špatně ergonomicky řešený..... no takže jsme šla ven a udělalo se mi dobře a pak jsme šli ven s tím klukem a bylo to dobrý ... ale jak říkáš ze začátku to vypadalo jako že to bude hodně v prdeli a nakonec se to spravilo

V: Se to spravilo samo ... nebo ses na tom nějak aktivně podílela ...

R: No samozřejmě se musíš přemlouvat představ si že sedíš chce se ti blejt a ty se přesvědčujes že se ti blejt nechce ..jakoby tady ti něco bublá (ukazuje na krk) a ty si říkáš no to si jenom představujuvíš klídek ... je to hrozně těžký.... fakt mě to naučilo pracovat ... ale pořád mám velký rezervy takže to dopadlo dobře ale předtím to byl bad trip Ale ten ten největší bad trip co jsem měla to bylo v létě 2015 to jsme s tím klukem začal chodit a hnedka bydlet no a on s nikým předtím nebydlel ... takže začínáš s někým bydlet a bylo to takový složitý takže i když si myslím že je to můj soulmade tak tam nějaký problémy byly ... no a jeli jsme na ten festák a po cestě nám kleklo auto uplně hrozným způsobem ...takže jsme tam dojeli pozdě večer takže jsme si to tam ani

pořádně neprohlídli a šli jsme spát a další den ..že si to dáme ... ale neměli jsme to místo obšlápý to byl velkej problémto byl tkovejhle lom (ukazuje na stůl) no a ten lom byl jakoby dvoupatrový no a my jsme šli do toho jednoho patra s kámošema kterejma sem to měla poprvé a s kámoškou a tím jejím klukem a tam jsme si to dali a čekali ... za půlhodiny to začneš cejtít ... začnou se ti potít ruce každěj má symptomy teda jiný ...já třeba si nemůžu zívnout ... takže jakmile si nemůžu zívnout vim tak to na mě jde

V: A to je tedy individuální tyhle příznaky

R: no ty ruce to má asi každěj ... zívnutí nevim (smích) ... jako ja vim že si nemůžu zívnout a jak se na to soustředím že to nejde a pak už to nejde ani když nejsem sjetá no ale nevim v ten moment jsme to ještě tak nevnímala teď už to mnohem víc pozoruju ale když jsme to měla tady tak jsem to měla asi po čtvrtý po sedmý když počítám ty nevydařený no a seděli jsme nahore a teď nám to začalo najíždět a najednou začalo poprchávat ... no tak jsme si řekli ... třeba to přejdeno a začali hrát doors riders on the storm ... jako je to dobrá kapela ale není to žádná moje srdcovka a ty klávesy mě tam dost serou ... no a najednou začlo chcát a teď ti to najíždí a ty musíš pospíchat a tak jsme šli do auta ...ti kámoši šli do stanu a my šli do auta a seděli jsme v tom autě a měli jsme zaprášený sklo a vim že ty kapky prolítávali tím předním sklem a bylo to fakt hezký ale mě to v ten moment totálně schízovalo ja to v ten moment totálně nechtěla vidět ,, ja jsem chtěla být v klidu jsem totálně promočená nemám se kam schovat najíždí mi to a ja nevim co se bude dít To jako budem celou dobu v tom autě ? no bylo to jako ... no pamatuju si jak tam prolítávali ty kapky a ja jsem si řekla to nedávám tak jsme šla ven ... procházím se a to léto tam bylo strašně hodně vos a oni tam byli z petek udělaný takový lapače a ty byly plný o a když sis koupil pití tak kolem tebe tisíc vos ... no a samozřejmě jsme blila ty vosy to jsem si představovala no ale jako ja jsme se nebála o ty žihadla jenom jsem si říkala kde se to ve mě bere vim že jsme si tam pak sedla na zadek do bahna ... no a ten můj kluk ... to bude dobrý prosím tě ... no a ja jsem mu říkala prosimtě jdem se někam projít jdem se bavit o něčem normálním jdem se bavit o nákupu rohlíků ... no ale ten tohle nechťel slyšet ten chťel myslet nad vesmírem no a ten si to chťel užít sám za sebe ...no a na tomhle se do dneška nemůžeme shodnout ... ne jako že bych mu to vyčítala, ale myslim si že se nezachoval správně a on to vidí obráceně ale tak cono takže jsme šli takhle od toho auta do toho malýho kopce a došli jsme sem (ukazuje) a nakonec jsme šli tady tudy a ja jsem to tam vůbec nepoznala a ja si říkala tady má být voda ale je tady úplně černo ... no a to černo byla ta odrážená vodatakže jsem byla úplně v křeči, že jsme nevěděla kde jsem a to jsme úplně nezvládala ... pak jsme došli k nějakýmu altánu a tam bylo nějaký dva kámoši a tak jim říkám ...to je dobře že jste tady ja si potřebuju povídat ... vim že jsem pořád říkala o nákupu rohlíků ...potřebuju sváma probrat nákup rohlíků v supermarketu a jeden kluk kterýho fakt nesnašim myslím že je to fakt manipulátor nemyslím si že je v jádru jako zlej ale jestli je hodnej taky nevim fakt je to člověk kterej mě dostává do varu a jsme z něj nervózní nevim co si o něm mám myslet ..když mi něco říká nevim jestli se mnou manipuluje nebo jestli to myslí vážně ..jako jsme z něj rozhozená no a ten tam byl ...no tak to říkám že chci mluvit o těch rohlíkách a on povídá jooo ja mam skvělej nápad tady je taková přednáška no tak jsme šli kousek dál a tam seděl týpek co měl vyholenou hlavu a tady dva dredy a měl přednášku o mystice a magii a alchymii a byla jedna ráno no a on tam o tom přednášel a ten můj kluk tam seděl a úplně to žral a vyrušoval při tom no a strhával na sebe pozornost a ja jsme se za něj hrozně styděla ale přitom teď by mi to bylo jedno ale v tu chvíli mi to přišlo hrozně trapný a ja jsem tohle strašně nechtěla poslouchat protože on řešil takový pro mě nezajímavý věci v ten moment ..vim že jeho nejčastější hláška bylo co se kurva fucking děje ... no a ja jsme chodila opodál někam zvracet ... takže jsem vždycky šla poblila se chvíli jsem nechápala kde jsem a pak mi to vždycky došlo a vrátila jsem se a takhle jsme tam pendlovala a ta přednáška asi za hodinu skončila a pak jsme šli zase zpátky kolem toho jezera a tam že si to budeme jako užívat ... ale ja jsme byla jako už nasraná na toho mýho kluka no a ještě před tím ho napadlo že tady umotáme brko přitom je to hrozná blbost hultit na tripu to je úplně totální plejtvání trávy protože ti to nemůže udělat nic víc ...možná na dojezdu když už ti to odchází tak se trochu nahulíš ale když máš prostě highest peak ... prostě zbytečný a ten týpek kterej mě sere tak ho pořád hecoval ať to ubalí a o co že neskočíš ja jsme totiž měla strach že se ten můj kluk zabije aby se obětoval pro nějakou sektu ... takže jsem byla taky docela vyšinutá no a pak jsme šli dál a bylo to divný všichni na mě blbě čuměli a tak jsem si řekla seru na vás a jdu spát a ten můj kluk řekl tak běž takže mě zase nechal jít zpátky tou uličkou smrti vůbec jsme nevěděla kde jsem byla noc žádný světla jenom čajový svíčky ve skleničkách takže jsem to jen tak prošla a vim že jsem byla v autě a jako teď už vim že to byla moje halda ale před tím mi někdo říkal že umřu ... ale neumřu takovým tím způsobem že umřu a pujdu do nebe umřu takovým tím způsobem že budu padat černou trubkou kde mi ze všech stran někdo říká že už se nezasměješ ... už nikdy neprožiješ štěstíbudeš jenom brečet a budeš nešťastná a v křeči vůbec nechápu jak jsme usnula a pak jsem se probudila měla jsme před sebou další dva dny festáku byla jsme úplně v prdeli nasraná na kluka a celou dobu jsem jenom brečela jsme řešila že on si semnou vůbec nepovídal vůbec se mě nezastal a ty dva kámoši když jsem s nima na tripu tak je to divný i do teď je to divný ja jsem pak popsala asi 5 A 4 o tom jak mě trápí můj život ...on byl můj nejlepší kámoš a tím že jsem s ním začala chodit tak nemám nejlepšího kamaráda ... no a taky s tou kámoškou jsme prožívali takový odloučení protože v ten moment jsem se tolik nevidali tak jsem si tam prožívala takový odloučení a že mě to trápí a vim že jsme prostě pořád jenom brečela takže to mělo takovejhle nepříjemnej dojezd kde se vyplavovali věci z minulosti a věci aktuální ...občas tam zamnou zašel kámoš kterej se mě snažil rozesmát a ja jsme chtěla ale prostě jse pořád jenom brečela a pak jsem na baru potkala ještě toho kluka co mě štve a on mi jako řekl něco z tý předchozí noci a normálně by mě to nerozhodilo ale v ten moment jsme nedokázala nic říct ale jenom jsme se rozbřečela

V: A píšes to tomu dojezdu

R: Rozhodně protože ten zážitek byl tak silnej.... mě se v ten moment jakoby zhroutil svět kluk kterej se o mě měl postarat se na mě prostě vysral ... kámoška se kterou jsem toho prožila hodně ... tak si najednou nerozumím no a přišlo mi že jsem ztratila úplně všechno v tu chvíli no a pak jsme tma ještě potkal toho bejvalýho a ten se smál a ptal se co se děje ... tak jsem mu řekla že to mu ani nemůžu říct

V: A o čem je ten bad trip je to o představách nebo o fyzickéh příznacích nebo je zatím ještě něco jinýho ?

R : no je to o představách ... jako vykonstruuješ si jak by něco nějak mohlo dopadnout jak něco je ...prostě si hodně domejšlíš ,... někdo ti řekne ty máš hezkej svetr a ty si myslíš ... ježiš marja on se mu nelíbí ... a vůbec to tak není to si prostě vymyslíš ... já jsme si vymyslela že ten můj kluk vyleze do druhýho patra toho lomu a skočí dolů aby dokázal že je členem sektypři tom to je úplně nesmysl on by tohle nikdy neudělal ... jenže v ty době jsme to nevěděla

V: Ja nechci podsouvat ale vyskakuje mi tam slovo paranoia

R: tak to není sprostý slovo

V: Spíš to nechci posouvat někam kde to není třeba je to něco jinýho

R: No otázkou je kde končí představy a začíná paranoia ... Jako mě fakt někdo říkal že umřu teď už vím že jsem to byla já ... že můj hlas... jenomže svůj hlas nepoznávášto je jak když se nahráješ na video a pak si to pustíš svůj hlas taky nepoznáváš mě fakt někdo říkal že umřu teď už vím že to byl můj hlas sice trochu jinej a on mi to prostě Fakt říkal a ja jsme tomu prostě věřila řekl mi dakt že umřu a to paranoia nebyla a jak jsem tomu věřila tak jsme nechtěla usnout takže nevím jak jsem usnula ... ale vlastně jediný špatný momenty byly ... to v tom autě to na tý přednášce to byly jako ty hlavní body jinak mezi tím se nic moc nedělo hlavně je průser jako že ty si to dáš do půl hodiny máš frčet a místo toho začne chcát a začne ti bejt blbě a úplně si říkáš ... ono to jako bude trvat ještě osm hodin ... to nepřežiju ... no a prostě jsme už byla jako úplně demotivovaná k tomu to obrátit v něco lepšího ... jako už jsme věděla že to bude tragedie a už jsem to jako přijala že to bude tragédie a prostě jsem se tomu hrozně poddala

V: A když to porovnáš s tím zážitkem kdy se to jako obrátilo v to dobrý ..

R: Víš co to jsem byla v Praze ... ja Prahu miluju znám jí byla jsme kousek od domova znala jsem to a tady jsme prostě neměla nikoho nic tu nebylo na zemi bylo mokro měla jsme mokry kalhoty neměla jsme stan neměla jsme kde spát a v ten moment jsme byla prostě všem ukradená kdežto tam když se to dokázalo otočit v to dobrý tak to si mě dokázal všimnout ten kluk na plný obrátky a to jsme spolu vlastně ani nechodili

V: A teď se vlastně dostáváme k tomu co by ti pomohlo zvládnout ten stav

R: No bylo by skvělý kdyby tam byl někdo a ja jsem se tam hlásila jako dobrovolník ale nakonec mi nevyšel termín jakoby ta psych care se zakládala na tom že ty ho necháš spíš vypovídat, že ho třeba chytne za ruku nebo někdo chce hladit po hlavě nebo někdo se chce fakt jenom vypovídat nebo ja jsme třeba jen chtěla aby mi někdo vyprávěl o tom nákupu rohlíků ale určitě hodně pomůže když si někde lehneš bude tam přítmi bude tam klidná hudba teplo můžeš se napít někdo má třeba chuť na žvejkačku může mu to udělat dobře no a můžeš povídat o tom co tě trápí co vidíš stačí jenom někoho kdo má zájem protože ja jsme se cejtila frustrovaná že nikoho nezajímám ten muj kluk byl sjetej užívá si to a týpci od kterejch sem chtěla pomoc mě vzali na přednášku o mystice a magii ja si to pamatuju jako básničku a pro mě to byl jako hroznej zásah do srdce ty se na někoho spolehneš a on tě pošle do pí...i. no a Barča s Tomem ty měli dobrej trip ve stanu no a to mě mrzí že ty jsem nepotkala

V: A Ještě jeden moment...Hudba ...,ty jsi říkala dobrá hudba ,....je ten druh hudby individuální nebo máš na mysli nějaký konkrétní druh, žánr ...

R:Jo rozhodně to je individuální ale je pravda že z přednášek od Čepsu vím že lidi na psilocybinu hodně oceňujou klasickou hudbu a psytrance takže něco co je rytmický a repetitivní ...kapání vody ... žejo a klasická hudba tam máš 50 nástrojů a slyšíš každěj no ale ja jsem teda psytrance na nějaký psychedilický substanci neslyšela ja jsme to slyšela jenom ne Emku a sralo mě to ja mám vůči elektronický hudbě předsudek prostě takže na Emku mi to nevyšlo a na tripu jsem to nezkoušela a ani to nemam v plánu ...ale určitě je to individuální mě se prostě líbí to co se mi líbí a to co považuju za kvalitní ...a pak bych hrozně chtěla porovnat ten badtripovej zážitek s tím letošním festákem ... jo takže tenhle festák je uzavřenej byl to bad trip a vůbec jsme si tenhle festák neužila no a teď byla rok pauza a jeli jsme tam teď 2017 a to už jsme tam jeli jako zkušený tripaři už jsme měli stan různý světýlka a psychedelický hadry aby se nám fakt točilo úplně všechno no a přijeli jsme tam ve středu ...všechno jsme si tam prošli prohlídli jo vypadá to tu vesměs stejně tady je když tak bar na pití tady jsou když tak hajzly tady je ten psych care jo aby prostě člověk věděl kde co je když bude cokoli potřebovat

V: Já tam hodně slyším důraz na tu přípravu

R: JO jo určitě ta příprava je důležitá ..ale třeba ta moje kámoška s tím jejím klukem se vůbec nepřipravují a čekaj co přijdeale ja to mám v povaze ja potřebuju mít naplánovaný všechno jsem hodně organizovanéj typ a kámoši se mi za to smějou...ale to je jedno prostě jsme přijeli na ten festák připravili jsme se porozhlídli jsme se a teda druhý den že teda je ideální příležitost bylo nás 6 no jenže ...já se prostě nerada přizpůsobuju a prostě jsme se předtím chtěl najít bylo to pro mě důležitý takže oni to snědli v 7 a ten kluk že se mnou počká a dá si to až se mnou v osm ...protože v sedm se najím v osm to vytrávím a dám si to a už jsme měla naplánovaný že v 8 si to dáme v 9 to najede a od 22:30 začne hrát boží kapela no a dali jsme si to v 8 kluk si dal tři a ani ne za 20 minut mu to najelo teď jsme tam šli potkali jsme ty kámoše a že už nám to jakoby frčí ten kluk taky no a já furt jako nic a najednou jsem slyšeli že ta kapela už hraje že začala hrát o 2 hodiny dřív tak jsem si říkala dobrý budu to mít akorát na tu dobrou kapelu no a ten kluk už to měl najetý a ten zpěvák vypadá trochu jako Ježíš takže ten už tam viděl věci ... takže jsme tam doběhli bylo nás 6 takže 5 totálně sjetejch lidí a já tam mezinima stojím a říkám si ty vole co bude už to má jet a nic půl hodiny nic hodina kapela dohrála a já furt nic tak si říkám co se to tady děje hodina půl dvě hodiny a furt nic a tak jsem byla taková zklíčená... ja si to plánuju jedu sem po dvou letech těším se na to jak blázen a pak mi to nenajede takže jsme tam seděla nasraná a říkám si dobrý jsem psyhigh nejde tu o to ztripování dám si špeka a budu se smát těm ostatním co viděj a budu se radovat s nima no tak jsme si ubalila špeka dvakrát jsem si potáhla a najelo to takže jsme to poslala někomu už mě to nezajímalo no takže mi to najelo no a vlastně se stala téměř stejná situace jako před těma dvěma rokama kluk úplně sjetej kámoši někde v prdeli a ja jsem tady na to zase úplně sama ale tentokrát jsem se k tomu úplně dobře postavila ... jsem si lehla ...řekla jsme si ležím tady mam tu svýho kluka držím ho za ruku je mi teplo nikam nezdrhne nejbne mu je v pohodě ... takže jsme si dala ruku na břicho vnímala jsme jak dechám tím jsem se jako uklidnila koukala jsme na nebe na hvězdy teď se ti to celý hejbe dotoho tam bylo spoustu ohňů tak jsme koukala na oheň ... no a pak tam byl takovej moment ... že tam byl strom pod ním větev a člověk a už jsme začala panikařit že už se mi zase nějak divně rozjíždí svět ... takže jsme si řekla klid klid.... a zaměřila jsme se na to a ja jsem to normálně vypla ty halušky.... takže jsme si řekla tyvole ja jsme upnej Bůh ja si tady můžu dělat úplně co chci a je to všechno jenom halucinace a v ten moment se už nemohlo nic špatnýho stát ... ale ja jsme měla jen jeden 100 mikrogramů ten kluk měl 3 takže ten to asi úplně nevypnul on byl Bůh on byl všichni no a pak už jsme se zvedli potkali jsme kámoše a pak už to bylo jenom v pohodě a jela jsme domů úplně s načesaným hřebínkem jak jsme to úplně zvládla protože se mohlo stát to co předloni a vlastně stačilo si zadejchat zasoustředit a bylo to úplně v pohodě v tom si myslím že mě právě posílil ten Mind set ten už byl teď totálně jinde

V: Když hodnotíš ty badtripy zpětně lze říct jestli ti to něco dalo nebo vzalo ? celkově jako do života nebo změnilo ti to nějak pohled na svět ? Nechci podsouvat jenom házím možností

R :Jako vím že mi to něco dalo ale jak to definovat. Jako dalo mi to to že jsem ho za dva roky neměla znova. Víím co se může posrat. Jak se to posírá a jak tomu zabránit? Jinak jako no asi mě to trochu otrkalo protože když je někdo na tebe hnusnej v práci nebo když do tebe někdo žďuchne v tramvaji tak to prostě nic neznamená.. Protože jako v pohodě víš kdo seš kam máš jít domů což na tom badtripu nezvládáš moc. No že valstně ostatní problémy nejsou zas až tak strašný. Jako nemyslím to zle ale přála bych ho každému jsem ráda že ho mám za sebou ale jako samozřejmě znova ho nechci ale třeba ten kluk ho nikdy neměl a prej nikdy mít nebude ... protože ja jsem jakoby slabá na psychiku nebo už se snad lepším jako dokáže mě rozhodit fakt maličkost ..něco jako kdž mi kámoška přečte složení bagety ... mně se z toho dělá zle což není úplně normální

V: Ještě mě k tomu napadá ... Když by jsi měla člověku co si chystá vzít trip, něco doporučit ...Co by to bylo ?

R: NO jak jsme říkala ...promyslet set a seting jestli teď je ta vhodná chvíle jestli jseš opravdu v pohodě. promyslet s kým a kde si to dá eventuálně co bys chtěl dělat ..Já má třeba nějaký otázky který si chci na tripu zodpovědět ... teda ne že by byl trip můj život ale je to pro mě důležitý Jo ale co mi trip hodně pomáhá je být now person ja jsem totiž hrozně tomorrow person ja mam prostě problém si užít ten teď ten moment tu chvíli teď takže trip mě učí si ten moment užít teď a to že to zítra neřeknu kámošovi tak ten zážitek nebude o to menší nemusíš ho sdílet ...no to je další můj problém že ja mam pocit že zážitek co nepopíšu někomu dalšímu se jakoby nestalo což je hloupý ... důležitý jak jsme to prožívala já a je jedno co si otom myslí Máňa takže to se teďka učím no

Teď jsme si psala takový poznámky na tripu Představ si to nejlepší na oči na uši a na tělo a vynásob to miliardou tak to je trip

V: Zkusíš to ještě jednou ?

R: Určitě ... trip je jedna z nejlepších věcí co mě potkala

V: Takže cítím z toho správně že ty pozitivní zážitky převažujou ty badtripy

R: To rozhodně ... Já to cejtím tak že jsme na tripu potkala lásku svýho života ..my jsme se teda znali dlouho ale na tom tripu prostě něco přeskočilo...prostě cejtím že díky tomu tripu jsme spolu i když to je asi blbost asi by se to stalo tak jako tak ale ten trip tomu pomohl Pak jsme byli s tou kapelou na tripu v lese ale to bylo takový divný

protože jsme se moc neznali tak se stydíš něco říct a teď oni hrajou na kytaru ty chceš taky ale stydíš se před nima že jo tak to bylo maličko hloupý ale pak to bylo dobrý jsem se procházeli po lese pak jsme si malovali a byla to sranda. No a taky s těma kámošema to je takový divný bejt na tripu protože nevim jsem jako něco vytušila že se něco děje mezi nima a ta kámoška mi to pak i potvrdila no a když seš na tom tripu tak chceš něco dělat tak se to nemusí slučovat s tím co chtěj dělat oni takže z mého pohledu je lepší když vás je méně no a druhý den jsme měli na tom festáku takovej pozitivní dojezd protože jsme vůbec nechtěli hulit

V: Ještě mě napadá nějaká filozofická přesah toho celého

R: No jasně ten tam rozhodně je ...jsi tkaovej smířlivej vyklidněnej... alfa a omega celého bytí je láska a upřímnost to jsme si na tom uvědomila ... prostě nemáš potřebu lhát ... nemáš potřebu říkat někomu co to máš za svetr ten je hroznej a kdo to říká tak je prostě debil o prostě nebejt negativní a mít se rád

V: A oběvuje se tam nějak jako vztah k druhým lidem

R: No ono na tom tripu se s nikdy moc jako nebavíš protože jako je to na tobě vidět že si sjetej no a nikdo se s tebou jako moc bavit nechce když jsi na tom tripu No a je to vratký protože ten stav se může pokazit úplně nějakou blbostí No a vztah k sobě no jako ja jsem to teď měla takový depresivní že jsem si říkala co to má tady za smysl bejt víc co ... když nejsem najetá tak přemejšlim o tom jak se vezmu s tím klukem budeme mít jedno dítě druhý pak odrostou a pak budem prostě cestovat v karavanu protože jsme vole pořád tomorrow ... no a na tom tripu si říkam má to smysl vůbec nejradši bych udělala takhle a vysrala se tady na to a cejtila jsme se taková frustrovaná přitom v normalním světě jsme se sebou spokojená no a apk jsem sjetá a říkam si třeba mam nějaké nevyužitéj potenciál dělám v seznamu s debilama který neposlouchaj ani hudbu pro mě člověk který neposlouchá hudbu je prostě divnej, hudba je promě naprostá schrána myšlenek, já slyším hudbu a přenesu se do toho okamžiku a říkam to protože, možná když jsme na tom tripu tak se sebou tak spokojená nejsem mám prostě navíc a nedělám to a hrozně špatně se mi to přiznává protože celej život jsem strašně spokojená ale jako lidi co maj depku...ten muj kluk má často depku protože má na sebe hrozně vysoký nároky, ja mu říkam hele klídek nedávej si nereálný cíle prostě pohůdka a třeba t dělá správně a ja né ja nevim

V: Já mám pocit že u tebe je to nějak naopak lidi si berou nějakou látku protože jsou v něčem ve svém životě nespokojení a u tebe je to naopak?

R : Ne ne u mě je to tak že ja si to vezmu abych ten okamžik ještě vygradovala ne prostě na tom festáku hrála taková vesmírná hudba a ja měla pocit že ten celej lom odletí do vesmíru tohle zhulenej nikdy nezažiješ. No třeba ten můj kluk než slyšel tu mojí oblíbenou kapelu na tripu tak vubec nechápal co se mi na tom líbí pak to slyšel na tripu no a od té doby v tom jede taky no jinak mě už k tomu zatím nic nenapadá

V: Chceš k tomu ještě něco dodat

R: Už asi ne

Příloha 2.: Rozhovor 2 - Leona

Demografické údaje:

žena, 33 let

Zaměstnání - Mateřská dovolená

Vzdělání - středoškolské s maturitou

V: Můžeš mi nějak popsat ten tvůj zážitek s LSD?

R:Ten negativní?

V: Ještě jaký byly okolnosti, jak jsi se k tomu dostala?

R: Tak já už jsem experimentovala se všemi druhy drog, tak jedno z toho bylo to LSD, bylo to nějaký období, můžu říct, že to byl asi rok, kdy jsem někdy řekněme se tam asi jednou do měsíce na nějaké párty nebo pak i jen tak doma jsme si to LSD dali.

R: A na co ses ještě ptal?

V: No co tě k tomu vedlo?

R: Nooo tak nevím, no prostě chut' zkusit jaká ta droga je, ty účinky, tak jak to bylo i u ostatních drog. Zajímalo mě to.

V: Takže čistě jen experiment?

R: Hmm, jo.

V: Co sis od toho slibovala?

R: Já jsem si od toho slibovala vlastně to, co mi to dalo a to byl takový zážitek, který mi otevřel dveře do takových jiný, do vyšších sfér. V podstatě tripy, který já jsem měla byly strašně zábavný jo, jako my jsme se na tom smáli třeba 5 hodin v kuse jo bylo to jiné oproti běžným věcem a bylo to jako fakt hezký jo, já mám tolik krásných vzpomínek jo na ty tripy jako i ten první trip to si přesně pamatuju, ten jsem si dala tady v Modřanech to jsme s holkama někde v hospodě zbaštily a tam jsem pochopila proč se tomu vlastně říká trip, protože já jsem ten den co jsem to měla poprvý jsem to prožila jako výlet, kdy my jsme tady s holkama chodily po tom sídláku a nebylo to vyložené jako halucinace že bychom viděly něco co není, ale my se opravdu, člověk byl takovej lehkej a byla hrozná sranda, bavily jsme se a pořád jsme se smály a vlastně jsme tady nějak ten půl den prochodily na tom výletě a prostě jsme si to užily a bylo to hrozně fajn no a to bylo poprvý. Pak jsme si to dali na nějaký párty a pak jsme to užili někde na bytě a venku nebo tak nějak s nějakou partičkou lidí a jako pokaždé to bylo hezký a příjemný a hlavně plný toho smíchu no fakt to má spojený s tím smíchem jo fakt že, že to byly ty srandy no, než vlastně přišel ten špatnej no.

V: Takže jsi říkala, že poprvé jsi to vyzkoušela s kamošema?

R: Hmmm ano s kámoškama.

V: A to jste byly někde venku?

R: Jojo venku.

V: Jako úplně bez nějaký přípravy jste si řekly, tak teď jdeme do toho?

R: Jooo tak nějak já už si to úplně nevzpomínám ono je to už X let zpátky, představuju si to tak nějak, že s tím někdo přišel a říká hele mám tady tohle co kdybychom to zkusili? A já člověk otevřený všemu samozřejmě řekla joooo (smích) jako proč ne že jo haha bude sranda (smích)

V: No tak to asi tak k tomu pozitivnímu, já bych teď chtěl slyšet k tomu negativnímu, jestli bys mi mohla co nejpodrobněji vyličit co se dělo a jaký byly okolnosti?

R: No ono jednou taky bylo takový trochu negativní...to jako pamatuju ale nevnímám tak, jakože bych z toho byla až tak rozhozená, ale je pravda že tenkrát jsme jeli na nějakou technoparty někde u Borošova a tam jsme si to dali a tam teď nevím jestli to nebyly i ty houby jako kombinace houby a LSD nebo něco takovýho a tam vím, že jsem hodně vnímala lidi kolem sebe, že na mě všichni koukají a nějak mě negativně komentují jo, nebylo to že by z toho vznikla nějaká schíza, že by z té party člověk odešel jo, to ne ale byl tam tenhle monet přesně si to

pamatuju že jsem šla po nějakým schodišti a tam byli lidi co byli taky na té párty a tak polovina byla taky sjetých že jo, a já měla pocit že se na mě koukají a že se o mě bavejí jooo a že mi to nebylo příjemný.

V: Jo? Takže taky nějaká paranoia trochu?

R: Joooo možná...možná nějaká paranoia no.... No a abychom se dostali k tomu úplně pro mě negativnímu zážitku. Tak to jsme byli na bytě, já a tři kamarádi kluci a v té době jsem měla za sebou těch papírů tak 10 - 15 jo takže jsem si myslela, že jako v pohodě víš co, no a měli jsme tripa a ten se jmenoval koktejl molotov, přesně si to pamatuju (smích) No a toho jsem si dala jen půlku jo možná čtvrtku, ono se to dá velmi dobře rozlišit když to na ten jazyk dáš tak cítíš tu hořkost joo z té látky takže si pamatuju že to bylo jako hodně hořký no, to si pamatuju... Takže jsme to užili no a začalo se tam dít jako klasika přesně ty věci na tom bytě jako tou srandou, blbinami a blbnutím, oblíkali jsme si nějaký převleky, ve kterých jsme šli na benzínku jo a prostě takovýhle nesmysly no, ale pak jsme se vrátili zpátky na ten byt a to si myslím že ten stav začal nějak gradovat a já jsem se tenkrát zavřela ve svém pokoji a já měla obrovský akvário s rybičkami a já měla vážně halucinace že ty rybičky vyplouvají z toho akvária jooo...a to mi bylo fakt hodně nepříjemný a vím, že už jsme byli všichni tak moc že jsme nemohli z toho bytu vůbec odejít, protože jsme byli tak zfetovaní z toho jo já už nevím co jsme tam dělali nějak jsme se tam motali a smáli se a řešili nějaký věci a nemohli jsme se dostat ven ... já cítila že potřebuju ven že nemůžu být zavřená v té místnosti že jsem se nemohla odtamtud dostat, pamatuju že jsem byla zavřená v tom svém pokoji, čuměla jsem tam na ty ryby a v tu chvíli, v té chvíli toho obrovského zfetování jsem si uvědomovala, že jsem tak moc zfetovaná že už z toho nikdy nebudu normální a z toho jsem měla opravdu velký strach, protože jsem cítila v tu chvíli že už tu drogu jako fakt nezvládám, že mě prostě ovládá natolik že už nejsem schopná ten stav kontrolovat, že nejsem schopná vyjít z toho bytu i když chci jo a tohle mi začalo nahánět hrůzu jo a do toho ty halucinace, kdy jsem si uvědomovala že vidím věci, který prostě nejsou! To mě fakt znepokojovalo samozřejmě to je fakt hrozný a vím, že jsem si pořád dokola říkala tak tohle je stav že se z toho třeba už nedostanu jo třeba mi v té hlavě opravdu přeskočil a už nikdy nebudu normální jooo... takže takhle silněj stav to byl a ono to taky trvalo třeba asi 15 hodin jo noo...jako my byli strašně dlouho sjetý a to se mi nikdy před tím nestalo jo to bylo před tím jakože jsme to užili večer jo no a dobrý dobrý a nad ráno jsme šli spát jo a pak po probuzení jsi v uvozovkách normální jo, ale prostě tohleco, že to trvalo přes celou noc a až do rána a ještě přes celé dopoledne a ještě část toho odpoledne než se člověk ustálil mi jako nahnalo hrůzu no.

V: A celou dobu nějak probíhaly ty halucinace jo?

R: Nooo celou dobu úplně ne no, ale jak říkám ten začátek byl relativně příjemnej no, to byly ty srandičky to si vzpomínám, jak jsme si vzali nějaký ty převleky, nějaký prostě kožichy a blbosti a šli jsme si na benzínku koupit nějaký alkohol nebo co... No a to bylo ještě v pohodě, ale jak jsme se pak vrátili do toho bytu tak tam to pak začalo účinkovat ještě víc a už vlastně přišly tyhle halucinace, ze kterých si pamatuju to akvário ty ryby a hlavně jak jsme se nemohli dostat z toho bytu.

V: A psychicky to nešlo nebo jak?

R: No něco se mi dělo v té hlavě a že jsme se tam furt na něco zaměřovali a ono to dost souviselo s těma halucinacema, který tam probíhaly a já je teď ani nedokážu popsat jo, já si z toho pamatuju fakt ty ryby, že vyplouvaly z toho akvária, prostě nereálný věci, ale je fakt že tam toho bylo víc a byl to právě ten důvod proč jsme se z toho bytu nemohli dostat no, tam jsme se točili v kružích jo a zaměřovali se na věci okolo a nebyli jsme schopní udělat to, co jsme fakt chtěli, což bylo dostat se ven z toho bytu nešlo to prostě no.

V: Hele a bylo to v kombinaci s něčím?

R: Jako myslím, že jsme k tomu pili alkohol, ale nebylo to nijak výrazně jo.

V: Byl tam s tebou někdo, kdo by ti v té situaci třeba pomohl?

R: NE. Já si myslím, že jsme na tom byli všichni více méně stejně, proto si i myslím, proč jsme se z toho bytu jako nemohli dostat... že tam přesně nebyl nikdo, kdo by právě zakročil. Kdo by řekl... hele jdeme pojďte, prostě nikdo takový tam nebyl, všichni jsme se tam plácali a motali a byli jsme úplně bezradný no, bylo to fakt nepříjemný.

V: Bylo tam ještě třeba něco, co ten stav ještě víc zhoršil?

R: No jak říkám on ten začátek byl úplně v pohodě, to bylo takový běžný no, ale tím nájezdem té látky po hodině po dvo už se to zhoršilo, ale že by tam bylo něco úplně dalšího co by ten stav zhoršil tak to ne no, ale myslím si, že ten stav zhoršovalo hlavně to, že jsme byli zavřeni v tom prostoru, proto já cítila, že se prostě musíme dostat ven na nějaký prostranství protože v tom bytě to na nás tak nějak jakoby padalo jo, to bylo právě spojený s těma halucinacema, který já teď nemůžu ani popsat, protože si je ani nepamatuju jo, vlastně ani hned potom bych nedokázala vysvětlit co to jako bylo, ale rozhodně velkou úzkost z toho uzavřeného prostoru, kde vlastně jsem vnímala ty halucinace a jen si pamatuju ty ryby jak vyplouvají z akvária jako konkrétní nerealitu, kterou jsem viděla, jinak jako nic no.

V: Nejtěžší teda bylo to, že jste se nemohli dostat ven jo?

R: Vlastně já jsem si i v tom stavu zfetovanosti uvědomovala, že jsem ve stavu, kdy to přestávám ovládat a ono to ovládá mě a jsem tak moc zfetovaná že nemůžu udělat co chci a nemůžu si z toho stavu pomoci no, že je toho hodně na mě a toho jsem se fakt bála. Já jsem vždycky měla všechny drogy pod kontrolou vždycky jsem se hlídala, proto mě tohle tak vyděsilo, že jsem to nekontrolovala.

V: Co by ti pomohlo v ten moment?

R: Hele já nevím asi nějaká rána do hlavy, ale asi ani to ne, protože když ti v žilách koluje ta látka tak jako těžko ti něco pomůže, musí to vyprchat nebo se to z těla nějak vyloučit, prostě nedá se jen tak pomoci no.

V: A co ti bezprostředně po skončení toho stavu běželo hlavou? Jaký to bylo?

R: No jak jsem říkala...ono to trvalo opravdu X hodin, třeba 12 - 15 hodin, i během toho tripu mi běželo hlavou, že to zfetování je tak obrovský že mám opravdu strach, že už nebudu psychicky normální, bála jsem se že mě to nějak poznamená, takových případů je hodně, že lidem z toho hráblo a skončili z toho v Bohnicích a že se z toho nedostali a i v tom stavu jsem právě nad tímhle přemýšlela no.

V: A to dobíhalo i potom jo?

R: Potom když to začalo odeznívat, tak už jsem věděla, že jsem v pohodě, že jsem normální, že mě to nijak nepoznamenalo, třeba já si připadám nepoznamenaná, ale okolí to může vidět jinak, že jo ... (smích) ale když jsem pak vedla normální a i profesní úspěšný život tak si myslím, že v pohodě.

V: No a to mě zajímá, jako co ti to dalo? Jako dál do života.

R: Hele, do toho života. Dobře tak tenhle trip, o kterém my hovoříme byl špatnej, ale obecně kdybych se měla znova rozhodovat, jestli bych to znova zkusila, tak já ano rozhodně bych to zkusila protože já to vnímám tak, že mi ty drogy víc daly než že by mi vzaly, drogy mi otevřely jiný sféry, jiný obzory jo, prostě i druh tý randy, kterou jsem nikdy nezažila, sblížení s těma lidma, třeba to LSD jo jak jsme se pořád smáli, a řečtali, a prostě to byly hezký zážitky jo a kdybych mohla, tak bych neměnila a udělám to znova rozhodně a jednoznačně jako zpětně.

V: Mě by zajímalo, co je přidaná hodnota toho negativního zážitku jo. Jako v čem ti to rozšířilo ty obzory?

R: Tak jako z toho negativního zážitku já nemám radost jo, ten bych samozřejmě opakovat nechtěla jo, ale ty pozitivní nad tím tolik převažují, že kdybych se měla znova rozhodovat jestli si dám znova tak do toho stropro jdu no. Pořád to vnímám tak, že mi to víc dalo než vzalo. LSD já měla tolik pozitivních, že tenhle jeden negativní nemůže smáznout ty hezký, ale tenhle stav kdy já nedokázala ovládat, že už potom jsem opravdu nikdy neužila no.

V: Je tam nějaký jako sebepřesah?

R: No je tam jakoby náhled do těch vyšších sfér.

V: No a co to teda je?

R: No ono se to špatně popisuje, ale právě jako jsou to stavy, kdy to člověk nikdy nezkusil tak to nepochopí a to je taky na tom LSD, ale je to každá ta droga. Je to třeba extáze, kterou mám do teď strašně ráda jo, a opravdu si ji rádi s kamarádama dáme, kdy prožíváme ty pocity lásky a prožívání a splnutí s tou hudbou jo prostě jsou to hezký věci no. A tohle jsou právě ty jiné sféry jo, ale s tou extází mám lepší zážitky než s tím LSD, pak jsem ho i proto přestala užívat, že jo. Ale jsou to tyhle věci no, pro mě hezký věci no.

V: Co myslíš, že by pomohlo ostatním lidem zvládnout ten bad trip, napadá tě něco?

R: Co by mohlo pomoci to zvládnout? Hele mě fakt nenapadá nic, přes to že já ty zkušenosti mám a představa že je můj kamarád v nějakých takových haluzích a já mu mám nějak pomoci, třeba říkat hele, to co vidíš není pravda a nebo pojď ven na to prostranství to ti udělá dobře, on podle mě by to na něj ani nefungovalo v tom stavu, protože on je v tu chvíli v nějakým světě a pokud ty v tom světě taky nejsi, tak tě ani nevnímá a nejde mu pomoci no. Nenapadá mě co no.

V: No a co bys doporučila lidem, kteří chtějí experimentovat s touhle látkou?

R: No to je strašně těžký no, jako ... prostě obecně ty moje zkušenosti s těmi experimenty jsou dobrý, takže pokud je člověk vyrovnanej, inteligentní, má dobrý sociální zázemí a tak dále, tak si myslím, že to může zkusit, já bych je od toho úplně neodrazovala jo, ale myslím si že někteří ti slabší jedinci, kteří to nemají v životě dobře řešené nebo třeba jsou jednodušší, tak tam si myslím, že rozhodně néééé, tam si myslím, že by je to mohlo

pohlit, ta změna toho myšlení jo by se jim mohla zdát tak moc atraktivní, že vlastně utíkají od toho běžného světa, tak by právě mohli takto utíkat a právě to užívat velmi často no. Takže takovýto jednice bych od toho odrazovala. Já mám třeba ve svém životě okolo sebe lidi, kteří jsou chytrí a jsou v pohodě, mají normální životní postavení, tak s těmi lidmi se nebojím si dát něco.

V: Co si vlastně věděla o tom LSD než sis ho vzala?

R: Nic moc noooo... jen že to změní stav vědomí a že se tomu říká trip, tak jsem věděla že to znamená asi nějaký výlet jo, ale říkala jsem si kam jako výlet v tý mysli nebo jako co? Fyzicky že někam jdeš nebo co... a já jsem ten svůj první trip opravdu strávila tím, že jsme někam šli fyzicky výlet, že jo... a furt jsme někde chodili a v tý mysli taky že jsme cítili nějaký jako výlet něco jiného, ale tam nebyly halucinace to ne, takže ale na ty fyzický i psychický stránce to výlet byl no.

V: Ještě mě napadá, jestli ... celkově jestli to má nějaký přínos do života budoucího, třeba filozofie životní nebo co?

R: Tak nějak vyloženě hmatatelný přínos asi ne, ale pro člověka jako já, který je zvědavý a chce všechno okusit, no ono je to hrozně všechno těžký... proč to chceš zkusit proč chceš zkusit bungee jumping? Protože prostě chceš no a jestli to má nějaký přínos vyloženě já nevím, to bych asi nechtěla říct no... anooo mělo to pro mě přínos to vyloženě asi ne, ale říkám za tu zkušenost jsem moc ráda, prostě každá zkušenost je dobrá protože ať je pozitivní nebo negativní, vždycky je to pro člověka přínos a nějak ho i rozvíjí, ne každá tu zkušenost má a já se díky ní můžu bavit zrovna s člověkem jako jsi ty.

V: Co je to to obohacení pro tebe?

R: Jsou to vlastně ty zážitky, obohacení těmi zážitky a vzpomínkami, na který můžeš vzpomínat, protože byly to hezký věci srandovní, já na to tak ráda vzpomínám, ne jen na to LSD ale i na ostatní, jak říkám cítili jsme souznělost s lidma, spousta smíchu, lásky, takže jsou to hezký vzpomínky a hezký zážitky no.

V: Napadá tě k tomu ještě něco, co bys k tomu chtěla říct?

R: Ne ne..

V: Tak za mě je to všechno, tak moc děkuju.

Příloha 3.: Rozhovor 3 - Natálie

Demografické údaje:

žena, 27 let

Zaměstnání - Pracovník ve zdravotnictví a sociálních službách

Vzdělání - Vysokoškolské

V: Mohla by jsi tedy co nejvíce popsat okolnosti které tě vedli k tomu zkusit LSD?

R: okolnosti.. Jako poprvé když jsem to zkusila?

V: Ano

R: tak okolností motivem byla zvědavost a okolnosti byly takové že jsme jeli na párty možná to byla moje první techno párty nebo první venkovní no a jeli jsme tam s nějakou partičkou a zkrátka to někdo měl tak jsme neváhala ani setinu sekundy a prostě jsem si to s nima dala

V: Takže to bylo venku teda ?

R: jo jo jo openair venkovní párty menšího rozsahu pro já nevím třeba stovku lidí takže v celku příjemný prostředí bylo to na takovém ragbyovém hřišti v Praze takže tam nebyl nějaký strach z nějakých hlubokých lesů z miliardy lidí vcelku příjemný seting bylo příjemně teplo byli jsme mladí a plní života (smích)

V: Takže tam hrála nějaká hudba ?

R: Jo jo jo techno

V: No a co sis o tom tak myslela když za tebou někdo přišel a řekl pod' si dát s náma tripa

R: No ja mám pocit že už jsme byli tak nějak rozhodnutí že si je koupíme a úplně si nepamatuju jak k tomu rozhodnutí došlo ale kdyby přinesly cokoliv jiného tak si to asi taky dám (Smích) takže to z části byla věc náhody

V: A jaký byly očekávání ?

R: očekávání tak byla jsem jako hodně zvědavá jak to bude vypadat jestli budu mít nějaký šílený barevný halucinace a jestli mi porostou ruce do nějakých gigantických rozměrů a pak si asi nepamatuju očekávání spíš jenom zvědavost no

V:A kolikrát jsi to zkusila celkově ?

R: celkově asi tak 4-5 krát a nevím jestli se ptáš i na ten průběh toho prvního

V: Rozhodně Jaký to bylo

R: Ten první byl ultra příjemný protože asi jedinkrát s těch pěti příležitostí kdy jsme si to dala tak asi jedinkrát jsem měla opravdové halucinace nebo spíš jako pseudohalucinace a to jako dost příjemný a jak to mělo dobrej seting tak jsme se jako fakt nasmáli a nebyl tam vlastně žádný problém a načež jsem se rozhodla teda opakovat svůj zážitek s LSD (smích)

V: Co znamená dobrej seting ?

R: To spatřuju spíš v tom že tam bylo tak akorát lidí byli jsme takový mladý bez starostný bylo dobrý počasí byli tam taky taková normální lidi žádný smažky nebo tak že bysme se báli o svý věci, bylo tam kam jít na záchod kde si umýt ruce přisun piva všechno co člověk potřebuje v takovou situaci mělo to přátelskou atmosféru žádný stres

V: A co se konkrétně dělo při tom prvním zážitku

R: No mám takovej pocit že jsem prostě přebývali v místě tý kalby a občas jsem si někde sedli a kecali jsme a já jsme měla různý zajímavý barevný vize a nevím asi jsme tančili bych to tak viděla asi nic extra jiného než se děje tady na takovejhle partys žádný jakoby zážitek ktorej bych vypíchla, že by se tam stal nějaký průšvih nebo naopak něco bombastickýho to né spíš to bylo takový zkoumání toho stavu ...asi to byla i moje první kalba co si pamatuju takže jsem dělala to co ostatní ...učila jsme sea užíval jsem si tu hudbu

V: A teď když přejdeme k tomu negativnímu zážitku tak jestli bys mi o tom mohla říct co nejvíc ?

R: no vlastně mezi tímhle a tím negativním byly další dvě zkušenosti kde to bylo celkem v klidu celkem jako zajímavý trip až pak jsem si to dala jednou to byla taková hala na Harfě kde byly obří technopárty který jsou vevnitř my jsme si to dali tenkrát tak jako to nebylo úplně vončo protože lidí tma bylo tisíce furt nějaký fronty na všechno furt se proplejtal mezi lidma to mi vlastně vůbec nesedlo za první množství lidí za druhý takovej ten opruz s těma frontama nebo jako jít na ty toky hnusný to taky člověku moc nepřidá to prostředí prostě nebylo tak příjemný jako když je člověk venku a může se procházet a bejt sám když chce a mít si kde sednout na pěkný trávnik a né jako někde do bláta když to tak řeknu prostě to udělalo svoje a ja jsme se začla cejtít dost úzkostně chtěla jsme být spíš sama ale ty moji kámoši s kterejma jsme tam byla tak nějak to měli asi nějak obráceně nebo jestli to byla nějaká naschvál provokace ale furt zammou lozili a chtěli mě brát za ruce a hrozně se mě dotýkat což bylo hrozně jako prostě horší a horší i když jsme jim vlastně říkala ať mě nechaj bejt tak to vůbec jako nebrali na vědomí a vlastně ten stav celej zhoršovali pak jsme teda si pamatuju že jsem jim někam zmizela jsem teda chtěla bejt sama ale zas ne úplně sama někde jako sedět u silnice sedět tak sem tak jako chodila za cizíma lidma zkoušela jsme se s nima bavit i když mi nebylo úplně příjemně a co to jako završilo tady tu úzkost, že jsem tam právě s někým kecala a přišel tam takovej podivnej týpek měl takový odrostlý dredy neupravený takovej otrhaný fousatej a takovej zanedbaný a měl v ruce strom stomek vytrhlej i s kořenama takovej malej kompaktní stromek a jak se nějak choval podivně tak jsem se zeptala toho týpka co jsme se s nim bavila co to je zač ... protože bylo vidět že jsou jakoby asi z jedny party nebo že jsou nějaký známý a ten mi řekl to je ten a ten on se jednou nevrátil z tripa on se prostě zbláznil a od té doby je takovej a to mě docela vyděsilo pochopitelně protože mi nebylo úplně hej načež jsme opustila tuto společnost a už nevím ani jak jsem se s tím vyrovnala jak jsem se s tím vyrovnala ale myslimže jsme spíš utíkala někam od lidí že jsme si fakt sedla a byla tam možná jsme se to snažila přepít alkoholem jo myslim že jsme si šla sednout někam k benzínce kde jsme to nějak doklepala do rána než to začlo odcházet a

V: No a jak vypadal ten průběh toho tripa nějak kontinuálně ?

R: Hele jelikož je to třeba přes deset let tak už si jako úplný detaily nepamatuju asi tam žádný zajímavý detaily nejsou no prostě přijdeš na kalbu dáš si to tak tam nějak jako chodíš kecaš jdeš tančit a pak zase ven až tě to začne štít ale jako takový nějaký detaily si nevybavuju krom tady toho výkyvu o kterým už jsme mluvila s tím týpkem s těma kámošema který mě obtěžovali a tak si nepamatuju žádný už zlomový body

V: a vzpomeneš si kdy sis uvědomila že je něco špatně

R: asi hned v nějaký tý frontě jak se tě ty lidi dotýkali tak to si pamatuju že si říkam tyvado tohle jsme úplně nechtěla a člověk to už chtěl nějakým způsobem vzít zpátky ale třeba pak když už to začalo odcházet tak to začalo být příjemný to si pamatuju že tam bylo takový jemný blátíčko a my jsme se tím třeba potřeli ráno celý to už jsme se smáli asi když začalo bejt světlo a vycházet slunce tak se to dost zlepšilo a začala tam bejt ta úleva že už ta noc končí že už se člověk mohl uvolnit ale vlastně to je asi další hledisko ta tma mě taky jakoby víc zúskostňovala, že kdyby to bylo ve dne tak by to nebylo takový

V: Co ti bylo nejvíc nepříjemný ?

R: Halucinace jsme neměla ale fakt silnej pocit úzkosti takovej jako pocit že nevíš jak si pomoc, jako že bys tam hrozně rád nebyl ale nic jiného ti nezbyvá v ten moment protože domů jet nemůžeš a vlastně si není ani kam sednout protože prostě stojíš na parkovišti nebo stojíš vevnitř není tam žádný místo kam se schovat kdyby jsme měli třeba auto tak si sednu do auta a tam to nějak překlepu ale tím že nemáš kam utýct někam jako do tepla do klidu tak to je možná ono takovej jako nekonečnej pocit takový hodně dlouhý noci

V: Ja teď nechci podsouvat ale to bylo to nejtěžší ten pocit že z té situace nemůžeš odejít ?

R: Asi jo a ta miliarda lidí

V: No a co ti naopak pomohlo zvládnout ten stav?

R: No možná právě alkohol a pak když začlo svítat ale že by tam byl třeba někdo kdo by mi nějak pomohl že by se mi nějak věnoval to si jako nepamatuju

V: Jaký byly pocity bezprostředně po skončení

R: no jak říkam pohoda to to začalo bejt veselý s tím světlem to už mi nevadilo potkat ty kámoše a zas to začalo bejt v pohodě to jsme se bavili vzájemně smáli jsme se a dělali jsme skopičiny taková jako úleva že už je to pryč ale zároveň seš pořád takovej zmatanej takže se ta sranda násobí to ráno si pamatuju to bylo fajn

V: A když se na to podíváš s odstupem tak jaké to pro tebe mělo význam co ti to dalo vzalo ?

R: Asi důsledek tady toho byl že jsem měla větší respekt před tady téma věcma vlastně jsem se jichmožná jsme si začala nějak vážit svýho duševního zdraví obzvlášť potom co jsme viděla toho chlápka co se na tom zbláznil a od té doby bych skoro řekla že jsem to neopakovala no dobře jednou jsme si dala maličkej kousek ale to byla sranda zase ale to byl velice lehký zážitek takže to skoro ani nepočítám ale ještě pár takovejch zkušeností s jinejma psychedelikama takže jsme si řekla to mi stačí a ja nevím jak moc to spolu souvisí ale od té doby jsem přestala i hulit jelikož do té doby jsem hrozně moc hulila tak možná to i přispělo k tomu že jsme se s tím hulením přestala cítit dobře a úplně jsme se ho vzdal fakt už nevím jakou to mělo souvislost ale myslím že to bylo podbný období

V: A přispělo to nějak k tvé životní filozofie ?

R: hele nevím asi fakt jenom vážit si sám sebe dávat si víc bacha...větší hloubku v tom asi nenajdu

V: A když se podíváš zpětně co by ti pomohlo v ten moment

R: NO určitě nějakje chillout nějaký místo kde by mohl bej člověk sám ideálně nebo s někým kdo je v klidu kde nehraje nějakej speedcore ale něco klidnějšího anebo aspoň mít tam to auto a moc tam pobejt mít si kam sednout mít nějakej osvětlený prostor třeba co se týká lidí že bych třeba něco potřebovala slyšet tak to si nedokážu představit že by mi mohlo ulevit ale třeba nemám představivost nebo zkušenost takže nevím

V: A co bys doporučila těm co to chtějí zkusit ?

R: no aby vhodně zvolili set a seting aby pamatovali na to že se můžou stát fakt nepříjemný věci takže nepodcenití svojí duševní rozladu nepodcenit svoje psychický problémy stavy ke kterým inklinují protože já jsme tak trošku inklinovala k různým úzkostem a to LSD to jenom akcelerovalo takže kdybych se zamyslela předtím tak jsme si to mohla třeba odpustit a mohla jsme z toho mít lepší zážitek "

V: Ještě mě k tomu napadá přemýšlela si dopředu o tom setu a setingu

R: Ne protože jsme byla mladá a nerozvázná a třeba jsme nevěděla že je třeba na to myslet že prostě jsme to brala jako samozřejmost že na takovejhle akcích se fetuje a tím to končí a prostě tak mi to bylo předložený a tak jsme to přijela svůj názor si člověk dělá až později i na základě nějakých zkušeností

V: Napadá tě k tomu ještě něco ?

R: Možná jenom že po takovejhle letech bych to třeba vyzkoušela znovu ale právě třeba v jiným prostředí s jiným úmyslem

V : S Jakým

R: Spíš taky zvědavost(smích) ale zvědavost co to člověku může dát když je člověk v klidu psychicky stabilizovanéj a když to třeba užije ve dne v prostředí který je fajn třeba v přírodě kdybych eliminovala to co mě tenkrát znepříjemnilo ten zážitek byla bych zvědavá co to dkáže udělat za jiných okolností zkrátka

Příloha 4.: Rozhovor 4 - Petr

Demografické údaje:

muž, 25 let

Zaměstnání - Projektový manažer

Vzdělání - Vysokoškolské

V: Mohl bys mi tedy co nejvíc popsat okolnosti které tě vedli k tomu si vzít LSD?

R: okolnosti...no to spíš byla taková zvědavost než okolnosti který by mě k tomu tlačily. Zvědavost z nového zážitku z rozšíření vědomí zároveň společenská droga jo takže poznání tý skupiny lidí ve který jsme to užívali

V: Jak ses poprvé dozvěděl o LSD ?

R: hmm... no asi některý z mých kamarádů mi to doporučil, že to je dobrý zážitek

V: A úplně poprvé když jsi se o tom dozvěděl tak co sis o tom myslel ?

R:No vlastně úplně poprvé jsem se o tom dozvěděl na základní škole. Jsme měli nějakou drogovou prevenci a myslel jsem si o tom že to je fakt cool (smích)

V: V jakým smyslu?

R: Jako že si můžeme změnit stav vědomí nějakou látkou která je zakázaná takže to asi byl jeden z motivátorů to zkusit. Vyzkoušet něco co vlastně někdo nezkusí

V: A kdy jsi to poprvé zkusil?

R: to si pamatuju přesně. Bylo to léto když mi bylo 19

V: A celkově jsi to zkusil kolikrát?

R: Celkově jsem to zkusil zhruba 6x 7x nevím hrubý odhad dobře tak řekněme 6x až 9x

V: Měl jsi od toho nějaký speciální očekávání od toho

R: Ne. šel jsme do toho s tím že nic neočekávám nechal jsem se vést ale to byly ty prvotní zážitky prostě jsme se nechával ovládat drogou a zároveň tou skupinou ...navzájem jsme se v té skupině podporovali ... to byly hlavně zábavný situace ... byla to sranda ,... neočekával jsem nic očekával jsme srandu

V: A Jaký byl tedy ten první zážitek? Kdybys ho měl co nejvíce popsat ?

R: Prvotní zážitek byl u mýho kamaráda o víkendu když byli jeho rodiče pryč bylo nás v partě asi pět lidí byli to všichni kámoši ...dobrý kámoši a prvotní zážitek byl no ... aplikovali jsme to na papírku ...snědli jsem to chvíli jsme to cucali pak jsme to spolkli když nám guru řekl že to máme spolknout

V:Kdo byl guru?

R: to byl můj bejvalej nejlepší kámoš
pak no najedli jsme se dali si nějaký panáky,... nějaký panáky to myslím tak dva maximálně něčeho tvrdého myslím že to byla vodka nebo whiskachtěli jsme se rychle dostat do nálady tím že byl ten pátek večer ... nebylo to za účelem navození nějaký opilosti ... jenom jakože už máme tu školu za sebou tak prostě uděláme si pohodovej pátek ta droga začala působit tak za 45 až 60 minut a okamžitě jsme to na sobě všichni poznali ... vedli jsme normální konverzaci a najednou jsme se na sebe podívali a věděli jsem že je to tady a pak se začalo dít to že všichni začali dělat věci co je zrovna napadli ... takže jeden šel zrovna vařit další si šel oblíknout tátovo oblečení a běhal v tatově oblečení další začal pouštět hudbu byla to naprosto nekoordinovaná akce každé si vlastně dělal co chtěl no ale vydrželi jsme to zhruba asi tak půl hodiny vevnitř tohle všechno se dělo vevnitř no a odebrali jsme se na zahradu kde jsme rozdělávali oheň ... tam asi najel další stav a pak už se to všechno odehrávalo venku nedokážu odhadnout čas ale třeba tak první dvě hodiny jsme si povídali a kouřili pili jsme poslouchali jsme hudbu pozorovali jsem ten oheň pak jsme si všichni vlezli do auta co stálo na zahradě a začali jsme poslouchat hudbu tam jsme byli zhruba ...nevím nedokážu odhadnout 1-3 hodiny kdy jsme poslouchali různý styly hudby a vždycky ta hudba nám navodila jiné stav ... takže když jsme poslouchali country tak jsme viděli divokej západ ...když jsme poslouchali tvrděj rap tak jsme si mysleli že jsme na ulici v Bronxu když jsme si pustili cigánskou muziku tak jsme si mysleli prostě že jsme v nějaký cigánský rezervaci v Rumunsku no takže

to bylo fakt směšný tohleto no ale pakže to je Trip tak potřebujete chodit ...jo ale počkejte tam ještě byla jedna skvělá věc no ale k tomu se dostanu až potom takže jsme se rozhodli že musíme jít na výlet takže jsme si každé natočili dvě petky vína s tím že máme pitíčko a můžeme jít ...takže jsme si vytyčili túru že půjdeme z jedné vesnice do druhé a bylo to zhruba 5 až 7 km byl ten okruh který jsme zvládli asi tak za 20 minut podle mýho vnímání času a tam jsme procházeli takovou vzrostlou trávou takže prostě si všichni hladili trávu jo a bylo to přes noc to musím říct ...takže jsme aplikovali třeba v 6 v 7 večer a do rána do 6 do 7 probíhal ten stav zhruba 12 hodin no takže ušli jsme teda uběhli bych řekl tenhle okruh vrátili jsem se na tu zahradu na ten výchozí bod no a někde za barákem jsme našli starej kajak který jsme dali na bazén no a jeden člen toho našeho týmu si vlezl do toho kajaku a začal pádlovat dokola toho bazénu a další tři se svlíkli do trenek a začali plavat kolem toho kajaku a říkali že jsou delfíni (smích) takže takhle jsme si chvíli zaplavali já jsem tma teda nešel mně byla hrozná zima a i když to bylo v létě tak mi byla hrozná zima no a pak vlastně ten stav končil tak že jsme si vzali lehátka lehátka lehli jsme si na tu zahradu koukali jsme na nebe když vycházelo slunce a přišlo nám že na nás kouká Bůh že tma paprskama který na nás prosvítali, kterých jsme se mohli fakt dotknout to bylo fakt reálný a byl to fakt dost intenzivní zážitek barevný ... zároveň jako ty barvy okolí byly hrozně pestrý ne pestrý intenzivní no a bylo to celkově hrozně dobrej stav celou dobu jsme si připadal hrozně nabité energií ...možná to bylo podpořený alkoholem ale připadal jsme si ne že můžu zvládnout všechno jako na jinejch drogách ale jako že jsme součástí přírody že všichni jsme jedno a že vlastně se dokážu propojit s těma mejma kolegama aniž bych jako musel cokoliv vyslovit ...takže to bylo tak ve zkratce ... jako dělo se tam strašně moc příběhů ... ten náš Guru nám říkal ať nechodíme na záchod na velkou a hlavně ať nekoukáme do zrcadla což právě ten jeden kámoš se zasekl u zrcadla asi na hodinu a půl různě se prohlížel a pak další kámoš šel na záchod a strávil tam asi taky hodinu a pak vylez a říkal že z něj leze had ale jako hezkej had takovej ten molitanovej (smích)

V: A u tebe se objevily nějaký halucinace ?

R:Jenom vizualizace nebyli to úplně halucinace jako trošku mi plul ten obzor když jsme šli tou trávou tak to pole bylo takový trochu sjednocený bylo to jako ja nevím u Van Goga ty jeho obrazy takhvejhle styl to mělo jako žádný vyložene halucinace jsme neměl

V: A jaký měl význam měla tady ta zkušenost pro tebe ?

R: No ja v tu chvíli jsme přemejšlel nad otázkama na který jsme si dokázal odpovědět už teda nedokážu říct zpětně konkrétně co to bylo ...ale rozhodně mě to mentálně někam posunulo, že země opadl nějaký strach z něčeho neznámýho nějaký podvědomý strach

V: NO a teď kdybys mohl co nejvíc popsat ten negativní zážitek tak nějak strukturovaně jako předtím ?

R: No tak ten byl o dost intenzivnější... Ten obreb si pamatuju z částí protože to byl dobrej čas ztrávenej s tou skupinou lidí a všechno bylo skvělý nepociťoval jsme žádnou úzkost nebo něco takovýho

V: před tou aplikací

R: no tak to jsme byl trochu vynervovanej trochu z toho že si mám vzít něco co nevím co mi vlastně udělá ale zároveň jsme šel do toho smkladnym pocitemnic mi to vlastně až tak neudělá jsem vyrovnanej člověk nemám žádný schyzoidní stavy prostě žádný depresivní stavy jakože až takováhle změna by u mě neměla proběhnout jo takhle jsme to bral a šel jsme do toho vlastně ze zábavy že se zasmějeme
No a ten druhý stav byl o dost intenzivnější ve smyslu že si ho o dost víc pamatuju asi bych fakt jako dokázal odříkatale to bychom tady byly prostě hodinu

V: NO to tady na to ten prostor je

R: No ale mě by bylo asi blbě z toho takže to asi nechci říkat, protože ja si jako pamatuju desetiminuty v návaznosti a tobylo jako fakt dost intenzivní a jako fakt nepřijemnej stav že už to nechci zkusit ale abych nepředbíhal. To se stalo ... zase krásnej den

V: promiň že do toho vstupuju ale tadyten zážitek se ti stal po kolikátý aplikaci ?

R: Teď je otázka jestli se budeme bavit o prvnim negativnim zážitku nebo o druhym po kterým mám zkušenost že už to nikdy zkusit nechci?

V: no kdybys mohl popsat oba

R: Tak jo tak ten první negativní zážitek to byla třeba třetí aplikace a v časovém sledu to mohlo být třeba rok potomhle tom dobrým no a zhruba to byla třetí nebo čtvrtá aplikace. A to bylo zase byli jsme u kamaráda na bytě. Ale tam už od začátku se mi tam nelíbilo nebyl jsem v dobrý náladě. Nebyla tam prostě dobrá konstelace energií podle mě Byli tam i neznámí lidi. Bylo to neznámí prostředí. A ten stav probíhal tak, že jsme to aplikovali zase jsme se chvíli smáli, ale pak jsme začali koukat na horor, což jako nebylo tak hrozný protože jsme si z toho dělali prdel takže to nevadilo ale pak se ta skupina roztránila jedna část zůstala v tom obýváku a koukal na film a

další část šla do pokoje čumě na nějaký vide a na Youtube. Ja jsme zůstal v té skupině v obýváku co koukala na ten film pak jsem se teda přesunul za tou druhou skupinou no a prostě tam někdo z té skupiny navrhl že se můžeme koukat na halucinogenní vide na youtube tak jsem si říkal ok tak se na ně podívám no ale koukal jsme na první video a ten stav když si dát na youtube halucinogenní vide tak úplně to první video si pusťte no a třeba tady to vidí když jsme se na něj kouknul tak jsme to viděl furt ja jsem koukal okolo sebe a všude jsme viděl jak se mi točí ten svět do té spirály no a pak mě začalo něco tlačit v hlavě takže jsme si lehl do postele

V: Jako fyzicky tlačit ?

R: Jako fyzicky mě to začalo tlačit v hlavě takže jsme si lehl do postele přikryl jsem se dekou a měl jsme pocit že mi vytejká mozek a snažil jsem se usnout což nejde ..protože prostě když zavřete oči tak vidíte tisíce barev a zároveň ta droga vás nutí mít otevřené oči..když je zavřete tak prostě cejtíte že je musíte hned zase otevřít že máte hroznou energii v očích no takže pak jsem se šel asi projít mám takovej dojem jo vlastně pak tam někdo totálně odpad (smích) ... jo vlastně tady ten stav mi totálně zlomilo to, že se tam stala taková nečekaná věc jsme vylezl z toho pokoje a vidím kamaráda kterej prostě zrovna omdlel a padnul prostě ksichtem rovnou na televizi a do cedeček který byly vedle té televize prostě totálně jak kdybyste toho člověka vypnuli ...totálně rozsekal celej ten obýváky tady tím pádem a tím pádem mi zkončil tady ten hnusnej stav pak už jsme prostě si dal dvě piva a jel jsme domů ale tadytím způsobem to přešlo že prostě se stala nějaká věc která ten mozek vytrhla tady z toho stavu ...no takže byl ten první negativní zážitek kdy jsme si řekl že tam asi něco bude ...ne špatně ale že se může stát něco co neočekává ale už jsme s tím uměl pracovat už jsem věděl co se může stát a že horší to bejt nemůže když to nepřeženu s tou dávkou kterou jsem prostě nikdy nepřeháněl bral jsem maximální půlku maximálně celého tripa ale to bylo asi jenom dvakrát kdy jsme měl celého tripa a le to byly zrovna dobrý stavy to nebyly ty badtripy. Badtrioy jsme většinou z půlky nebo z menší dávky ještě no a to byl tedy tenhle negativní zážitek. Pak byl ještě jeden ale ten si nepamatuju ten jsem zaspal protože to jsem řekl že mě nějak začíná bolet hlava a šel jsme spát a usnul jsem takže možná ta dávka té účinný látky nebyla tak velká No a pak jako ten poslední to byl ten zhruba rok a půl zpátky kdy už jsem si řekl že už to nikdy nechci tak to bylo zase jsme byli u kamaráda už jako kluci ošlehaný životem takže si říkáte co se může stát a tam to bylo tak že jsme přijel udělali jsme maso na grilu dali jsme si pár jointů jakože jednoho dva dali jsme si whisky a v té době už jsme věděl jak ty drogy míchat aby se zároveň nevyrušily a zároveň nepodpořily takže ze zkušeností mám že tráva je taková doplňková droga že ta nedokáže ten organizmus tak rozhasit jako kombinace ostatních drog a alkoholu no a najedli jsme se a pak že si dáme teda tu čtvrtku tripa a pak jsme si dali ještě čtvrtku extáze no a ten stav probíhal tak že jsme byli venku bylo slunný odpoledne bylo to v létě někdy zase víkend no abyli jsme venku u toho grilu kouřili jsme kecali jsme všechno bylo super a pak jsem šli do baráku když přijedete z toho teplého slunného prostředí do toho studeného vlhkého ponurýho baráku no prostě šli jsme dovnitř a ten můj kámoš šel do obýváku a jsem šel do koupelny na záchod no a došel jsme do té koupelny a podíval jsme se do zrcadla a viděl jsem v tom zrcadle že ten člověk naproti mně v tom zrcadle že ho nepoznávám že prostě nevím kdo to je nebo takhle tomu ještě předcházelo že jsme koukal na sebe do zrcadla prohlížel jsme se jestli nemám rozšířený zornice a v tu chvíli jsem se zahleděl do těch vočí a říkal jsme si kdo vlastně seš no a najednou jsem viděl že vlastně koukám na sebe zevnitř toho zrcadla koukám na toho člověka co stojí v té koupelně a říkám si co to je zase za člověka a najednou jako kdybyste byli v tom zrcadle přesně v hraně toho zrcadla koukali jste na levou a na pravou stranu a viděli jste dva lidi jakože přes nos vám vede lajna a koukáte na jednoho a na druhýho člověka a v tu chvíli se mi hlavou začaly honit myšlenky jako kdo jsme co jsme proč jsme co tady dělám co umím co jsme dokázal kam povedou moje kroky a takovýhle věci z toho minulýho života nebo ne minulýho života jako z těch předešlejších zkušeností a dovedností a poznatků co umím že jsme si byl jistej v kramflcích a teďka jsem naprosto nevěděl byl jsme úplně prázdná schránka která by mohla umřít a nikomu by to nevadilo jako něco prostě nějaká schránka umřela vůbec jsme necejtíl žádnou energii v sobě no takže jsem šel dolů pořád se mi promítaly hlavou tady ty myšlenky divný no a ten můj kámoš mi říká seš v pohodě ? vypadáš nějak divně máš nějaký divnej pohled takže mu říkám fakt mi není dobře no a ja mu říkám musím se z toho dostat fakt v tom mi nepomůžeš teďka jsme prostě na to sám cejtíl jsme že když si představíte linku tak jsme cejtíl jak ta linka té energie jde dolů jak prostě mi ta životní energie mizí a potřeboval jsme to zastavit a zpátky to nahodit na tu linii té normality dejme tomu takže mu říkám vůbec na nic se mě neptej potřebuju bejt teď jako sám ale zase bylo dobrý vědět že tam je že jsem potřeboval mít nějakou oporu i když vlastně vzdálenou nebo úplně okrajovou takže jsem šel do toho obýváku pustili jsme hudbu pustili jsme Justina Biebra jeho album lehnu jsem si na zem zavřel jsme oči a poslouchal jsme tu hudbu a zkuste si někdy na tripu poslechnout Justina a zjistíte že on ty písničky má všechny provázaný že to je jedna linie že on vypráví příběh a ta linie mě dostala zpátky na tu normalitu a fakt po třeba 15. 14. písniče jsem cejtíl zase tu energii uprostřed hrudníku mám zase něco teplýho zase v sobě že už mi je zase dobře no ale úplně to korunovalo to že si vlastně ke mě lehl pes a začal jsem hladit psa trochu jako canis terapie to zafungovalo a dostalo mě to zpátky no ale od té doby se něco změnilo dejme tomu že od té doby si nepřijdu jako stejnej člověk to byl prostě tak silnej zážitek že to ve mě něco zanechalo a chtěl bych od pana Groffa aby mě dostal zpátky

V: A co myslíš že tyhle myšlenky způsobilo co bylo příčinou ?

R: já právě vůbec nevím kde se ty myšlenky mohli vzít protože v těch minulejch stavech v těch různějch stavech ať to byly alkoholový nebo jiný drogový stavy tak jsem si na to prostě dokázal odpovědět dejme tomu že jsem stavěl takovou budovu že vždycky kousíček po kousíčku ...jsem si odpověděl na tyhle otázky to vnitřní já se na ně ptalo a já si na ně odpověděl a stavěl jsme cihlu na cihlu no ale teďka najednou se mi zbořila celá ta stavba a začal jsme vlastně úplně od začátku ...Proč tady vlastně jseš ? Co tady vlastně máš dělat ? nevím co to způsobilo

protože v té době jsme byli vyrovnaní nebo jako nebyl jsme v nějakých stresových situacích měli jsme školu hotovou všechno bylo naprosto v pořádku takže vůbec nechápu proč se tohle stalo

V: NO a když se budeme bavit o tom významu co ti to jako dalo nebo vzalo

R: co mi to dalo ? no dalo mi to asi to že trip může být nebezpečný což jsme jako věděli i před tím ale z doslechu dalo mi to jiný pohled na vnitřní pochody

V: V jakém smyslu

R: No že může být i něco horšího než co si mi teď právě děje jakože ty stresové situace co se dějou v reálném životě jsou k zahazení proti tomu co se děje v člověku a vlastně neví proč a co se v něm děje a zkusím ještě zapřemýšlet v průběhu rozhovoru co mi to dalo. Ale co mi to vzalo no asi nějakou jistotu že vlastně jsme tady jenom já v tom těle nebo tady v té mysli a že tady je jakoby nějaká další část která mi je jakoby skrytá protože mě to v té chvíli připadalo jakože to jsme já ale že ta schránka přemejšlí úplně nějak jinak že má úplně jiný zkušenosti úplně jiný zážitky úplně jiný pohled na svět prostě takovej racionální strašně striktní že tam vlastně nabyla žádná abstrakce to co jako mám normálně já tak to tam nebylo a právě jako i tady tím způsobem mám pocit že mi to trochu něco vzalo že trochu té abstrakce se tam někde jakoby uzamklo že už nejsme třeba tak kreativní jako jsme byl předtím ale zase jako nemůžu soudit přijde mi to jako z odstupem času že nějakým způsobem se něco jako změnilo třeba to logický myšlení se trochu jako změnilo ale to jako nedokážu popsat co mi to vzalo ... no vzalo mi to jistotu

V: Jako nějakou životní nebo v jakém smyslu

R: NE jako jistotu že se na sebe můžu spolehnout že jako někdy nemusím protože sám někdy nevím odpověď nebo vim ale nedokážu jí formulovat ja jako teď nevím jak tohle vysvětlit ...když jsme byl jakoby v tom zrcadle tak jsem si nedokázal odpovědět na tu otázku co jsem si sám sobě kladl což bylo jako divný

V: Co myslíš takhle s odstupem co by ti pomohlo zvládnout ten stav toho badtripu ?

R: No nějaký jako né Guru nějaký jako vůdce nebo průvodce tím stavem kterej by mě odvedl od té myšlenky a primárně by mě nenechal do té myšlenky zajít Ještě jednou tu otázku

V : Co by ti pomohlo zvládnout ten stav toho bad tripu

R: Větší skupina lidí jiný zážitky nebo jiný zážitky jiný místo dejme tomu

V: Máš nějakou představu jak by to místo mělo vypadat

R: No tak jako když si představíš že by se ti tohle stalo na pláži kde je milion holek takový jako párty místo tak tohle to jako se ti asi nestane protože máš tisíc různých počítků který musíš řešit který musíš zpracovávat. Tady vlastně jsme znal místo znal jsme všechny okolnosti takže tam vlastně nebylo nic co by mě vytrhlo z toho přemejšlení

V: Takže nějaký podněty který rozptýlej tu pozornost

R: Jo jo jocož bylo třeba to album ta hudba jo že mě to rozptýlilo že jsme se soustředil prostě jenom na tu hudbu na tu muziku jenom na tu linku která tam probíhá

V : ještě něco tě k tomu napadá

R: Ještě jednou tu otázku "

V: Co by ti pomohlo zvládnout ten bad trip případně co by ostatním mohlo pomoci zvládat ten bad trip

R : no jako úplně nejlepší by bylo to aplikovat někde na louce nebo v lese kde prostě vás nic neohrožuje jsou to nové zážitky a užijete si ten stav 100% určitě bych to neaplikoval v klubu to je naprosto šílená situace nikdy bych to neaplikoval třeba ve stresové situaci když jdete třeba na zkoušku nebo když jedete do práce nebo když řídíte auto to je naprosto nemyslitelný nebo když jdete nakupovat musí to být totálně vyrelaxovaná situace všechno musíte mít zvládnutý všechny úkoly odškrtnány a v tu chvíli se můžete nechat ovládat tou drogou ale zase do nějaký míry protože vy ovládáte drogu ne ona vás takže do té míry ok pustím tě do svého světa ty mě necháš nahlídnout do svého světa ale v nějakých mezích ale ten člověk si to musí uvědomit to je další věc že člověk by měl být ve skupině aby ta skupina mu řekla hele děláš píčovinu nechod' srát nebo nečum do zrcadla

V: Takže od té doby jsi to už nikdy nezkusil ?

R: Ani nezkusím já bych řekl že už jsme na to starej fakt a to je valstně jeden z důvodů proč ...jo co mi to dalo ještě že mi to dalo že jsem dospěl že už jsme zjistil že už jsme starej že už to nepotřebuju to rozšiřovat to vědomí tady tím způsobem a že definoval bych to tak že ideální věk kdy to zkusit 19 -22 jestli se to teda dá definovat ... je to věk kdy ten člověk je vlastně plnej energie že může všechno ale valstně ještě není zaměstnanej a může zkusit vlastně úplně všechno takže v tuhle chvíli bych to klidně nařídil (smích)

Ne ale tam je to ještě o tom, že ty to vědomí potřebuješ rozšířit když jako něco neznáš třeba ... no k čemu bych to přirovnalkdyž člověk hodně cestuje tak nepotřebuje koukat na dokumenty ..že prostě to má zažitý takže prostě dospělej padesátiletý co viděl strašně moc věcí tak si nepotřebuje dávat tripa aby mu to něco dalo je to tak že ty se podíváš na ten dokument skrze ten trip když nemáš ještě tolik zážitků prostě podíváš se na dokument místo toho abys někam vycestoval

V: Abych si to ujasnil bavíme se teď ve spirituální rovině ?

R: Jasně jasně spirituální rovina rozhodně jako ale i možná vědomostní že vlastně ten trip tě dokáže nakopnout k věcem který bys jako v životě nedělal jo že třeba může tě nasměrovat k tomu co vlastně chceš dělat jo jakožže mám spoustu kámošů který si dali tripa a prostě si najednou řekli mě baví matika protože začali pod tím vlivem jim ta matika přišla jednoduchá takže jako i tímhle směrem ale rozhodně spirituální rovina

V: Co by si doporučil lidem který se to chystají zkusit ?

R: Ať se toho neboje protože když do toho půjdou se strachem tak strach se jim vrátí to je to samý když se bojíte já nevímtřeba když se bojíte řídit auto když prostě uděláte autoškolu a bojíte se řídit auto takže prostě tím že ho budete řídit se strachem tak u vás ten strach bude přetrvávat ale vlastně když si řekneš vlastně nemůže se mi nic stát řídim to auto jsme nějakým způsobem chráněnej těma svejma myšlenakma těma svejma zkušenostma tou svojí hlavou jako v tom autě těma plastama a plechama okolo který když přijde náraz tak tě zachráníš teda můžou ale nemusej ale většinou tě zachráníš takže tady s tím přístupem k tomu přistupovat když nebudete dělat hlouposti tak se vám nic hroznýho nestane prostě sednete do auta který má 400 koní když si dáte dva tripy v porovnání tak samozřejmě se zabijete nebo prostě vám z toho přeskočí ale když si vezmete starou 120 jako čtvrtku tripa a pak přesedláte na felicii půlku tripa pak přesedláte na třičtvrtě tripa na oktávku tak jako budete vědět co ten stav je už to dokážete řídit když si prostě dáte prvního tripa celýho nebo dva tak to už v životě nezkusíte protože skončíte u Chocholouška

V: Chápu to teda tak že přistupovat s vědomím nějaký vlastní vnitřní integrity ?

R: No jasně s drogou se musíš ztotožnit prostě zse říkám ty jí necháš nahlídnout do sebe a ona tě nechá nahlídnout do ní ona ti ukáže svůj svět jak to vypadá a ty jí jako ukážeš svůj svět jak ty přemejšlíš jak to vnímáš ale bohužel se někdy může stát že ti tam hodí takovou otázku nebo takovou zkušenost se kterou ty se vlastně budeš muset popasovat a vlastně může se stát že nebudíš vědět co je ta správná cesta takže ale zároveň k tmou přistupovat s pokorou né že jsem největší machr a můžu sežrat tripa a vlastně a všechno bude hej když to budu vnímat tak že já ovládám tu drogu to rozhodně né ale přistupovat k tomu no ... ještě jinak rozhodně ve skupině nikdy sám ...to je zbytečný to si neužijete to vlastně nevíte co se vám děje většinou to ani nepoznáte nebo poznáte že se koukáte na ruce že se vám nějakým způsobem jako hejbou zase vizuální halucinace takže ve skupině prostředí co znám s lidma kterým věřím

Říká se že by tam měl bejt jeden střízlivej ale to je prostě podle mě hloupost nikdy jsme nezažil situaci že by byl někdy jeden střízlivej protože ten člověk je prostě vyřazený s tý skupiny prostě úplně ostrakizovnej a pohlíží se na něj divně vlastně jako tys jsi si to nedal s náma tak vlastně nevíš co zažíváme jo to je podle mě blbá cesta mít tam jednou střízlivýho ale mít tam třeba jednoho co si dá třeba čtvrtku a né tu půlku aby prostě měl ten stav pdoobnej jak vy a pak to prostě kdyžtak může dokrmit tak se dokrmí tou další půlkou ale valstně furt bude nejvic vnímavej v tý skupině ale jako nikdy se mi nestalo že by někdo někoho nechal na holičkách

V: A stalo se teda někdy že by v tý skupině lidí byl někdo komu to jako nesedlo a ty druhý mu pomohli ?

R: No jasně

V: A jak to vypadalo ?

R: že se poblíl a šel spát všichni jsme se zasmáli on se poblíl a šel spát a my jsme kalili dál ale zase jako nebylo to nic hroznýho nebyly to nějaký halucinogenní psychický stavy nic takovýho ...no prostě mu bylo blbě protože se jako přejedl nebo mu to nesedlo nebo prostě nějaká algerie možná pokud na to existuje nějak mu to prostě nesedlo

V: Napadá tě ještě k tmou něco ?

R: Že ze zkušeností jako mejch jo každej to má trochu jinak by se ten trip měl aplikovat prostě třeba jenom dvakrát za rok že potom už z toho nemáte takovej zážitek už to prostě není tak funny jako na začátku je to asi jako s jinejma drogama ale ten trip je specifickej v tom že jo takhle co říct na konec (smích) berte od známých dealerů který to už zkusili aby prostě v tom nebylo nic jinýho nebo aby v tom naopak nebyla přemrštěná dávká že i když si vezmete půlku tak vás to zblázní a co ještě přistupujte k tomu s pokorou a zároveň se toho

jako nebojte a žerte to maximálně do 25 let Jo pak mám ještě úplně takovej skvělej zážitek což je teda trochu off topic ale to bylo na Krétě na Erasmu kdy jsme tu drogu koupili v původním stavu kdy to bylo namočený v kostce cukru kterou jsem rozpustili v půl litru čistý vody a zase ta scéna vypadal tak tak že byla nějaká venkovní párty mezi skalama ... no přijeli jsme tam ja jsem zvyklej tady z techno párty že je tady 100 -200 lidí tady jich bylo 20 v těch skalách byly všude svíčky a lampionky a byla tam jedna taková mini stage kde byla jen jedna aktivní bedna za tím DJ kterej hrál pro tady těch 20 lidí no ale abych se dostal k tomu zážitku vzali jsem tu lahev rozpustili tam ten cukr a ve skupině 8 lidí jsme si každěj dali lok a poslali to dál stav začal najíždět tak za 40 minut za půl hodiny ale to byl tak intenzivní zážitek to byl nejlepší trip kterej jsme kdy zažil no ten stav byl naprosto v pořádku nikdo z těch 20ti lidí nic neřešil všichni byli v klidu pak jsme si tam posedali kolem toho ohně a nejlepší bylo koukat prostě do těch skal kde svítily ty svíčky no a trvalo to asi 6 hodin no a mělo to asi nejjemnější průběh tady ta aplikace prostě když to sníš když to vycucáš tak dostaneš okamžitě velkou dávku za strašně krátkou dobu ale s tou vodou když to prochází tím ústrojím tak se to někde zachytne že to je prostě pomalejší nástup dýl trvalejší a takovej jemnější Tak to je asi tak všechno

V : tak jestli už tě nic nenapadá tak děkuji.

Příloha 5.: Rozhovor 5 - Libor

Demografické údaje:

muž, 24 let

Zaměstnání - Student

Vzdělání - Středoškolské s maturitou

Věk: 24 Zaměstnání : Student VŠ Nejvyšší dosažené vzdělání: SŠ s maturitou

V: Mohl by si popsat okolnosti toho jak jsi se dozvěděl a dostal ke zkušenosti s LSD ?

R: Tyjo to si musím vzpomenout jak to všechno bylo. No tak normálně jsme se k tomu dostal pře spolubydlicího na internátu už jako dávno předtím jsme se o to zajímal skrz literaturu hledal jsem a vždycky jsem měl blízko tady k těm věcem zajímalo mě to .. no kolik mi tak mohlo být tak 17 jsem se k tomu dostal ... No tak vlastně ten týpek kterej to přinesl tak byl asi o rok starší ... nebo já teď právě úplně nevím co chceš za informace ?

V: No právě jak jsi se o tom dozvěděl co jsi si o tom myslel Co tě vedlo k tomu to zkusit ?

R: NO měl jsem to jako spojený s takovou tou jako ideou toho Hippiesáctví jo takový to že jsme měl představu o takovejch těch psychedelicejch látkách spíš než že by to byla jako rekreační droga ... tak to měla být droga která měla podporovat nějaký můj psychospirituální vývoj .. prostě takhle jsme na to vždycky nahlížel ... No ale bohužel jak se to pak vyvíjelo to používání té látky to už bylo něco jinýho .. to souviselo vlastně i s tím jak jsme se k tomu dostal skrz člověka kterej byl trochu magor měl problémy s gemblerstvím a donutil mě to poprvé sežrat vlastně v Praze někde na sídlišti ... Takže vlastně to očekávání s tím co se pak vlastně odehrávalo tak dá se říct kolidovalo

V: Aha a to byla teda tvoje první zkušenost ?

R: To byla moje první zkušenost

V: A kolikrát jsi to zkusil celkově

R: Teď budu odhadovat jo ...tak okolo 25 až 30 jich mohlo být

V: NO a co jsi od toho vlastně očekával ?

R: To je těžký takhle říct Já jsem vlastně už předtím hrál s takovejma spirituálníma záležitostma zkoušel jsme meditovat hrabal jsme se v různých alchymích a jako i v oficiálnějších náboženských učeních hodně jsme inklinoval k mystickému křesťanství a já jsem vlastně od toho očekával nějakou transgresi (pozn. přepis. : přesah) překročení nějakých věcí a dosažení nějakých spirituálních pravd když to řeknu jako takhle ... Teď už bych to takhle neřekl ale tenkrát jsme od toho očekával vlastně něco takovýho ...Chtěl jsme vlastně dosáhnout toho co jsem si vyčetl z literatury. V podstatě toho výsledku ve smyslu pozitivního .. ne že bych si chtěl přímo užít to halucinování, ale vysloveně dosáhnout toho výsledku kterej je popisovanej v literatuře, která je teda hodně spirituálně zaměřená a to je vlastně dosažení nějaký dosažení vyrovnanosti vyššího stupně psychospirituálního vývoje takže tohle to jsem vlastně od toho očekával ... spirituální zážitek

V: Já bych se tohole ještě chvíli držel, protože jsi mi vlastně naznačil, že to očekávání s tou realitou bylo jiný při tom prvním užitím a co se tam vlastně dělo

R: No vlastně člověk kterej to nikdy nezkusil tak není na tu zkušenost připravený je to něco jako úplně jinýho ... totálně to překope to přemejšlení já jsem byl spíš koncepčně zkušený ... to znamená měl jsme teoretickou znalost a prakticky jsem v tom nechodil a vlastně nevěděl jsme co přesně má znamenat ty popisovaný transgrese ty přechody mezi těma stupněma toho vědomí .. byla to kolize v tom, že jak říkám ta zkušenost je diametrálně odlišná s čím do toho jdeš ... ty koncepce ty teoretický rámce se najednou rozpadnou protože to není filtrovaný přes nějaký to ratio .. Ty jseš prostě najednou vržený doprostřed Něčeho asi takhle bych popsal tu kolizi ... pak samozřejmě je ta kolize na úrovni toho ta kolize vznikla na úrovni toho settingu ... ten je prostě důležitý když člověk bere psychedelický látky ... že to je prostě jako s prvním sexem ... udělám si to prostě hezký .. žejo dám si to doma s partou kámošů prostě bude pohodička pustí se hudba .. příjemný prostředí jo všechno bude prostě řízený bude to o guidovanej trip ...No a takhle to vůbec nebylo žejo ,.... My jsme si to dali prostě v Praze v Hospodě a dali jsme si na to jointa a pak jsme vyběhli ven a běhali jsme po ulicích a haldili jsme se světla ... takže to mí poprvé bylo prostě takový spíš... no ale nebyl to šatnej zážitek ... nebylo to nějak traumatický neměl jsme bad tripa ...spíš jako tady ta dvou úrovněv kolize toho očekávání.

V: A Ty jsi teda říkal že jsi tam byl s někým

R: Jo s tím spolubydlícím ve dvou jsme byli

V: No a kdyby jsi měl popsat co se tam dělo konkrétně od počátku až po vyprcháání

R: Nechal jsem se prostě přemluvit protože to ten člověk u mě (byla to trošku taková svině) a myslím že jsme si dali každej celej trip a šli jsme do jedny takový hospody ta byla vyhlášená tím že se tam mohlo hulit vevnitř a bylo to takový odlehlý taková uzavřená společnost já jsem ty lidi moc neznal ale párkrát jsme tam byli a byl jsem z toho takovej trošku vyklepanej, že jsme nevěděl co mě čeká ... jestli to budu moc ovládat protože ja se ještě zminim aby to bylo pochopitelnější ja třeba nemůžu hulit, protože když se zhulim tak jsem prostě hrozně paranoidní a nedělá mi to prostě dobře protože nemám takovou tu sebekontrolu ale je to něco jinýho než když nemáš sebekontrolu na chlastu to je ti jedno žejo, ta dy máš vlastně nějakým způsobem vyostřený to sebehlídní nebo nevim ...ted' jako roubuju ...a bál jsme se tady toho že se mi to na tom stane a tak jsme tam chvilku seděli a už sem cejtíl jak začínám být takovej malátnej no a ačkoliv jsme jako nechtěl tak ten kámoš do mě hučel ať si dám z bongu (thc) to ti to rozjede no a dal jsme si z bongu a už sem začal mít halucinace bylo to rychlí tou trávou to vždycky urychlíš to je hnedka to je z 0 na 100 a koukal jsme se na stěny a všechno se tak jako rozpíjelo a zároveň s tím vizuálním pocitem začneš pociťovat i takovej rozklad nějaký svý sebekontroly ale i něčemu čemu se dá říkat ego a začínáš se všemu tak nějak usmívat ne smát ale seš takovej aaa a bylo to tkaový divný od tý doby si to tak nějak už moc nepamatuju pak vím že jsme dokonce hráli i stolní fotbalík a že jsme na sebe i koukali že jo všichni vlastně byli v pohodě a mi jsme byli moc to bylo úplně vidět ty oči jak kanadský borůvky ted' jsme na sebe koukali přes ten fotbalík ...hej kámo taky se ti to děje ..a pak jsme právě vyšli ven protože už jsme tam nemohli bejt ... ten malej prostor ty lidi ... neptej se mě jak jsem byl schopnej třeba zaplatit, protože to fakt nevim (smích) no a pak jsme v podstatě běhali po silnici a v parku, no a zažíváš na tom takový srandy, třeba kolem nás běžel člověk a nám přišlo že ten člověk se vůbec nehejbe (smích) no a takovýhle kraviny nebo třeba víš že můžeš vzít světlo z lampy no a taky víš že je to trošku autosugesce Pak jsme třeba stáli před nějakým velkým hotelem a viděli jsme dovnitř do recepcie a koukali jsme na tu ženskou co tam seděla a pořád jsme se hecovali že tam půjdeme dovnitř a že si tam objednáme pokoj no a takovýhle kraviny no a pak to asi po 6 hodinách to začalo dojíždět a vrátili jsme se na intr a pak jsme si koupili ještě nějakou flašku a to už jsme pak jenom zapíjeli ten večer a jak říkam nebyla to vůbec nějaká traumatická situace nebo bad trip no jako sorry že k tomu průběhu si už nic moc nepamatuju už je to fakt docela dlouho to byl druhák střední

V: A kolikrát jsi to zkusil než nastal ten Bad Trip

R: To ti neřeknu přesně ale bylo to třeba do 5 až 6 sezení

V: A ted' když bychom přešli k tomu negativnímu zážitku, tak kdybys mohl popsat co nejpodrobněji jaký byly okolnosti co se dělo a tak ?

R: No tak první bad trip se odehrál taky v Praze s tím samým člověkem + s jedním mým kamarádem, kterej s tím dost intenzivně experimentoval možná ještě víc než já on byl ještě mnohem dál ve vývoji ... no a ja už jsem se zmiňoval, že tenhle člověk byl trochu gamblar ...no a my jsme ty tripy měli u sebe ..protože ja jsme si tenkrát dost kupoval a měl jsme jich u sebe asi 20 doma v mrazáku a občas jsme to i prodával mezi kámošema ne nikam ven ... no a tak jsem to měl nějak u sebe v peněžence ... kdyby něco žejo no a to je ten zlom když už to máš u sebe a pak tě jednodokrásnýho dne napadne tak co kdybych si dal ... jo a měl jsem a někde jsme chlastali a rozhodli jsme se že půjdeme do kasína na ruletu a před tím jsme se nějak vyhecovali že si to dáme než tam půjdeme tak jsem si každej loupil jeden a šli jsme do kasína na ruletu a asi po 30 min to naběhlo a my jsme z toho měli hroznou prdel ...jenže po chvíli to začalo být nepříjemný ... nepříjemnej týpek v kasínu nepříjemný místo, nechodim na takovýhle místa takže neznámý prostředí no a ten týpek co tam s náma byl se začal zasekávat na tý ruletě tobylo prostě vidět a jak máš zvýrazněný vjemy jako procit'ování situací tak já jsme prostě na něm viděl i cejtíl jsme jak je prostě seklej v tý závislosti no a my jsme chtěli už jít a on chtěl prostě furt hrát a tam už začala taková ta nepříjemná konstelace nakonec potom co ten kluk prohrál všechny prachy tak se nám odtamtud povedlo vypadnout no a museli nám otevřít a ta obsluha divně koukala ...tak tam naběhla trochu ta paranoia jestli na mě někdo nepozná že jsme na tom no a šli jsme a ten týpek začal mít takový divný kecý, že to je prostě strašně všechno v píči a ted' jsme chodili po těch ulicích všechno se to tam jakoby kroutilo a nebylo to moc příjemný v souvislosti s tím, že ta společnost těch lidí mi najednou nebyla příjemná. On tam potom začal hlásit takový depresivní kecý. No a další věc kterou máš na psychedelicejch látkách je vysoce zvýrazněnej smysl pro symboliku no a naše cesta samozřejmě skončila u nuselskýho mostu a to už začalo jít trošku do tuhýho a vlastně když se na to podíváš z venku tak jediný co vidíš jsou 3 nějaký lidi s velkejma očima co jdou ale ty v tom stavu prožíváš a zachytáváš nezkutečný množství informací jako během pár vteřin ti v hlavě proběhne takovejch dějů takovejch scénářů a alternativních realit a jseš z toho úplně zmatenej a mimo a ty děje a tadyty scénáře jsou generovaný kvalitou těch nálad který ty zrovna prožíváš na tom a ta nálada tam prostě dobrá nebyla a ted' se prostě uzavřel ten jeden symbolicej řetězec u toho Nuseláku jo on tam vystupňoval ty svý kecý o tom že by možná bylo dobrý kdyby skočil dolu no a my jsme ho museli vracet na zem a uklídnovat ho jednoduše řečeno už se nikdo nevezl už tam nastalo to že to nemusíme zvládnout a zjistili jsme že tam není nikdo kdo by to vedl no nakonec já jsem viděl jak ten můj druhej kamarád jak z toho začíná bejt otrávenej jak ho to vlastně sere a chtěl by bejt vlastně sám a i tak trošku že mě obviňuje z toho že jsme tam dotáhl toho kámoše druhýho takže tam vznikla

taková podivná situace no a nakonec jsme se rozhodli že půjdeme pěšky, že koupíme flašku a půjdeme pěšky a že to prepějeme ...to je další věc že jsme na to dost chlastal a že to prostě prepějeme že prostě půjdeme k němu na Prosek no takže jsme šli od Nuseláku na Prosek docela dlouhá cestapopravdě si tu cestu moc nepamatuju ...myslím že byla jako dost tichá a že to bylo jako dost nepříjemný ... no a pak jsme vlastně došli k němu nějak jsme tam pochlastávali a stím že už bylo k ránu docela s tím že půjdeme spát a ráno půjdeme do školy s tím že samozřejmě nikdo nemohl spát ale i stím že nikdo nemohl ani s tím druhým mluvit, protože jsme byli každej ve svý schíze a ten týpek ten gambler to dělal ještě horší, že ten můj kámoš ho přestal mít rád během tý zkušenosti což je prostě průser,protože na tady tom se mají dít opačný věc, lidi mají k sobě nacházet cestu to je ten psychospirituální vývoj a takovýto prohlubování emocí a těhle těch věcí který od toho ty lidi očekávají, no a on tam pořád vlastně brblal, brblal si tam pro sebe nějaký hovadiny a on byl tipickej i tím že měl strašně prázdný oči, ten člověk vlastně jakoby neměl osobnost. No a pak jsme se táno jakoby rozešli já jsme zjistil že nemám prachy, musel jsem shánět peníze na cestu domů, no a celý se to prostě posralo a to je můj první bad trip. pak mám ještě dva

V: To mě bude zajímat taky, ale k tomuhle mě zajímá co na tom bylo nejhorší ?

R: Nejhorší na tom je to jak já říkám je to to o těch intenzitách o těch náladách a ty seš v tý situaci jako by jsi byl složený z těch nálad jo takže když se ta nálada začne měnit tak ty jsi tím celým jakoby prosáklej a přichází tam ta situace kdy máš pocit že to jako nezvládneš a pak už se to sype jako paranoia a není to o tom že bys jako nezvládal halucinace ale prostě paranoia úzkost nekutečná úzkost chceš aby to skončilo ten stav chceš se vrátit do normálu, chceš to mít pod kontrolou, tam bylo ještě to že já jsme měl napsanou propustku z intru že jsme se nemohl vrátit a když jsi se tma vrátil tak jsi se musel nahlásit na vrátnici, takže to vědomí že nemůžeš jakoby do bezpečí, do nějakýh místa který ty považuješ za bezpečí a věděl jsme že jsme vlastně odkázaný na ty lidi, jo byl jsem vlastně úplně ztracený strhne tě to úplně se ...no ale asi nejmíc důležitý slovo je tam ta úzkost

V: Takže ani né tak ty halucinace

R: Ne ne ne ono pak jakoby nemáš ani ty halucinace to záleží teda na dávkování a na tý dávce kterou jsem měli nebejvá zvykem že bys měl halucinace což znamená že bys viděl věci nebo bytosti který nejsou v nějakým jako jejich samovolným žití spíš jako vidíš věci který skutečně existujou tak začínají být tak jako povolný svým imaginujícím pohledem a ten vizuální vjem je hodně napojený na ty nálady a kolikrát ti to spíš akorát stěžuje nějakou orientaci v prostoru a v vůbec se neorientuješ v čase.. no to jsem zapomněl zmínit čas vůbec neexistuje ...nemáš vůbec ponětí o čase to je totálně rozpuštěný časoprostor kompletně ... kolikrát se stává že dojit z jednoho konce místnosti na druhý ti trvá třeba dvacet minut, protože se furt zasekáváš na něčem..proto náš mozek pracuje tak jak pracuje, protože rozsekává náš mozek je pragmatista ... to je další fun fact ...oni se dělali tady s tím experimenty... že se zjišťovalo jak dlouho tady ta látka v těle působí a zjistilo se že třeba asi jenom půl hodiny a že to co se děje ty haldy, který máš. že to je jen tvůj mozek, protože tvůj mozek funguje na principu selekce, aby jsi člověk mohl pohybovat v prostoru aby jsi mohl zajišťovat potravu tak musí selektovat vjemy, takže to co ty vidíš na těch látkách je něco mezi viděním tý skutečny skutečnosti a mezi tou možností toho mozku jako vytvářet a imaginovat ..jo ja teda nechci zabíhat do nějakýho mysticismu proto to beru z hlediska selekce toho vnímání no tohle to pak vlastně způsobuje že jsi vlastně časobrostorově zmatený, což pak dělá problém když se chceš zorientovat v tom co se vůbec děje, což to je další věc která se může stát velkým průserem, ale spousta lidí má problém s tím že se jim rozpadne ta osobnost..funguje tam efekt Einheimlich (najit) - něco tísnivého, že vlastně to co je známý začne bejt najednou divný, že se třeba díváš na svojí mámu a ten člověk ti je najednou hrozně cizí a tebe to děsí ten pocit tak tohle tam je hodně taky. Tohle se mi stalo taky, nebyl to teda bad trip, ale dával jsme si to sám doma a byli tam rodiče no a já jsem tam s nima pak musel konfrontovat, což bylo šílený , protože najednou ty lidi pro mě úplně cizí, protože to že jsou ti nějaký věci známý tak to je taky nějaká práce toho tvého pragmatického mozku. Ty jsi ty věci jako petrifikuješ, ty si z nich děláš ty známý věci aby ses v nich mohl pohybovat a jsou to takový křeče takový obrazy ve kterejch se pohybuješ prostě vzdálený konvence bez kterejch by ses vlastně rozpadal a tohle to to právě narušuje ty šablony. No a to je to co popsal ten Freud že už přímo v tom zakládání tý blízkosti tý familiárnosti už je ten prvek tý cizoty a tady tou látkou se ty vlastně dekonstruuješ, protože to vědomí se tím rozšíří a ty ty děje vlastně tou látkou rozložíš a tím se dostáváš k podle mě k tomu jak to ve skutečnosti je ta věčná procesalita tý reality, že se to vlastně všechno mění. To se dá vidět na fotografiích, že třeba pokaždý tvůj obličej vypadá jinak. Ty se třeba naučíš vnímat svůj obličej podle nějakých určitejch bodů, klíčů a ty se pak najednou začnou rozpadat, tady ty modely a schémata, který si ty vytváříš a z kterejch je, na základě nějaký percepční logiky, vytvořená i tvoje subjektivita to se tam právě rozpouští, takže spousta lidí má problém třeba s tímhle, že se rozpadá i nějaký hodnotovej rámeček, prostě fuck mind

V: Tohle byl teda první negativní zážitek a ty jsi říkal, že jsi měl i další ?

R: jo jo ještě dva nebo tři, ale ten jeden byl na Mescalinu, ono je to teda do jistý míry dost podobný. Ale zmíním jenom ty dva. Začnu teda tím dalším a uzavřu to tím posledním, kterej teda nebyl úplně bad trip ale vypovídá o tom kde může být jádro toho badtripu a kde může bejt taky nějaký to zklamání toho očekávání. Ten další Bad trip to bylo když jsem jel s partou takovejch zvláštních lidí . Byla tam vlastně jedna holka a dva moji kámoši. Oba dva teda na hranici přičetnosti (smích). A ten jeden trpí, a má na to i papíry, maniodepresivní poruchou a ten byl kupodivu v pohodě. A ten další trpí takovou lehkou formou autismu, podle mě. Je prostě trošku odstřížený od reality. Jo a ta holka prostě normální ta si to s náma ani nedala. No ten první večer ... no ten

s tím úplně tak nesouvisí ... prostě jsme se nějak nalili a ten druhý večer jsme si dali ten trip vlastně na kocovinu v podvečer bylo asi kolem pátý. A ještě jsem se nezminil odjeli jsme do jižních Čech na chatu toho jednoho kamaráda ...ted' nevím jak se to tam jmenuje. No tak jsme si to prostě dali tak nějak to prostě probíhalo. Tak začátek byl v pohodě, všichni už jsme to předtím měli takže jsme už věděli jak to začíná, věděli jsme co se bude dít dál. Ta holka šla spát, protože byla prostě unavená. No a my, že si uděláme prostě výlet. ne ne ne kecám jinak to bylo omlouvám se to bylo takhle. Začalo to v kuchyni A ten týpek budeme mu říkat třeba Cyril.... Tak Cyril seděl a poněvadž to měl poprvé tak začal vykazovat známky takového existenciálního teroru, jako že začal mít takový podivný kecý typu, co když já nejsem já a my dva s tím druhým kamarádem ..budeme mu říkat Tomáš ,... jsme jako věděli že to je tak jako docela v píči a začali jsem se tak jako ne úplně hádat, ale spíš tak potichu hystericky řešit kdo by to měl jakoby guidovat, že jsme to jako nevymysleli a oba dva jsme zjistil že jsme tak mimo, že to nezvládneme a Cyrilovi jsme zatím řekli ať zatím sválí brko a že jdeme na cigáro, že potřebujeme něco vyřešit. Tak jsme si vedle jako řekli že to je v prdeli že víme že to je magor (ale mám ho velice rád je to velice inteligentní člověk, ale je trochu odstříženej od reality i bez toho) no tak on tam zatím válel to brko my jsme odešli a říkali jsme si dopíči dopíči a když jsme se vrátili tak tam seděl nakloněnou hlavu brko rozválený a říkal: ale já nejsem já. Tak jsme řekli aha ...tak jsem ho vzali a jdeme na procházku, že ho prostě vezmeme na procházku, jenomže, nápad dobrej ...projdeme se změna prostředí pohodička všude louky příroda pohoda, nepotkáme nikoho, tak jsme se oblíkli vyšli jsme a vypadalo to že se začíná uklidňovat, ale my jsme furt z toho byli takový nějak vyplašený. Byl to jinej druh vyplašenosti než u toho prvního bad tripu tam to byla spíš až taková uleptanost, bylo to takový hodně nepřijemný takový špinavý, tady to bylo až na hranici nějaký grotesknosti chvilka, že jsme z toho částečně měli i prdel ale byli jsme zároveň vyděšený, protože ten člověk mimochodem dělá sportovně box a má sklony k tomu bejt občas agresivní takže jsme se báli že tam něco začne zkoušet, že se to přehoupne do té fyzický sféry. No takže jsme šli no a hnedka na horizontu byl kostel. A nás nenapadlo nic chytrějšího než jít k tomu kostelu a zkusit jít dovnitř. No a on byl samozřejmě otevřený. A ted' zase symbolika, smysl pro efekt. V kostele ..hořeli svíčky Nikdo tam nebyl. Svíčky hořeli u oltáře. Co víc si můžeš přát že jo. Atmoška jak svině. Tak jsme tam prostě jako přišli. Tomáš začal něco kázat, protože on je takovej no, on si hraje na dekadenta a je takovej strašnej cynik. Tak tam začal něco hlásat. Já jsem byl úplně v prdeli z toho. A Cyril ten tam stál koukal oči vytřeštěný prázdny a říkal: Já tady stojím v něčí víře. A pak k nám s Tomášem přišel chytil nás za ramena a říkal : hoši to je úplně nezkutečný co se tady děje. A říkal to takovým tím hlasem, ze kterého mrazí. No a nevím pak dál co se moc dělo nějak jsme se dostali z toho kostela. A Cyril se vydal na jinou stranu než my. Tak jsme si řekli, že ho radši necháme, že prožívá asi nějakou svojí krizi nebo něco takového. Což jako byla samozřejmě chyba, to jsme ho neměli nechávat. A šli jsme prostě svojí cestou a byli jsme ze všeho totálně vyplašený, ten kostel už byl za hranicí. A najednou jsem začali o něco zakopávat o nějaký hroudy a dostali jsem schízu, že jsou to mrtvolý. Normálně nekecám dostali jsme úplně debilní schízu, že jsou to mrtvolý. A k tomu ještě, celou dobu, že ten Cyril nás tam dotáhl na tu chatu a chce nás tam zabít. No a prostě jsme se ani nepodívali co to bylo. Bylo to prostě jako když zakopneš o lidský tělo v tu chvíli. Samozřejmě, že to byly nějaký hroudy hlíny. A začali jsme utíkat. A tím to jako nekončilo, takže jsme utíkali, najednou jsme se zastavili, už jsme nemohli a najednou za sebou slyšíme hlas. Cyril říká: Pánové, co se tady dělo? A začal bejt až takovej až nepřijemnej, že z něj fakt šla hrůza, že nás tam chce fakt oddělat. Zase nevím jak jsme se dostali nazpátek. Přišli jsme do kuchyně vyklepaný, cigáro že jo. Cyril tam seděl a říká: Tak já teda doválím to brko. A měl úplně prázdny oči. Pohled psychopata. Takhle tam seděl a my jsme nevěděli co dělat a on zase : A já ted' přemejšlím a zjišťuju kdo to vlastně přemejšlí.... takový Descartesovský otázky.... A my už jsem nevěděli co dělat ... Tak jsme začali prostě chlastat že jo, že to přechlastáme... to doporučuju... když fakt cejtíš, že to nezvládáš tak jak to vlastně uklidnit tak tím, že to vlastně přechlastáš... ony jsou teda na to nějaký látky který to utlumují, ale k tomu ty se nedostaneš. No a zachránila nás ta holka, protože ona přišla a jak v sobě nic neměla a ona byla i taková přízemní a nohama pevně na zemi a ona přišla a říká: Tyjo já nevím co udělám k jídlu. Já vám udělám asi brambory. A ten Cyril tam sedí a zase si jel to: Já nejsme Já. A ona mu povídá Cyrilku drž hubu (smích) a on se pak trochu vzpamatoval a začal chlastat s náma a už se to trochu uklidnilo. Tak to byl ten druhý bad trip.

V: A všem byl ten bad trip blbej pro tebe ?

R: No v tom co jsme ti vlastně popisoval, ale tak za prvě oproti tom prvnímu bad tripu tam byl důraz na teatrálnost. Ale na tom prvním tam byl zase ten Nuselák. Ale pro mě byl takovej, no já jsem se tma opravdu bál, že umřu, že mě zabije, prostě schíza tam to byla ta schíza. A nejhorší to bylo v tom kostele, protože já jsem tak nějak celou dobu byl v koalici s tím Tomášem, že jsme to tak nějak spolu jakoby drželi nebo ujišťovali jsme se o tom, že jsme tak nějak jako v pohodě a že musíme zvládnout toho Cyrila. No jenomže v tom kostele on začal mít taky nějaký ty svoje haldy. Takže jsme tam byl najednou jakoby sám v tom. No a oba dva ty lidi jsou jako magoři i normálně prostě. Takže jsme tam začal mít obavy o nějaký svý vlastní fyzický i psychický zdraví. Ono jako ještě jsme chtěl zmínit jednu věc... vždycky musíš mít nějaký předmět nebo nějaký rituál, kterej tě vrátí zpátky, kdy už cejtíš, že to začíná bejt blbý. Klasicky to bejvá, že si dáš cigáro. No a já jsem měl flašku s vodou. Nosil jsme s sebou flašku s vodou. No a když už jsme prostě cejtíl, že se cyklím nebo zabíhám do strašnejch vod, tak jsme si prostě vytáhl flašku napil jsme se a ta voda tě prostě i osvěžila. Protože to fyzicky působí tak že jsi v takový horečce, návaly tepla pak zase zimnice. Takže ses vlastně svlažil tou vodou. A tady už nepomáhala ani ta flaška (smích) Tady to už byla fakt jako schíza z toho, že tam dojdeme všichni k nějaký újmě

V: V jakým smyslu k újmě ?

R: Psychicky i fyzicky. Za prvé ten strach, že ten Cyril se z toho už nedostane, že ho budeme mít na svědomí.

V: **Že by mohl zůstat „zblázněnej“**

R: Tak no. Tomáš ten né ale u něj sem se píš začal bát, že začne bejt agresivní, protože to on má taky tendenci bejt. A u toho Cyrila bylo prostě vidět, že on to prostě nezvládá. Že on se prostě psychicky ztrácí. Vlastně to pak skončilo tak, že jsme ho dali spát. A on začal mít fakt divný řeči a začal malovat, což je v pohodě, protože se z toho fakt jako dostával a psal. Ale to bylo taky děsiví jo. on za tu krátkou dobu co byl nahoře v pokoji a ležet a spát tak pomaloval prostě štosy papíru neuvěřitelněma věcmá. Tam byl třeba papír kde on psal něco co ho mělo utvrzovat v tom že existuje.

V: **Takže tam byla zase nějaká snaha se ukotvit v tý realitě?**

R: Tak no snaha se ukotvit tím psáním no a pak jako postupně nějak usnul pak se nějak probudil a pak tam už seděl s náma okolo krbu a házeli jsme o tom vtípky respektive s tím Tomášem spíš protože jsme prožili ten Hipe a pak jsem si společně prošli tou katarzí a vlastně sblížilo nás to... no ve skutečnosti to jako byl bad trip... ale na konci jsme to nějak ukočírovali ...no ja myslím že já s tím tomášem jsme se z toho vrátili ten Cyril už s tím měl trochu problém a na něm se to tak trochu podepsalo u něj tam byl ten bad triip v tý disociaci tý reality pro mě byl ten bad trip v tom procesu, ten šok ta schíza ta paranoia ta situace toho, že budu zabíjet a taky jsem měl strach že už se z toho nevzpamatuju jako psychicky že už se nevrátím...ono se teda nikdy úplně nevrátíš ale spíš jakoby tě to poznamená, přestrukturuje ti to trošku tu hlavu, což je taky zajímavěj fakt, že spousta lidí, který já třeba znám a který brali spychedelický drogy tak pak většinou skončili a začali chlastat.

V: **No a říkal jsi, že jsi měl teda ještě jeden bad trip**

R: Jo to byl vlastně spíš bad trip v jiným slova smyslu než se ptáš, ale myslím že by to mohla bejt důležitá informace. Ale to byla situace kdy to pro mě skončilo.... dal jsme si 4 najednou chvilku to byla vlastně docela jízda ale pak jsme zjistil že mi to vlastně nic nedalo, měl jsme jako pocit že se nic neděje, teda jako jasně měl jsme stavy ale pocit absolutní prázdnoty a najednou já jsme věděl, že už mi ta látka nic nedá ne že bych došel na nějakou hranici to ne ale spíš mi došlo že jsem to od začátku vlastně dělal celý blbě, že jsme tu látku prostě neuměl brát a vlastně jsme prožil takovej konec takový zklamání z toho všeho, že najednou jsme zjistil že už mi to nic nedá a né kvůli tomu že bych jako vespěl, že bych z tý látky vyčerpal to co bych chtěl, prostě to s čím jsme do toho chtěl jít, ten psychospirituální vývoj no a prostě jsme zjistil že se tím už jenom doebávám. Já nechci říct že mě to nikam neposunulo, byla to pro mě velká a důležitá zkušenost. Pokud proti tomu nějak nebojuješ nechytáš se nějakých konzervativních věcí, nebo chlastu, tak si myslím, že tě to do určitý míry hodně otevře.

V: **V jakým smysli ?**

R: Ono to má trošku rys nějaký iniciace, teď to beru teda za sebe ale slyšel jsme to i od jinejch lidí a četl jsme o tom řadu knih. No a žiješ pak s takovým pocitem že jsi se na něčem podílel že jsi něčeho součástí něčeho jako širšího a nemusí to bejt jako Bůh ale že prostě, že tady jsou ty věci za tou oponou

V: **A je to spíš na té spirituální rovině nebo je to o komunitě lidí?**

R: To taky. Je to jako když potkáš člověka kterej má s něčím zkušenosti a ty je máš taky s tím samým. Tam vznikne takový to sepětí ale to je se všim, že jo. To je jako když na razíš na člověka, kterej poslouchá tvoji oblíbenou kapelu kterou nikdo jinej neposlouchá , když to hodně zjednoduším. Takhle to asi funguje ta základní struktura. Ale jde spíš o ten osobní pocit že bys potkal nějakýho člověka teď byste si řekli: taky jsi to zažil taky jsi nahlídl toho boha?...Tak to úplně nevím, Spíš je tam takovej pocit,jako....já teda nevím jak to trefně popsat ...takový to byl jsme tam zažil jsem to a vím že to je ta pravda a od tý doby stojíš na rozmezí na hranici dvou světů, postaví tě to do nový pozice, na věci nahlížíš z nový perspektivy. Když začneš mí tendence k tomu dát svému životu nějakěj řád tak to děláš ne z toho důvodu že bys věřil tomu, že to tak prostě je ale nahlíží na tyhle věci ještě tak nějak zvenku, jakoby z vnější perspektiv protože víš že tady je prostě jako ještě něco jinýho, ale že to něco jinýho není oddělený od tohohle světa, že to je jeho součástí. A že ten svět náš je pod takovou slupkou a ten druhěj svět ten náš vlastně jako strukturuje. Něvo jako nevědomí. Ale to co je proto důležitý tak je ten rys tý iniciace. Prošel jsi prostě nějakou zkušeností a ač v tobě zbude nějakěj neurčitej pocit tak ho prostě v sobě máš. Ale nikdy sis nedošáhl nějaké vyšší úrovně nebo nějakýho smíření sám se sebou nikdy sis nepokecal s bohem. Což od toho spousta lidí taky očekává, že splyne s Brahmanem

V: **Jestli tomu rozumím, tak lidi od toho očekávají nějaké konkrétního zážitku, ale ta látka je hodí doprostřed něčeho neurčitýho nekonkrétního ?**

R: Je to jak jsme říkal na začátku. Ty do toho jdeš s nějakým očekáváním s nějakějma uzavřenejma koncepcema a to se pak vlastně vůbec neděje. Pak to můžeš zpětně interpretovat.

V: **Takže až když jsi v pohodě a ta látka odezní tak to můžeš zařadit do těch svejch konceptů?**

R: Tak jednoduše řečeno to můžeš pak zpětně zařadit do těch svých diskurzů. A zase to přefiltrovat přes to ratio, které je tou látkou potlačený. A pak tomu můžeš dát podobu té vypověditelnosti. Ale děje se to i při tom zážitku, že jsi schopnej nějaký ty děje přefiltrovat přes ty své koncepce, ale na jednu stranu mi přijde že to může bejt docela průser ale na druhou stranu si říkám že to může fungovat jako určitý vodítka. Určitý záchytný body kterejch se můžeš přidržovat v těch realitách. Když něco pojmenuješ tak nad tím částečně získáš kontrolu. A nadruhou stranu tím ale můžeš odfiltrovat generování nějakých mnohem zajímavějších věcí co z toho můžou vzejít. Pak jsou ty psychonauti, který v tomhleto hledaj inspiraci, což si myslím že když si určíš to s čím do toho jdeš, jako prostě: je to trip teď se mi nebude nic hroutit očekávám od toho to co od toho očekávám, jo jít do toho opravdu s tím že to bude mind fuck a jít do toho s tím že se ti nebude dít nic zlého a že to co se děje je ta zkušenost kterou musíš prožít a fakt to prostěsi pomáhá a jsou lidi který na tom zažívaj nezkutečnou prdel protože si užívaj ty haldy ty nový způsoby jak přemejšlet a doopravdy ta psychonautika může bejt nezkutečně podnětná. Nesmíš v tom právě hledat ty náboženský rozměry aby sis z toho měl ten požitek, ale na druhou stranu bych nedoporučoval z toho dělat takovou tu víkendovou drogu, že si to dáš někde na párty, to pak většinou právě dopadá blbě

V: Takže jít do toho zastabilizované s tím co od toho čekám ?

R: přesně tak, a jít do toho že i když budeš prožívat nějaký nálady nějaký propady do prázdna nějaký ničení svého subjektu a nějakých svých názorů. Takže si musíš hned na začátku říct od teď přestávám řešit tady ty věci. A důležitý je to brát taky jako svátek. Musíš to vytrhnout z té synchronicity. Ty jsi valstně buduješ nějaký svůj subjekt nějakou svojí historií na základě nějakého řetězení, nějaký struktury a vážíš nějaký ty tvý události který prožíváš vážeš do nějakého smysluplného řetězu kterému potom říkáš Já a můj život. No ale když do tady toho řetězu vložíš tady tu zkušenost na tom tripu, tak se právě může stát to hroutení a právě proto to musíš brát jako svátek, jako tu iniciaci, jako vykročení z toho řetězce z toho řádu ty jseš na rozcestí. Ty jseš prostě mimo ten svět a tam se neřešej prostě důležitý věci, tam se prostě necháváš unášet a pak co si z toho vezmeš do toho svého života to je potom na tobě. To je taková moje rada. A to je právě to proč já jsme to dělala blbě, protože jsem v tom hledal nějaký řešení svých osobních věcí. A teď bych to spíš využíval k té psychonautice obohacovat třeba své teoretický myšlení nacházet nový perspektivy.

V: Jaký byly pocity bezprostředně po těch bad tripech ?

R: Byly to pocity spráskanosti, cejtíl jsme se jako spráskanej pes. Protože já jsme to většinou zachlastával ty bad tripy. Takže jseš z toho pak unavenej máš z toho blbej pocit, protože se prostě nesplnilo to co jsi od toho čekal. Cejtíš se špinavě trapně. Jo ten metafyzickej nebo existenciální teror kterej na tom zažíváš po čase vyprchá ty se vrátíš do toho normálu, furt to teda v tobě je ale ono se to časem utlumí. Zůstane to jako nějaký dramatickej zápis v tobě. Je to v tobě nějaká intenzita která se pak jako vyplavuje v určitejch situacích. Ale jak říkám bezprostředně potom je tam nějaký pocit otřesu, ale to odezní

V: Otřesu v jakým smyslu?

R: Otřesu jako v tom jak jsme popisoval v tom hroutení těch věcí, rozpady ega rozpady struktury reality. Ale co pro mě bylo potom nejhorší byla ta špinavost, trapnost spráskanost. A navíc jsi byl totálně vykojenej nemohl si třeba den potom komunikovat nebo jako mohl ale byl jsi prostě úplně rozložen. Jako když máš brutální kocovinu. Žvatláš jseš takovej utahanej ale ono to závisí taky na to co během toho taky děláš.

V: Když se na to podíváš zpětně je něco co ti to dalo nebo vzalo ten bad trip?

R: Ja si myslím že důležitou součástí té psychedelický zkušenosti...jmenuje se tak jedna kniha která je o tom napsaná ... Nebe a Peklo....takže prostě ty si musíš projít tou špatnou zkušeností a já si myslím že to je hodně důležitýtakže mi to dalo... no ty se i během té špatný zkušenosti musíš umět vyprofilovat což je taky nebezpečný protože ty jseš v paranoie v úzkosti a začneš se bránit takže ty vezmeš sebe to co fungovalo a vrhneš to do víru události ...takže tam vznikne tohleto což je bytostně nepřijemný a ty si vlastně zkusíš jaký to je bejt v naprosto brutálně vypjatý zkušenosti. Může se stát, že to nezvládneš může se stát, že to zvládneš a v tom případě je to velice obohacující věc, když použiju ten tisíckrát použitej naprosto vytrženej z kontextu patos toho rčení: Co tě nezabije to tě posílí. Není to prostě jenom o tom užívat si ty vyhalucinovaný ráje. A prožívat to blaho, protože zkušenost je dialektická. Je tam prostě ten konflikt těch dvou rovin. Pro mě byl nejdůležitější ten bad trip na tom mescalin, kterej mě posunul teda ještě úplně jinam, to jsme měl i halucinace a prošel jsme si opravdu peklem. To jsme šli zase pěšky k tomu kamarádovi a to nás i pronásledovali i takový pochybný existence, tam už šlo i o nějaký konflikt skutečnej konflikt. Jako zkus si šňupnout meskalin a večer na Žižkově běhat mezi pikařema to je prostě doslova peklo to není metaforický. Takže ten bad trip kdybych to měl jako sesumírovat co mi to dalo no operuje tam ta struktura té iniciace, že jsem si prošel tím peklem. Vyjdeš z toho prostě o několik let starší. Ten meskal mě fakt jako změnil. Já jsme měl i potom problémy ale takhle abych to řekl ještě jinak.... já jsem se potom trochu paradoxně cejtíl strašně silnej ... katarze prostě... já jsem byl prostě šťastnej je to jako když cejtíš neuvěřitelnou bolest a potom ta bolest odeznívá ...cejtíš prostě tu slast z toho odeznívání té bolesti to je jedna rovina a druhá rovina je to jak jsem říkal ta iniciační. Ty se prostě cejtíš tak, že jsi narozdíl od jinejch lidí od těch smrtelníků jsi prošel tím peklem. Jo zažil sis fakt ten iniciační rituál toho a už seš do určitý míry jako

očistěnej. A pka jsou právě ty špinavý bad tripy. Kdy se prostě cejtíš tak že jsi se zpronevěřil tomu původnímu záměru. Ten původní záměr byl ten psychospirituální vývoj a ten ty jsi jakoby zklamal

V: Jo jo to je zajímavý ted' to zapadá.

R: Ale je zajímavý že ten meskalin jsem si dal asi rok po tom co jsem si dal ten poslední trip, jak se tam vlastně všechno ztratilo. A musím říct, že to je trošku něco jinýho než ty tripy. Ta zkušenost je velice podobná v těch projevech. Naběhne to pak máš haldy, rozpad ega a pak zase dojezd. Má to i podobný psychofyzický efekty. Ale ten celkový charakter těch vizí a toho prožívání je takovej archaičtější, jako původnější, fakt tam jako cejtíš, já teda nechci aby to znělo nějak mysticky, ale cejtíš tam jako jak tě ta látka chytne za koule a jak je to něco jak je to vlastně entita a že tam v tobě je ... jak s tím pracuje alchymistická literatura, jako že každá látka má v sobě vlastního génia. A ten génius je vlastně nějaká vitální energie, je to prostě produkt který účinkuje a oživuje nějaký určitéj druh a to tam z toho meskalinu trochu cejtíš, že tam doopravdy nejsi sám a to je jako docela děsivý. Že něco v tobě prostě operuje což je dost podobný jako u houbiček. Houbičky maj taky jako tendeci s tebou mluvit

V: Jako že už to totálně není v tvý moci ?

R: No ten trip je takovej psychologickéj spíš a hodně jako o tobě. Kdežto ty ostatní věci jako je meskalin nebo houby, že máš ten pocit že už komunikuješ s nějakou entitou, ne jako UFO nebo něco ale jako s tou látkou, že ta látka v tobě fakt jako operuje. Podle mě se to dá i vysvětlit nějakým chemickým procesem, že se to navazuje na nějaký ty procesy v tom mozku, který jsou zodpovědný za nějaký vnímání reality a nějaký epistemologický procesy a ta látka tam pak do toho začne vpisovat svý kódy, takhle bych to já vysvětlil tou chemickou cestou. Ono to zní třeba strašně šíleně. Ale na to je třeba strašná spousta regulérních výzkumů, který tady ty hypotézy pak dokazujou. Ono se to prostě jeví jako divočina ale ona je. to je prostě takovej svět.

V: No a kdyby ses na to podíval zpětně, tak co by ti pomohlo zvládnout ten bad trip ?

R: Jak jsme říkal většinou máš systém nějakých zážek (ta flaška) a ten systém zážek slouží k tomu ukotvení, aby ti to pomohlo zvládnout tu situaci. A slouží to k tomu aby ses dostal do nějaký fáze vědomí protože všimni si, že ty moje bad tripy nebyl tak úplně o mě ale o strachu o ty druhý z toho pro mě plynula ta schíza. Takže já jsme měl potřebu se vracet do stavu tý reality abych to zvládnul za toho člověka.

V: Takže pocit nějaký zodpovědnosti za ty druhý a to tě vytrhávalo z toho zážitku? nechci teda nějak podsouvat

R: jo jo tak přesně. Tam jako neuvěřitelnej pocit, že si musíš dávat pozor. Takže i v tom stavu jsi schopnej nějak vytvořit. A další věc která mi to pomohla přestat je chlast. Prostě ten chlast to zaprvé srazí za druhý ten chlast prostě pracuje, spousta věcí ti je úplně jedno, si víc při zemi to tě kotví. Ten alkohol ukotvuje v realitě a máš pocit že to zvládáš. Protože to máš pocit že to nemáš v rukách a když se naleješ tak spousta věcí ti je jedno a hlavně to srazí tu intenzitu těch vizí. Takže ten chlast byl hodně důležitý

V: Kdybys měl doporučit něco lidem co s tím chtěj začít inspirovat?

R: Takhle dobrej setting, to znamená dobrý prostředí, dobrý lidi a nesnažit se na tom něco řešit, brát to jako svátek fakt jako cestu mimo. Jít do toho s tím že to bude Mindfuck ale nevázat to na nějaký svý preference a zkusit si to prostě užít. A hlavně se nebát toho ono se občas stává, že tam spontánně vznikaj situace, že se sám vyhaldíš a za cyklíš, tak prostě dát si pozor tady na ty cyklicity to je cesta do pekel. Sebevychaldění je to nejhorší co se ti může stát, a taky to vyhaldění téma společníkama. Takže vybrat správný lidi. A často se to dělá tak, že je jeden, který to Guiduje, jeden zkušený člověk, který to už měl ten si většinou bere buď stejnou nebo menší dávku. Ale měl by si to dát taky aby byl na stejný vlně.

V: To jsme se chtěl právě zeptat jestli funguje ten zajetej stereotyp že tam musí být jeden střízlivej ?

R: NE ne, já si myslím že by si to ten Guid měl dát taky. Tam je totiž takovej velkej moment sounáležitosti. A ať je ta zkušenost špatná nebo dobrá. V tom stavu je ti příjemnější člověk, který je v tom stavu taky než střízlivej člověk. I když víš že to je ten tvůj guid.

V: Za mě je to teda všechno... Napadá tě něco ještě co by bylo dobrý k tomu dodat

R: Ted' asi ne

V: tak děkuju

Příloha 6.: Rozhovor 6 - Běta

Demografické údaje:

žena, 25 let

Zaměstnání - Obsluha v sauně

Vzdělání - Středoškolské s maturitou

V: Jak jsi se dozvěděla o LSD?

R: Jo tak byli jsme na psychedelickém festivalu a mě vlastně vždycky zajímalo hippie styl a všechny tyhle věci jako změny vědomí ... ne teda v nějakým ošklivím slova smysli, že bych se zajímal o nějaký ošklivý drogy prostě ty co ti jakoby navoděj jen umělý štěstí ... ale to LSD protože vím že to je jakoby víc a jeli jsme na psychedelické festival a tam se to k nám dostalo, jeden kluk nám to tam nabídnul. Tak jsme si řekli právě s přítelem a s kamarádkou, že to zkusíme, že tam se to hodí, cejtíme se moc dobře, že tam je krásný prostředí, že tam je skvělá hudba a to je asi to nejideálnější kde to můžeme zkusit. takže takhle

V: Co jsi od toho očekávala ?

R: noo ... očekávala jsme od toho barvy a to že mi to ukáže něco co jsem ještě jakoby neviděla v podstatě jsme to měla ještě zvizualizovaný z internetu co jsme si jako o tom zjišťovala předtím .. takže barvy

V: Kolik ti bylo když jsi to poprvé zkusila?

R: čtyři roky zpátky takže 21

V: A kolikrát jsi to zkusila celkově

R: no festival, festival, festival ... tak 7x

V: Napadá tě něco, co bylo tím impulzem, že jsi si řekla: Jo do toho půjdu ?

R: Že jsme to vždycky chtěla zkusit a věděla jsem, že to není žádná špína, že to je čistý a že tu lásku toho chci poznat (smích)

V: A mohla by jsi teď co nejvíce popsat ten první zážitek ?

R: No měla jsme jen čtvrtku ale i to bylo dost silný, že žádný strach kterej jsem z toho měla, že než jsme to spolkla tak jsem se bála, ježišmarja co mi to udělá, nebudu se moc ovládat a všechno, ale vůbec prostě mě to úplně uvolnilo a hudba která k tomu hrála byly k tomu hezký projekce a bylo to prostě všechno čistě krásný taková láska z toho byla prostě cejtit bylo to kouzelný magický a nic ošklivýho v tom nebylo a i stěma lidma co tam byli všude kolem tak jsme se měli hrozně rádi, prostě jsme o sebe pečovali záleželo nám na nás a na ostatních

V: A kdybys mohla popsat co se dělo konkrétně, myšlenky obrazy atd...

R: Bylo to takový hlubší všechno, vždycky mě to poslalo do nějaký hloubky tý myšlenky co jsem prostě neznala že najednou mě to nějak ukotví v nějaký hlubině myšlenkový, která prostě jede hloubž hloubž hloubž, zároveň prostě ty obrazce, který se třeba promítali na těch skalách, tak prostě taky chytaly jiný tvary než byly ve skutečnosti, že se to prostě promítalo tak jak jsme si to tím upřeným zrakem jakoby vytvářela, byla to prostě taková jakoby čistá krása

V: Takže jsi říkala, že jste byli venku ?

R: jo jo v takovém lesíku jkaoby

V: A říkala jsi že jste byli ve skupině lidí ? Co to bylo za skupinu ?

R: No Byla to moje nejlepší kamarádka a můj přítel takže to bylo úplně to nejvíc co v podstatě jde mít u sebe nejhezčí, bezpečí

V: A teď když se vrhneme na ten negativní zážitek....Mohla bys popsat tedy co nejpodrobněji co se dělo co tomu předcházelo a jaké byly okolnosti ?

R: Takže to byl den kdy jsem vlastně byla na brigádě byla jsem od rána vzhůru pracovala jsem byla jsem celej den na nohou. Těšila jsem se na to že přijede přítel a u nás bytě bude asi pět lidí a dáme si to. Byl Halloween. A prostě užijeme si ten večer bude puštěná hudba. Tak jsme se sešli asi v 8 večer s přítelem a šli jsem se ještě najíst, protože ja jsme ještě celej den špatně jedla díky tý brigádě, tam prostě není ten čas . A dala jsme si

smaženéj sýr a to je prostě samo osobě taková špína a tím vším (co se stalo) jsme si tohle všechno uvědomila protože teď přijímám zdravou stravu, že si prostě uvědomíš, že to tvoje tělo je tvoje tělo a není to popelnice. No a tak jsme si to dali a bylo to fajn bylo to strašně silný měli jsme jeden trip a prostě začaly my ty myšlenky vizualizace všechno, ale začali se mi dít takový divný věci začali se mi roztýkat prsty po mejch puntíčkovejch legínách, který byly zahrada plná stonožek, což samo osobě ještě nebylo tak špatný, ale najednou jsme si uvědomila, mi jsme měli zapálený svíčky a ten plast se tam začal asi jakoby pálit, což byl problém a mně se v hlavě najednou, jsem si prostě uvědomila, jsme v kuchyni je to nějaký byt kterej se pronajímá a prostě cejtila jsme se ve strašný špíně, prostě bylo to hrozně nepříjemný, měla jsme pocit, že to je všude na mě, že prostě ty stonožky najednou to barevný to co bylo krásný tak bylo najednou takový ponurý hnusný, nechtěla jsme to mít na sobě vůbec ty prsty v podstatě nic. A všechno začalo hrozně smrdět, protože ten plast, si teď zpětně uvejdoumu, že to prostě smrdělo a já věděla, že tam je i odpadkovéj koš a všechno a ten smrad byl prostě všude ve všem. Takže mě se začal zvedat žaludek z toho, že se mi motá hlava, že vidím všechny ty ponurý věci kolem sebe a že prostě nemůžu se ani nadechnout protože to prostě nechci přijímat do sebe. Takže jsme šla na balkón a tam jsme se nějak vydejchávala. Čerstvej vzduch takže jsme si říkala pohoda. Jenže tam byly další odpadkovéj koše, který jsme nevynesli. Takže i ten čerstvej vzduch i to prostředí prostě pronajatej byt, kterej je v jedný čtvrti takže je to takový špinavý kolem prostě špinavý sídliště a nic nebylo čistý. To bylo to co mi vadilo, ta čistá láska krása, průzračnost v tom najednou nebyla a všechno bylo prostě najednou špína a nešlo se toho zbavit bylo to prostě úplně uvěznění ve špíně. Tak jsem se tam prostě vydejchávala a pak jsme si třeba po půl hodině, kdo ví, jak dlouho to bylo, řekla OK už půjdu dovnitř není ani teplo, tak prostě půjdu dovnitř. Jen co jsem vešla tak mi bylo prostě okamžitě úplně blbě, prostě bylo to tam furt, ta špína všeho. Takže jsem běžela z toho obýváku, protože jsme se prostě chtěla napít aspoň čerstvý vody, která je prostě jakoby čistá, která není ničím přibarvená nic. Ale vešla jsem do tý koupelny a najednou všude byly mejdla voňavky deodoranty prostě všechno a prostě to nebylo čistý, prostě všechno byly přidáný vůně. Takže jsem prostě z toho zmizela protože můj žaludek z toho byl úplně.... hej já půjdu zvracet a prostě bojíš se zvracet na tripu, protože je to prostě hrozně nepříjemný asi ... nevěděla jsme že jo ... Tak jsme vběhla do pokojíku, kde teda mě čekaly dvě velký okna, ale ještě zase prohlídla jsem celej pokoj a tam zase vonný svíčky všude, voňavka tady tohle Teď jsme si uvědomila, že já mám na sobě sprej na vlasech, mám deodorant, jsem prostě umytá něčím, že se prostě jako nadechnu a dojde mi, že jsme prostě špína v podstatě, že nic není čistý, čirý. Takže jsme prostě otevřela okna a tam už mi bylo nějakým způsobem dobře, ale prostě pak mě tam z toho ještě pak asi dvě hodiny přítel vytahoval, že prostě jsme si nějakým způsobem povídali a v podstatě jsme leželi na posteli a celej pokoj byl nějakým způsobem vzhůru nohama úplně nevím co, ale jako když jsme ležela tak to bylo v pohodě, nemyslela jsme na to, protože mě z toho jakoby dostával a prostě povídal něco hezkýho, ale jakmile jsme si sedla tak znovu, všude špína prostě všechno. Nemůžu se zbavit pocitu ...nemůžu se zbavit sama sebe prostě, jakoby nejsem čistá. A to mě úplně trýznilo vyložení. Takže potom vymyslel plán, že prostě mi vyložení naordinoval, protože já jsme se styděla hrozně vyzvracet se, protože prostě nechceš kazit ten zážitek těm ostatním lidem, prostě víš, že je to nějakým způsobem narušíš, že by se jim třeba taky udělalo blbě nebo něco. Tak prostě jsme nechtěla. Tak on řekl, že prostě půjde do obýváku, nějakým způsobem je přemluví, pojdte si dát cigo na balkón, tak je tam pomalu dostane, já potom vyjdu z toho pokoje, nebude se mi ještě chtít zvracet, půjdu zkontrolovat jestli už oni nejsou v tom obýváku zavřu dveře, půjdu na záchod, vyzvracím se a bude mi krásně. A takhle mi to vyložení přesně naordinoval, že takhle se to stane. A já jsem tomu hrozně moc uvěřila všechno jsme to udělala a bylo mi pak konečně dobře a prostě dostala jsme se z toho, ale po hodně hodně dlouhý době.

V: A co na tom bylo to nejhorší ?

R: Dusila jsme se tím, že prostě nic není čistý. Jak z toho ven?

V: A chápu to správně že to byla nějaká myšlenka, která....

R: Která rostla

V: Chápu to tak, že věci který jsou za normálních okolností znakem tý čistoty se proměnily ?

R: jo v podstatě jo, v podstatě v něco nepříjemnýho.... jako proč všechno tohleto na sebe nanášíme. Proč se snažím bejt hezká když na sebe naplácám tohle tohle. Jo prostě vadilo mi to že není nic přirozený. Chtěla jsme tu čistotu to čisto. A fakt všechno se přeměňovalo.

V: Mně tma naskakuje nějaká filozofie vnitřní ... Ale nechci to posouvat někam kde to není?

R: No mě tam spíš pak naskakovalo to že nejsem sama se sebou spokojená, že mi vadilo, že na sebe patlám ty věci. To je taky to sebezpřijetí a přišlo mi třeba tohle že mi z toho vyplývalo. Že ten smrad a to všechno kolem jakoby nesouviselo se mnou to mi čistě prostě jen vadilo, ale pak ta myšlenka se pak dostala do takový hloubky, že prostě mi vadilo že ze sebe nemůžu to všechno ze sebe smejt. Protože by mi to bylo nepříjemný před kamarádama tam jít jak hadr, prostě úplně vypoužitá nebo jako.... takový nevolno ... jako vězení v tom těle, že to je jakoby maska

V: Bylo něco co to ještě zhoršovalo ?

R: no ...všechny ty věci ... když jsme třeba viděla jenom tu svíčku tak to to zhoršilocokoliv co nebylo průzračný, čistý

V: Jsi říkala, že ti přítel pomáhal zvládnout ten stav tak jak to probíhalo ?

R: Vlastně já nevím, jak máš halucinace, tak jak jsme leželi, tak prostě se nám najednou změnil pokoj že jo, že nedávalo smysl že jsme vzhůru nohama a takhle, tak jsme se nasmáli. Prostě smích pomáhal. Protože to tě taky hodně uvolní, emoce a třeba s ním jsme se na tom hrozně moc nasmála, takže prostě to mě uvolnilo a nemyslela jsme na to, že prostě jsme si tam viseli vzhůru nohama jak netopýři na topení a blbosti, prostě čistá sranda.

V: Takže zlehčení té situace ?

R: Jo přesně tak, protože jsme věděla že to je něco v mojí hlavě, co prostě potřebuju jen strašně dostat pryč a že vlastně to asi budu potřebovat vyzvracet, ale bála jsme se před těma kamarádám, že jim budu ještě kazit ten jejich večer

V: A to byl kolikátý trip?

R: Tak třetí

V: Z čehož ty dva předchozí byly v pohodě

R: Jo naprosto

V: A pak si měla ještě i nějaký další negativní zážitek ?

R: Další negativní tyjo ne přímo negativní to bylo spíš, jako nepříjemnost okolností... to bylo prostě že jsme s přítelem přizvali dalšího kluka a mě byla prostě zima a bylo mi zase nepříjemný aby sem tomu třetímu člověku dělala nepříjemno to že ja se přitulim ke svému příteli, protože potřebuju zahrát. Takže já prostě jsme tam mrzla trpěla ... nemohli jsme jít domů, protože doma byla přítel mamka a museli jsme tam být. A věděla jsme že tady těch osm hodin budu a bylo to prostě takový utrpení, věděla jsem, že se můžu radovat, že jsme se mohla radovat, ale teď díky tomu třetímu tam vzadu, jsem nesvá a nemůžu se projevit protože je mi trapně, je mi trapně prostě cokoliv říct, protože nevím jestli nebudu otravovat jejich myšlenky. Ale to nebylo tak silný, jako na zvracení nebo tak.

V: Napadá tě co by ti v ten moment mohlo víc pomoci zvládat ten stav ?

R: Čistě prostě mít u sebe někoho takhle blízkyho u kterýho víš, že tam to bezpečí jakoby je, že nezůstaneš sám, že se ta myšlenka nebude prohlubovat víc a víc, protože ono to tak funguje..... takže vyloženě mluv si se mnou povídej,protože to mi pomáhá.

V: Když na to koukáš zpětně dokázala bys identifikovat, co to způsobilo ?

R: Tak určitě tam hraje roli smažák (smích), prostě špatná životospráva ten den, do toho únava, ale myslím si, že přesně ten nekomfort, že tam se mnou nebyl jenom přítel ale i další lidi a nemohla jsme bejt ve svý přirozenosti, protože se snažíme bejt nějakým způsobem hezký a tak a prostě je to maska taková a proto mi vadili všechny ty líčidla všechny ty spreje na vlasech prostě ta umělost všeho

V: Takže tam zapadlo víc věcí který to vyvolaly?

R: jo jo

V: A když to skončilo... tak jaký byly pocity bezprostředně potom ?

R: Hele pak už to bylo v pohodě ... Fakt bylo mi řečeno ...vzvracíš se a bude ti dobře ... já jsme to udělala a bylo mi skvěle fakt jsme tomu uvěřila... takže jsme pak šli zpátky do obýváku a prostě jsme si tam nějak leželi na zemi... ty ostatní tam taky nějak nemluvili.... hrála hudba ... prostě už jsme vnímala jenom ty halucinace světýlka tohleco a bylo nám krásně ... jedli jsme a pili jsme kouzelný nápoj a užívali jsme ty vjemy jak jsou vlastně jako překroucený a jak je to na tom zajímavý takže už bylo příjemně hezky dostala jsme se z toho tímhle že mi to bylo řečený

V: Je něco co ti to dalo/ vzalo ?

R: Tak asi se mít víc rád... Nekoukat na to že by tě někdo nějak soudil prostě co já si tím budu dělat přesně až takhle duševně nepříjemně ... tak to je prostě blbost ... takže je to tohle ... že jsme to my jsme to já a musím dbát hlavně o sebe a kašlat na to co ostatní ... nedělat si domněnky

V: Pochopil jsme že jsi to teda zkoušela i dál

R: Jo jo a v pohodě, až teda na to s tím kamarádem ale nic už ošklivýho jako třeba bludy ošklivý

V: Nazvala by si to až takhle že to byl blud ?

R: joo byly to ošklivý bludy, který... blud je vlastně to co ty jsi v hlavě vymyslíš za blbost takže jo

V: Co jsi očekávala od těch dalších zkušeností ?

R: tak vždycky já jsem z toho vždycky hrozně nadšená do dalšího bytí dlouhodobě, že opravdu mi to dobije energii a ne že by normální dny nedobíjeli ale vždycky mi to ukáže něco víc, protože mi to ukáže svět takhle takhle takhle a je to krásný nemusím prostě pomlouvat můžu bejt prostě čistě pozitivní a bude mi líp. takže v podstatě tuhle tu krásu mi to ukázalo čistou ... Hodně mi to dalo

V: Je něco co bys doporučila lidem který se s tím snažej experimentovat ?

R: Tak určitě aby byli v pohodě když to jdou zkusit. Protože je to opravdu jenom o tom co máme teď v tý hlavě. A když si to dají prostě ve špatnou chvíli tak se jim to tam prohloubí a bude to utrpení a třeba si z toho ponosou to špatný i na potom ..takže musíš bejt v klidu cejtít se tak a pak si absolutně užiješ tu krásu co máš v sobě v tý hlavě ale nemáš jí na tolik otevřenou abys jí vždycky viděl

V: Napadá tě co by mohlo ostatním pomoc zvládnout ten bad trip ?

R: Mít vedle sebe někoho a povídat si a říct si prostě.... A uvědomit si, že to není běžnej den, že prostě mám v sobě teď nějakou látku a ta mi tohleto teďka dělá hraje si s mojí myslí a já si to tam ještě vytvářím sám a můžu to kdykoliv vypnout... prostě nemusím to vnímat ... bude si to tam hrát ale můžu to vnímat jen jako nějaký sen a vyhledat prostě pomoc člověka kterej tě zabaví abys na to nebyl sám v tu chvíli, kterej odvede tu pozornost jinam

V: A ukotví v realitě chápu to správně

R: Jo taky, že ti řekne hej v pohodě nic se ti nestane i když půjdeš tamhle támhle seš prostě tady a jen jsme si spolkli tohle a tohle a všechno je v pohodě

V: Napadá tě ještě něco k tomu ?

R: jo že vůbec bych to nepovažovala za špatnou drogu rozhodně nikdy. Lidi se toho třeba bojejí, že to je droga, ale přijde mi že to opravdu hezky otevírá myšlení... když do toho jdeš s tím záměrem aby ti to otevřelo tu hlavu a aby ti to ukázalo ten hezkej svět ... Takže zkoušejme to a buďme šťastní... prostě nebrat z toho nějaký špatný věci ale taky nebrat to čistě jenom pro zábavu, že to je ta zábava a ostatní dny mě nebavěj prostě vzít si to na párty a říci si takovejch párty chci víc to vůbec ... spíš to vzít tak jakoby meditativně jako nějaký rozvoj

V: Napadá tě ještě něco k tomu

R: Už asi ne

V: tak děkuju

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno a příjmení autora: Lukáš Junek
Studijní program: NMgr. Psychologie

Název práce: Negativní zážitky po požití psychedelických drog (bad trip) a jejich zvládnutí

Vedoucí práce: Mgr. Ing. Eva Dubovská

Rok dokončení práce: 2018

Počty znaků hlavního textu práce (včetně literatury, bez příloh)

Přímé citace: 17 019

Ostatní text: 163 732

Celkový počet znaků: 180 751

Názvy souborů umístěných na doprovodném CD

Text práce ve formátu PDF: DP_Junek_Lukáš_2018

Text práce ve formátu DOC nebo DOCX: DP_Junek_Lukáš_2018

**Posudek vedoucího/opponenta bakalářské/diplomové práce
na Pražské vysoké škole psychosociálních studií**

Jméno a příjmení studenta/-tky: Lukáš Junek

Obor studia: Psychologie

Název práce: Negativní zážitky po požití psychedelických drog (bad trip) a jejich zvládání

Vedoucí/opponent práce: Mgr. Ing. Eva Dubovská

Technické parametry práce:

Počet stránek textu (bez příloh): 94

Počet stránek příloh: 32

Počet titulů v seznamu literatury: 52

0**	1	2	3	4

Výběr tématu

Závažnost tématu

	x			

Oborová přiléhavost tématu

	x			

x

Originalita tématu a jeho zpracování

	x			

Formální zpracování

Jazykové vyjádření (respektování pravopisné normy, stylistické vyjadřování, zvládnutí odborné terminologie)

		x		

Práce s odbornou literaturou a prameny (citace, parafráze, odkazy, dodržení norem pro citace, cizojazyčná literatura)

		x		

Formální zpracování (jasnost tématu, rozčlenění textu, průvodní aparát, poznámky, přílohy, grafická úprava)

		x		

Metody práce

Vhodnost a úroveň použitých metod

	x			

Využití výzkumných empirických metod

	x			

Využití praktických zkušeností

	x			

Obsahová kritéria a přínos práce

Přístup autora k řešené problematice (samostatnost, iniciativa, spolupráce s vedoucím práce)

	x			

Naplnění cílů práce

	x			

Vyváženost teoretické a praktické části v daném tématu

	x			

Návaznost kapitol a subkapitol

		x		

Dosažené výsledky, odborný vklad, použitelnost výsledků v praxi

	x			

Vhodnost prezentace závěrů práce (publikace, referáty, apod.)

	x			

Otázky a náměty k diskusi při obhajobě:

Změnil se nějak v průběhu psaní této práce Váš pohled na psychedelika?
Je něco, co Vás v rozhovorech překvapilo?

Celkové hodnocení práce (klady, nedostatky):

Teoretická část práce se věnuje problematice vědomí (příliš krátce) a změněných stavů vědomí, hlavní důraz teoretické části je kladen na pojednání o LSD a dalších halucinogenech a jejich výzkumu v zahraničí a v ČR, jako i o způsobech harm reduction při užívání psychedelik. Za výjimečně zdařilou považuji hlavně části o LSD a jeho účincích na mozek a výzkumu LSD ve světě i v ČR. Zde autor využívá dostatek zahraniční i domácí literatury, text je psán kultivovanou formou a je čtivý, plný zajímavých pro mě nových informací. Slabší částí je už zmíněná první kapitola o vědomí, toto psychologicky a filozoficky bohaté téma by si jistě zasloužilo podrobnější pojednání.

Rušivě působí v teoretické části někdy až příliš hovorový, žoviální styl - např. „bylo by pošetilé myslet si...“, „pokud se chceme bavit o výzkumu v oblasti psychedelik...“.

Praktickou část tvoří tematická analýza rozhovorů s 6 participanty o jejich negativním zážitku po užití LSD. Je potřeba zmínit, že sehnat takové participanty není vůbec lehké a oceňuji autora, který, jak je mi známo, neměl doposud žádné zkušenosti v této oblasti (psychedelika), že se mu podařilo naplnit výzkumný vzorek a také zrealizovat skutečně zajímavé hloubkové rozhovory. Tematická analýza je provedena pečlivě a metodicky správně, výsledná témata jsou prezentována zajímavou formou, výsledky působí přesvědčivě. V závěru výsledkové části autor odpovídá na výzkumné otázky, jejichž součástí je i soubor doporučení, jak možno pomoci člověku, který právě prožívá tzv. bad trip. Práce by mohla být tedy i užitečná v edukaci případných userů. Diskuse je přiměřená.

Silné stránky:

- náročné hledání respondentů, kvalitní rozhovory
- přesvědčivá a zajímavá analýza
- výborná část o LSD, jeho výzkumu v zahraničí a v ČR
-

Slabé stránky

- První kapitola o vědomí
- Občas žoviální styl

Doporučení k obhajobě: doporučuji/~~nedoporučuji~~*

Navrhovaná klasifikace: VÝBORNÝ

Datum, podpis: 16.9.2018

*

nehodící se, škrtněte

VP - JUNEK Lukáš

**Posudek oponentky diplomové práce
na Pražské vysoké škole psychosociálních studií**

Jméno a příjmení studentky: Bc. Lukáš Junek

Obor studia: Psychologie

Název práce: Negativní zážitky po požití psychedelických drog (bad trip) a jejich zvládnání

Oponentka práce: Mgr. Zuzana Janotková

Počty znaků hlavního textu práce (včetně literatury, bez příloh)

Přímé citace: 17 019

Ostatní text: 163 732

Celkový počet znaků: 180 751

0**	1	2	3	4

Výběr tématu

Závažnost tématu

	x			

Oborová přiléhavost tématu

		x		

Originalita tématu a jeho zpracování

		x		

Formální zpracování

Jazykové vyjádření (respektování pravopisné normy, stylistické vyjadřování, zvládnutí odborné terminologie)

	x			

Práce s odbornou literaturou a prameny (citace, parafráze, odkazy, dodržení norem pro citace, cizojazyčná literatura)

		x		

Formální zpracování (jasnost tématu, rozčlenění textu, průvodní aparát, poznámky, přílohy, grafická úprava)

		x		

Metody práce

Vhodnost a úroveň použitých metod

	x			

Využití výzkumných empirických metod

	x			

Využití praktických zkušeností

		x		

Obsahová kritéria a přínos práce

Přístup autora k řešené problematice (samostatnost, iniciativa, spolupráce s vedoucím práce)

x				

Naplnění cílů práce

	x			

Vyváženost teoretické a praktické části v daném tématu

		x		

Návaznost kapitol a subkapitol

	x			

Dosažené výsledky, odborný vklad, použitelnost

výsledků v praxi

	x			

Vhodnost prezentace závěrů práce
(publikace, referáty, apod.)

		x		

Otázky a náměty k diskusi při obhajobě:

V práci navrhuje doporučení a doprovázející osobu ve skupině lidí, kteří jsou ve stavu změny vědomí na základě užití nelegální látky LSD? Jak si to konkrétně představuje jako budoucí psycholog ze své pozice?

Myslíte, laická veřejnost odliší stav změny vědomí po užití LSD a psychotického stavu?

Ve své práci uvádíte: *“na našem území do nedávna nefungovala žádná účinná péče, která by se starala o jedince intoxikované psychedeliky a ti pak byli nuceni vyhledat lékařskou pomoc, která byla nejčastěji ve formě hospitalizace”*. Odkud čerpáte tuto informaci a jaká konkrétní účinná péče nefungovala? Myslíte péči psychologickou?

Celkové hodnocení práce (klady, nedostatky):

Autor se ve své práci věnuje tématu: „Negativní zážitky po požití psychedelických drog (bad trip) a jejich zvládnutí“

Teoretická část je věnována tématům: lidské vědomí, změněné stavy vědomí, LSD a dalším halucinogenem a výzkumů v Československu, soudobého výzkumu halucinogenů a Harm Reduction – PsyCare.

Oceňuji výběr tématu i snahu autora podat co nejkomplexnější informace. I když teoretická část obsahuje množství informací, je obsah u některých tématech zbytečně obšírný např. téma holotropní dýchání. Není tématem výzkumné části práce. Za zmínku by pak pro vyvážení bylo vhodné více informací o jiných legálních metodách, které jsou uvedeny okrajově. I samotné zpracování tématu LSD přináší zajímavé informace, ale ne všechny jsou nutné pro samotné téma. Práce by byla kompaktnější, konkrétnější a líp čtivá. Celkově je ale práce obsahově přínosná i když by jí prospělo lepší psychologické zpracování.

Ve výzkumné části si autor stanovil jako hlavní cíl výzkumného šetření: prozkoumat negativní zážitek po požití psychedelické látky LSD, jeho popis a identifikování klíčových aspektů tohoto zážitku. Výzkum probíhal formou polostrukturovaných rozhovorů. Kvalitativního šetření se zúčastnilo celkem 6 dobrovolníků, kteří měli za sebou alespoň jeden negativní zážitek po aplikaci LSD. Výzkumný vzorek tvořili 4 ženy a 2 muži ve věku od 24 do 33 let. Data byla analyzována prostřednictvím metody TA.

Výzkumná část je zpracována kvalitně. Autor popisuje důležité metodologické informace. Samotná analýza generuje zajímavá témata, která pak autor analyzuje a interpretuje. Přivítala bych informace o „předporozumění“ tématu před samotným výzkumem, šetřením. V závěru autor vše sumarizuje a vysvětluje a klade si otázky do diskuse. Oceňuji i zpracování slabých a silných míst výzkumu. Líbí se mi samotný výzkum a jeho zpracování.

Navrhovaná klasifikace: 2

Datum, podpis: 1.9.2018